

AZ ERDŐFELTÁRÁSI SZAKOSZTÁLY TÖRTÉNETE

1955-2012

Bogár István
Dr.Kosztka Miklós

2013.

BEVEZETÉS-ELŐSZÓ

A történelem állítólag az, amit leírnak. Leírnak és fennmarad. A történetíróra ezért nagy felelősség hárul. Nemcsak az igazat, hanem a valóságot kell rögzíteni, amiből mindenki levonhatja a saját igazságát. Amikor az Erdőfeltárási Szakosztály történetének írásába kezdtem, nem tudtam eldönteni, hogy egy olvasmányos sikertörténetet, vagy egy műszaki leírás szárazságú dokumentációt állítsak össze. Mert mit tud egy technokrata egy szigorú műszaki témával foglalkozó szakosztályról megírni? Mi történt? Miért küzdöttünk? Milyen sikereket és milyen kudarccokat értünk el? Mindezeket a korabeli feljegyzésekre támaszkodva lehet összegyűjteni és közreadni, amelyek nem mindig tüntetik fel a regényes eseményeket, hanem viszonylag száraz tényyszerűséggel írják le azokat. A szakosztály történetét a korabeli forrásokra támaszkodva lehetett hitelesen bemutatni. Ezek a források jelentések voltak, amelyek nem magas színvonalú irodalmi alkotások, hanem tényyszerű megállapítások. A történet összeállításakor ezekre a forrásokra támaszkodtam, amit kiegészítettem néhány dokumentum másolatának beillesztésével, illetve ahol ezt szükségesnek éreztem egyéni véleményemet is közreadom. Az előzőekkel nem, az utóbbival esetenként vitatkozni lehet.

A szakosztály történetének megírásához két forrás állt rendelkezésemre: Bogár István: „Erdőfeltárási szakosztály szakmai és társadalmi tevékenysége 1955-1994” című műve, illetve az OEE részére készített jelentések összessége. Ez a tagozódás egyben az Erdőfeltárási Szakosztály és a hazai erdőfeltárási két nagy korszakához is igazodik.

Bogár István a szakosztály elnöke volt 1960-1994 között, majd az örökös tiszteletbeli elnök címet viselte 1994-től haláláig. Az általa megírt történet rövid összekötő szövegekkel pontokba foglalva mutatja be a szakosztály tevékenységét a feldolgozott időszakban. Hasonló formában lehetett volna bemutatni az 1994. utáni időszakot is, azonban úgy ítélt meg, hogy az általam elkészített jelentések kisebb változtatásával, azok felhasználásával sem romlik a mű stílusa.

Bogár István anyagának átvételekor azon sem tartalmi, sem nyelvtani változtatásokat nem hajtottam végre, elfogadtam az általa használt korabeli helyesírást is ott, ahol az nem okoz zavart.

AZ ERDŐFELTÁRÁS RÖVID TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSE

A hazai erdőfeltárás és ennek megfelelően a szakosztály működése is két nagy korszakra osztható. Az erdőfeltárás kezdetétől a rendszerváltásig terjedő időszakot az erdőfeltárás aranykorának, míg az ezt követő második korszakot az erdőfeltárás virágkorának tekintjük. Az aranykort a dinamikus fejlődés jellemezte, a virágkorban egy teljesen új erdőfeltárásnak kellett szárba szökkeni, kihajtani és megkapaszkodni.

Az aranykort a dinamikus fejlődés jellemezte. Kialakultak az erdészeti útépítő vállalatok, majd ezek szerepét a műszaki erdészetek, illetve építésvezetőségek vették át. Az utak terveit az erdőgazdaságoknál a műszaki osztályon dolgozó erdőmérnökök, vagy az ERDŐTERV erdőmérnökei készítették. Az építési engedélyeket a minisztérium adta ki összevont engedélyezési és építési terv alapján. Az erdőgazdaságok vissza nem térítendő támogatást kaptak a mindenkori jogszabályban meghatározott mértékben. Az erdőgazdaságok önálló kőbányákat működtettek, jelentős kutatások folytak a helyi talajok felhasználásának elterjesztése érdekében. Az erdőmérnöki hivatásban magas volt a műszaki szakterület megbecsülése. Ennek a korszaknak a végét jelentette az, hogy 1990-ben megszűnt az erdészeti útépítések támogatása.

Az átmeneti időszak, amely gyors volt és nagyon fájdalmas 1990-1994 közé tehető. Ennek voltak előjelei, de azt sem a szakma, sem az erdőfeltárással foglalkozók nem vették komolyan. Nyugat-Európában az 1970-es 1980-as években megerősödő természetvédelmi mozgalmak nagy támadást intéztek az erdészeti útépítések ellen. Ezek a folyamatok nem kerültek el minket sem és 1989-re a rendszerváltás hajnalára megerősödve támadások sorozatát indította meg az erdészeti útépítés ellen. Ennek eredményeként a következő években megszűnt az erdészeti útépítések állami támogatása, megszűntek az erdészeti útépítések, ennek következményeként az erdészeti útépítő vállalatok sem kaptak munkát a saját erdőgazdaságuktól, az erdőgazdaságon kívüli munkáknál nem tudták a versenyt tartani, végül tönkrementek. Munka hiányában a tervezőknek új beosztás után kellett nézni. Összefoglalva kimondható, hogy mintegy négy év alatt leépült az a szellemi, technológiai és műszaki bázis, amit az aranykorban elődeink felépítettek. Bár erős késztetések voltak rá, de az erdészeti útépítés témakörét az erdőmérnökképzésből nem lehetett kiiktatni, tehát egy csíra szakmánknak ezen a területén az Erdőhasználati és Erdőfeltárási Tanszéken (népszerű nevén a Szállítási Tanszéken) megmaradt.

Az állami támogatásokat 1994-ben ismét folyósítani kezdték különféle pályázatokon keresztül. A támogatások mértéke 30% volt. A támogatás megindítása felkészületlenül érintette az erdőgazdálkodókat, akik nem rendelkeztek építési tervekkel. Ekkor kereste meg a tanszéket néhány erdőgazdaság azzal, hogy nagyon szűk határidővel készítse el a szükséges építési terveket. A tanszéken átmentett tervezőgárda ezt a feladatot teljesíteni tudta, de a rendelkezésre álló támogatási keretet az ágazat nem tudta kihasználni. Ekkor nyilvánvalóvá vált az is, hogy nincs erdészeti útépítő vállalkozás, ezért az erdészeti útépítéseket nem ismerő útépítők jelentek meg a kivitelezésben. Időközben megszületett az 1996. évi LIV. törvény, majd a 29/1997. (IV.30.) FM rendelet, amely meghatározta az útépítés engedélyezési eljárását és az erdészeti hatóságot elsőfokú építési hatósági jogkörrel ruházta fel. Ezzel kialakult a jelenlegi helyzet: a beruházó az erdőgazdaság, a terveket független, jogosultsággal rendelkező tervező készíti, az engedélyezési eljárást az erdészeti hatóság folytatja a szakhatóságok bevonásával, a kivitelezést az erdészeti útépítésben kevésbé járatos kivitelező végzi. Most ebben a virágkorban élünk és várjuk, hogy az évek óta beharangozott EU-s támogatás ablaka megnyíljon és tápláló pénzügyi forrás formájában az erdőfeltárás serkenő virágát eltető pénzesővel táplálja.

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya ezekben a nehéz időkben a szakmai párbeszéd és véleménycsere helyszíne lett. A szakmánkban bekövetkező változások egyéni sorsokat is érintett, mert a korábban erdőfeltárással foglalkozó kollégákat más szakterületeken kezdték foglalkoztatni. Hosszú ideig a Szakosztály tartotta össze azt a gyakorlat oldaláról megjelenő szellemi bázist, ami a korábbi évtizedek alatt kialakult. A megváltozott beosztás miatt megváltozott érdeklődési kör, a szakosztályülések anyagi támogatottságának csökkenése miatt egyre többen váltak hűtlenné az ülésektől, fenntartva azonban szakosztály tagságukat. Ennek eredménye, hogy jelentős taglétszámunk mellett csak egy töredék törzstag rendszeres együttműködésére lehet számítani, akik nagyobb része nyugdíjas. A fiatal erdőmérnök generációban a téma iránti lelkesedés is csökkent, mert nem látja az erdőfeltárást méltó helyét az erdészeti gyakorlatban. Domb – és hegyvidéki erdőgazdaságainknál a műszaki osztályokon nem lenne érdektelen egy-egy erdőmérnököt alkalmazni, aki az teljes erdőfeltárást ügyét a hálózattervezéstől az út-fenntartáson keresztül egy kézben tartaná és rendszerszemléletben kezelné. Ugyanígy helye lenne a mindenkori erdészeti hatóságoknál egy-egy az erdőfeltárást legújabb eredményeit és összefüggéseit ismerő szakember jelenlétére, akik az erdőfeltárással összefüggő hatósági munkákat tudnák elméletileg megalapozott érvrendszerrel végezni. Ezzel az erdőfeltárást ügye a gyakorlat oldaláról is támogatást kapna, amely a szakosztály fiatalítását is lehetővé tenné.

ALAKULÁS

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

BUDAPEST

7. Nyári Pál-utca 9. V. 1.
Tel: 187-549.

292/1955. szám.

M e g h í v ó

Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége az erdőfeltárás fellendítése érdekében ERDŐFELTÁRÁSI SZAKCSOPORT létesítést határozta el. A Szakcsoport vezetésével az O.E.E. Intézőbizottsága Nyári Pál Lajos elvtársat bízta meg.

Az Erdőfeltárási Szakcsoport tagjaként, - mint ennek a tárgykörnek alapos ismerőjét - Tagtársunkat kérjük fel arról, hogy a megbízatást szíveskedjék elvállalni.

A Szakcsoport első /alakuló/ ülését f. hó 25-én /hétfőn/ d.u. 17.30 órai kezdettel tartja meg az Egyesület hivatalos helyiségében /Bp.V., Nyári Pál u 9.V.1./

Az ülés tárgya: az Erdőfeltárási Szakcsoport 1955. II. félévi munkatervének összeállítása.

A tárgy fontosságára való tekintettel, kérjük pontos megjelenését.
Budapest, 1955. július 18.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében:

Pásztor László s.k.
Műszaki Tudományos és Propaganda-
bizottság titkára

Sali Emil s.k.
Műszaki Tudományos és Propaganda-
bizottság elnöke.

Országos Erdészeti Egyesület
Budapest V. Nyári Pál utca 9. V. 1.
Tel: 187-549
Zágoni István
Erdőmérnök

Budapest
II. Bem rpt.28.
Erdőgazdasági Építőipari vállalat

292/1955. szám

Meghívó

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége az erdőfeltárás fellendítése érdekében ERDŐFELTÁRÁSI SZAKCSOPORT létesítést határozta el. A Szakcsoport vezetésével az O.E.E. Intézőbizottsága Nyári Pál Lajos elvtársat bízta meg.

A szakcsoport első /alakuló/ülését f. hó 25-én /hétfőn/ d.u. 17,30 órai kezdettel tartja meg az Egyesület hivatalos helyiségében /Bp. V. Nyári Pál utca 9. V. 1./

Az ülés tárgya: az Erdőfeltárási Szakcsoport 1955. II. félévi munkatervének összeállítása.

A tárgy fontosságára való tekintettel, kérjük pontos megjelenését.
Budapest, 1955. július 18.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében:

Pásztor László

Sali Emil

Műszaki Tudományos Propaganda Műszaki Tudományos Propaganda

Bizottság titkára

bizottság elnöke.

Jegyzőkönyv

Készült 1955. július 25. napján az erdőfeltárási Szakcsoportnak az O.E.E. hivatalos helyiségében megtartott alakuló ülésről.

Jelen vannak: Nyirádi Lajos a Szakcsoport elnöke, Buzási László, Körös Gyula, Bogár István, Kiss Miklós, Zágoni István, Solt Hugó, bizottsági tagok, Kutasy Viktor az OEE. Főtitkára, Fekete Gyula főtitkárhelyettes.

Távolmaradását kimentette: Adamovich László

Az erdőfeltárási Szakcsoport a jelenlevőkből kialakult, és szabad megbeszélés után kialakította, és szabad beszélgetés után kialakította az 1955. II. félévi munkatervét. A munkaterv az alábbi:

1./ erdőfeltárási nomenklatura és terminológia összeállítása javaslat formájában. A javaslatot megvitatás és összeállítás céljából meg kell küldeni az OEE. Helyi csoportjainak.

Felelős: Buzási László

Határidő: részhatáridőkkel, okt. 15.

okt. 31.

dec. 1.

1956. jan. 1.

Ez utóbbi határidő a nomenklatura végső kiadása.

2./ Börzsöny-tájegység feltárása a feltárási irányelvek alkalmazásával

Felelős: Bogár István

Határidő: november 30.

3./ Az ERDŐTERV által készített mélyépítési tervezési irányelv-tervezet felülvizsgálata

Felelős: Solt Hugó

Határidő: szept. 30.

4./ Erdőfeltárási úthálózat nyilvántartási irányelv-tervezetének elkészítése

Felelős: Zágoni István

Határidő: dec. 15.

A Szakcsoport szükségesnek tartja a Szakcsoport kibővítését szállítási, vasútügyi, építés-kalkulációs és gépesítési szakértő személyek bevonását. Fentiekre javaslat személy szerint: Patte Antal, Fülöp Zoltán, Szabó Károly, a gépesítő szakértő személyét utólag fogják megállapítani. A bizottság Körös Gyula tagtársat választotta meg egyhangúlag a titkári teendők ellátására.

Kmf.

Körös Gyula sk.

Titkár

Nyirádi Lajos sk.

elnök

AZ ERDŐFELTÁRÁS ARANYKORA

ERDŐFELTÁRÁSI SZAKOSZTÁLY SZAKMAI ÉS TÁRSADALMI TEVÉKENYSÉGE 1955-1994.

Bogár István

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztály 1955-től rendszeresen működik és társadalmi munkaként szakmai szinten foglalkozik a hazai erdőfeltárás időszerű kérdéseivel. A szakosztály létszáma az elmúlt időszakban, megalapítása óta többször módosult, egyre inkább az erdőfeltárást kivitelező erdőgazdaságokra tolódott át, jelenleg 40 fő. A szakosztályban így valamennyi erdőfeltárással intenzíven foglalkozó erdőgazdaság és erdészeti intézmény, valamint a MÉM, jelenleg FM erdészeti főhatósága képviselve van.

Az Országos Erdészeti Egyesületben, felismerve a hazai hegy- és dombvidéki erdőterületek feltárásának fontosságát és aktualitását, 1955.július 25-én az elsők között alakult meg az Erdőfeltárási Szakcsoport az erdőgazdálkodás feladatainak előbbrevitele és az egyesületi társadalmi munka kiszélesítése érdekében. A szakcsoport vezetését Dr. Sali Emilnek, az akkori OEE főtitkár felkérésére Bogár István 1960. szeptember 6-án vette át Dr. Pankotai Gábortól, akit az Országos Erdészeti Főigazgatóságtól a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemre helyeztek át az Erdőfeltárási Tanszék professzoraként. A szakosztály vezetését leköszönéséig, 1994-ig Bogár István látta el. A szakcsoport első vezetője 1959-ig Nyirády Lajos volt. A szakosztály titkárai 1960-tól 1976-ig Haják Gyula, 1985-ig Boncz Tibor és 1990-ig Hegedüs János, valamint 1994-ig Wágner Tibor voltak. Az 1990-94. évi ciklusban a szakosztályvezető helyettesi tisztséget Gerely Ferenc töltötte be.

Az 1994. évi szakosztály vezetőségi választás eredményeként a szakosztály új elnöke: Dr. Kosztká Miklós, titkára Wágner Tibor lett, akitől 2002-ben Balogh József vette át ezt a tisztséget. A szakosztály ugyanakkor Bogár Istvánt örökös tiszteletbeli elnökévé választotta meg.

A szakcsoport létszáma az 1950-es években 14-15 fő volt, ebből 70 % OEF-ben, ERDŐTERV-ben, a soproni EFE-nél és az ERTI-ben dolgozó főleg budapesti erdőfeltáró szakemberek. Néhány jelentősebb erdőfeltárást megvalósító akkori erdőgazdaság, például Középsomogyi, Magasbakonyi, Nyugatbükki, Börzsönyi és Pilisi ÁEG képviselője 30 % volt. A szakcsoport évente gyakran, 6-8 alkalommal Budapesten és alkalmanként vidéken ülésezett.

Az Erdőfeltárási Szakcsoport megalakulásától 1960. év végéig az erdőfeltárás különböző műszaki és gazdasági kérdéseit vitatta meg. A szakcsoport kezdeti tevékenységéről "AZ ERDŐ" 1957. novemberi számában részletes tájékoztatás jelent meg. A szakcsoport akkor foglalkozott többek között:

- az erdészeti feltáróutak tervezési irányelveinek szakszerű meghatározásával,
- gyűjtőutak leegyszerűsített tervezésével és a kivitelezés technológiai (gépesítési) kérdéseivel,
- az erdészeti útépitések talajvizsgálatával (talajmechanikai vizsgálatok kifejlesztése az ERDŐTERV-nél is) és a stabilizációs útépités erdészeti lehetőségeivel,
- "AZ ERDŐ" 1959. februári számában közös OEF-OEE útpályázat kiírásával, majd értékelésével és a javasolt útburkolati megoldások gyakorlati hasznosításával,
- az erdészeti utak és szállítóeszközök viszonyával, faanyagmozgatási technológiák értékelésével

sével,

- az erdészeti rakodók kialakításával, üzemeltetésével és gépesítésével,
- erdészeti utak védelmének és karbantartásának kérdésével,
- erdőfeltárási alaptervek indokoltságával, szükségességével és készítésük módszerével.

Az OEE Elnökségének határozata értelmében 1960 ősztől a szakcsoportok szakosztály elnevezéssel működtek tovább. A határozat szerint az egyesületi érdemi munka alapjának az egyesületi bizottságok és szakosztályok tevékenységét ismerték el. Az Erdőfeltárási Szakosztály az a fórum, ahol a legkülönbözőbb helyeken dolgozó erdőfeltárással foglalkozó szakemberek véleményüket kicserélhetik kötetlen formában és kialakíthatják egységes álláspontjukat az erdőfeltárási fontos, időszerű kérdéseiben.

Az 1960-as években a szakosztály létszáma 15-20 fő volt. A szakosztály ülései nyitottak voltak, azokon az OEE tagsága részéről bármely érdeklődő résztvehetett. Az 1970-es években a taglétszám 20-30 főre emelkedett, abban valamennyi hegy- és dombvidéki erdőfeltárási erdőgazdaság 1-1 fővel képviselve volt. Az 1980-as években a létszám tovább emelkedett, mivel a szakosztályban a nagyobb erdőfeltárást végző erdőgazdaságok - Balatonfelvidéki, Mátra-Nyugatbükki, Borsodi EFAG, FALCO Kombinát, Pilisi ÁPEG – többfős képviselőket kaptak. A Tagság felfutott száma és az ülések nyitottsága - a szakosztály szélesebb körűvé vált társadalmi és szakmai munkája révén valamennyi érdekelt erdőgazdaság számára tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosított. 1990-ben a választás után újjáalakult szakosztály létszáma 43 fő, ebből erdőgazdasági 26 fő (60 %), FM EFH, soproni EFE, ERFATERV 4 fő (10 %), nyugdíjas 13 fő (30 %), lásd a mellékletet.

A szakosztály üléseit az 1960-as években évente 6-8 alkalommal rendezte meg, ebből 2 két-napos kihelyezett ülést valamelyik erdőgazdaság területén, a többit Budapesten az OEE központjában. Később az ülések száma csökkent, így az 1980-as években évente már csak 3-3 ülés megtartására kerül sor, ebből 2-2 alkalommal tapasztalatszerzési erdőgazdaságok területére kihelyezett két-napos ülés keretében. A témák mindenkor időszerű kérdések megvitatására és a gyakorlati megvalósítások bemutatására szorítkoztak.

Fentiek ismeretében a teljesség igénye nélkül foglalom össze, hogy 1960-tól a szakosztály konkrétan milyen időszerű témákkal foglalkozott és milyen jelentősebb rendezvényeket szervezett, vagy azokban résztvett:

- erdőfeltárási hálózatunk gazdaságos fejlesztésének kérdése, ennek keretében a földútépítések, könnyűburkolatú útépítések és az útstabilizációk tapasztalatainak megtárgyalása és értékelése kiemelten szerepelt a szakosztály programjaiban. A szakosztály az erdészeti földutak (gyűjtőutak) új tervezési irányelveit előzetesen megtárgyalta. Szakmai véleményét azután felhasználás céljából az OEF elfogadta, így az alapul szolgálhatott a tervezési utasítás végleges összeállításához,
- az 1960-as években kiemelkedő tevékenység volt az útstabilizáció bevezetésének szorgalmazása az erdők feltárási területénél, annak gyakorlati kikísérletezése és alkalmazása elsősorban a kőben szegény zalai és somogyi erdőgazdasági tájegységekben,
- a szakosztály "AZ ERDŐ" 1961.júniusi számában önálló erdőfeltárási lapszámot állított össze. A lapszám elsősorban az új technológiai eljárásokkal építendő útpályaburkolatok bevezetésére és elterjesztésére nyújtott egyes erdőgazdaságoknál segítséget a gazdaságos kivitelezéshez,
- a szakosztály megtárgyalta a közelítő kötélpályák alkalmazásának lehetőségeit hazánkban a korszerű erdészeti faanyagmozgatásban és az azzal való közelítést adott helyeken a visszamaradó faállomány védelme érdekében szükségesnek ítélte,

-- a szakosztály folyamatosan napirenden tartotta a faanyagmozgatás - és pedig a közelítés és rakodás - fejlesztését, ehhez kapcsolódóan az anyagmozgatási eszközök és az útépités közötti kapcsolat vizsgálatát,

- az 1960-as évek közepén a szakosztály megtárgyalta az OEF szervezésében megvalósult külföldi erdőfeltárási tanulmányutak tapasztalatait, így többek között dr. Ecsedy Sándor az osztrák feltáráshálózat tervezési és kivitelezési gyakorlatát ismertette, Jáhn Ferenc az osztrák erdészeti kötélpályák alkalmazásáról, tervezésük és kiépítésük módszereiről számolt be. Dr. Madas László és Horváth Sándor a Német Szövetségi Köztársaságban tanulmányozta az erdőfeltárási körébe tartozó tevékenységet, különös tekintettel megoldásainak célszerű és gazdaságos hazai felhasználását illetően. Cornides György Genfben megtartott nemzetközi erdőfeltárási szimpóziumon előadásban ismertette a hazánkban folyó távlati erdőfeltárási tervezésről - erdőfeltárási alaptervekről - szerzett tapasztalatokat és beszámolt a rendezvényvel kapcsolatos tanulmányútról. Haják Gyula és Bogár István tájékoztatást adott a svájci és franciaországi erdőfeltárási tanulmányutak eredményeiről és az utóbbiról „AZ ERDŐ” 1965. októberi számában, cikkben is beszámoltak. Dr. Herpay Imre osztrák erdőfeltárási tanulmányútjának eredményeiről tájékoztatta a szakosztályt. Ezen nyugati erdőfeltárási utak többségét az OEF-ben Halász Aladár főosztályvezető támogatta és tette lehetővé.

- az erdőfeltárási alaptervek készítésének fejlesztését és annak időszerű kérdéseit a szakosztály folyamatosan napirenden tartotta. Cornides György (ERDŐTERV) 1965-ben javaslatot állított össze az erdőfeltárási és üzemtervi munkák összehangolására. Megállapítást nyert, hogy az erdőfeltárási alaptervek nagy segítséget nyújtottak az erdőfeltárási beruházások tervszerű előkészítéséhez, tervezéséhez és kivitelezéséhez. A szakosztály javasolta a feltárási és erdőrendezési távlati tervezés kérdéseinek egyeztetését és továbbfejlesztését. A szakosztály ezzel kapcsolatban írásos anyagot állított össze az OEE Műszaki Fejlesztési Bizottságának ülésére, majd javaslatait az erdőfeltárási alaptervek revíziójával kapcsolatban az OEE Elnökségén keresztül megküldte a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatalnak és aktívan résztvett az iránytervezet MÉM egyeztető hivatali tárgyalásán.

- a szakosztály 1964-ben a Szombathelyi ÁEG-gal közösen megszervezte a Kőszeghegységben az elmúlt 15 évben megvalósult erdőfeltárási útépitések bemutatóját, amelyre az irányítási, tervezési és kivitelezési munkákban résztvett szakemberek meghívást kaptak. A találkozó kezdeményezője Szovják Jenő volt, a szakosztály az OEE Elnökség felkérésére 1966-ban a soproni 100 éves jubileumi vándorgyűlés 3. szekciója ülésének egész napos előadássorozatát készítette elő és tartotta meg külső szakemberek bevonásával. Az ülés 10 előadásban, azokat követő hozzászólásokba foglalkozott az erdőfeltárási továbbfejlesztésével, a hozzákapcsolódó faanyagmozgatási és- technikai kérdésekkel együtt,

- 1966-ban a szakosztályülésen dr. Kézdy Árpád, a BME professzora “Új eredmények a talajfizikában” című előadásban a talajfizikai kutatások új eredményeit ismertette. Az ülésen az útstabilizációval foglalkozó erdőgazdaságok útépitő szakemberei teljes körben meghívás alapján résztvettek,

- 1967-ben a Közlekedéstudományi Egyesület Közúti Szakosztályával közösen a szakosztály útstabilizációs tanulmányutat szervezett Somogy-megyében, amelyen a közúti és erdészeti cement-, bitumen- és mésztabilizációk kerültek bemutatásra és a forgalom alatt jelentkező problémák megvitatásra,

- 1960-ban a szakosztály megvitatta a “Mezőgazdasági és erdészeti úthálózat kiépítésének üzemi (helyi) megoldásai és lehetőségei” című MÉM tanulmányt. Közreműködést vállalt a Debrecenben és Keszthelyen az Országos Erdészeti Egyesület, Közlekedéstudományi Egyesület, Agrártudományi Egyesület, Mezőgazdasági Mérnökök Nemzetközi Bizottságának Magyar Nemzeti Bizottsága közös rendezvényeként megvalósult mezőgazdasági útépitési anketok megszervezésében és megtartásában, ahol megtárgyalásra került a mezőgazdasági útépités halaszthatatlan szükségessége és annak helyes irányát a “gazdasági (üzemi) útépités” feltét-

eleinek megteremtésében és a két ágazat eredményes koordinációjában határozták meg. “AZ ERDŐ” 1968. augusztusi számában cikk jelent meg a mezőgazdasági és erdészeti úthálózatfejlesztés közös kérdéseiről,

- 1969-ben a szakosztály kezdeményezte a hazai erdőterületek feltártsági helyzetének az addig rendelkezésre álló, sokszor “becsült” adatoknál pontosabb és részletesebb felmérését. A felmérésre vonatkozó javaslat az állami erdők területére és azokat érintő összes nyomvonalas létesítményre terjedt ki. A javaslatot az OEE Elnöksége elfogadta és annak megvalósítását ajánlva megküldte a MÉM Erdészeti és Faipari Főosztálynak, valamint a HM illetékes főosztályának. A felmérést az erdészeti burkolt utakra vonatkozóan, a MÉM Erdőrendezési Szolgálat készítette el részletes formában az 1982. évi állapotnak megfelelően, majd a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatal 1984. évi leegyszerűsített felmérése, illetve az erdőgazdaságok adatközlése is megvalósult az erdészeti kiépített földutakat, valamint az erdőterületeket érintő vagy átszelő burkolt közutakat illetően, felhasználásukkal Bogár István “AZ ERDŐ” 1990. április-júniusi számában cikk formában adott ismertetést a hazai erdőterületek feltártságának helyzetéről,

- az új “Erdészeti úttervezési irányelvek” összeállításának szükségességével a szakosztály már az 1970-es évek elejétől foglalkozott. Elkészítésének indokoltságát a fokozódó házilagos műszaki tervezések miatt előterjesztette a MÉM Erdészeti és Faipari Főosztálynak. A tervezési irányelveket többszöri hivatali egyeztetés mellett, a szakosztály véleményezése figyelembevételével Pallós János (ERFATRV) állította össze és a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatal 1981-ben hagyta jóvá,

- a szakosztály jelentős részt vállalt a FAO/ECE/ILO 1972. évi magyarországi erdészeti útépitési tanulmányút megszervezésében és megtartásában, valamint a tanulmányút angol, francia és orosz nyelven könyvformában megjelentetett ismertető anyagának összeállításában. Gépjármű forgalomra alkalmas erdészeti utak építése és fenntartása volt a tanulmányút témája, amely a FAO/ECE/ILO Vegyesbizottság Sopronban tartott 9. ülése előtt, hozzátartozóan került megrendezésre 12 bemutató hellyel a Pilisi ÁPEG, a Vértesi és a Balatonfelvidéki EFAG területén. A tanulmányúton 17 európai nemzet, Japán és Kanada tudományos és gyakorlati erdőfeltáró szakemberei vettek részt, nagy érdeklődéssel és egyben elismeréssel,

- az OEE éves vándorgyűlések keretében tartott Fagazdasági Műszaki Napok megrendezésében a szakosztály a maga területén minden alkalommal résztvállalt, így Pusztavámon 1972-ben a “Korszerű fahasználat és az erdőfeltárás” című előadás tartásával, Tamásiban 1973-ban a hazai útstabilizációs géplánc bemutatójának szakmai előkészítésével, Szilvásváradon 1974-ben az erdészeti portalanított útburkolatok fenntartási munkáinak bemutatásával,

- a szakosztály az erdőfeltárással és az erdészeti utak építésének gépesítésével kapcsolatban előadást tartott az OEE Gépesítési Szakosztály által a Magyar Tudományos Akadémia székházában rendezett I. és II. Országos Erdészeti Gépesítési Konferencián 1974-ben és 1982-ben,

- az 1970-es évek elejétől a szakosztályi üléseken az egyes 5 éves tervidőszakok erdő- és fagazdasági fejlesztési programja, ebből kiemelten az erdőfeltárással kapcsolatos tervek és feladatok ismertetésre és megtárgyalásra kerültek, ezenkívül a szakosztály tagjai rendszeres tájékoztatást kaptak az éves országos erdőfeltárási tervfeladatokról és azok teljesítéséről,

- 1978-tól foglalkozott a szakosztály az erdészeti burkolt és stabilizált utak leltározásának elkészítésével és nyilvántartásuk folyamatos vezetésével, melynek végrehajtását rendkívül fontos feladatnak tekintette. Az erdészeti burkoltutak leltárát az 1982. január 1-i állapotnak megfelelően - ahogy arra a 8. oldalon már utalás történt - Boncz Tibor, Cornides György és Bognár István (MÉM Erdőrendezési Szolgálat) nagy alaposággal készítette el. Sajnos a burkoltutak műszaki adatainak és állapotának folyamatos aktualizált nyilvántartása 1984-től hiányossá vált egyes erdőgazdaságoknál, sőt napjainkban megszűntnek tekinthető esetleg egyes helyek kivételével,

- 1978-ban Járay Tamás, az Útépítő Tröszt osztályvezetője Zalaegerszegen gyakorlati bemutató keretében ismertette a kationaktív bitumenemulzió alkalmazását a közúti építésben és fenntartásban, melynek know-how-ját a francia SCREG cégtől vásárolták meg és amelyet az ERDŐKÉMIA zalaegerszegi üzeme gyártott először Magyarországon. A szakosztály előterjesztést készített a MÉM felé, hogy a mezőgazdasági és erdészeti utak építési és fenntartási szükségletének előzetes felméréseivel a bitumenemulziót gyártó üzemek telepítési helye a KPM-mel érdekeinknek megfelelően egyeztetésre kerüljön,
- 1979-ben a szakosztály vezetője, Bogár István az OEE képviseletében résztvett és előadást tartott a Novgorod melletti Kresztciben az "Erdészeti faszállító utak építésének és fenntartásának korszerű módszerei" témában a VSZIJTO egyesületi rendezvényén. Az előadás a hazai erdőfeltáró utak építésének kérdéseiről adott tájékoztatást a meghívott KGST országok erdőfeltáró szakembereinek.
- 1982-ben a szakosztály kihelyezett ülése keretében széleskörű szakmai összejövetelre került sor a Balatonfelvidéki EFAG területén Bakonyoszlopon az erdészeti burkolt úthálózat 2000. km-ének megépítése alkalmából. A kétnapos rendezvényen több 100 erdészeti szakember és útépítő vett részt. A 2000. km helyén köemléktábla felavatására került sor az első napon, majd másnap a Bakonybél-Szárazgerencei feltáró úton az 1950-es évek közepén "saját rezszi"-ben megépített út 0. km emlékkövének elhelyezésére. A rendezvényről cikkben számoltunk be "AZ ERDŐ" 1983.februári számában,
- az 1980-as években összefoglalva a szakosztály évenként 1 budapesti és 2 kihelyezett kétnapos ülést szervezett egyes erdőgazdaságok területén. A budapesti üléseken többek között tájékoztatások hangzottak el az évenkénti országosan tervezett és teljesített feltárási munkákról, aktualizált erdőállomány-adattárról és annak hasznosításáról a fakitermelés és az erdőfeltárás összhangjának kialakítása érdekében, az erdőfeltárási alaptervek aktualizálásáról, a feltáró úthálózat nyilvántartásáról, erdészeti utak karbantartási rendszerének alkalmazásáról, erdészeti utak építésének és fenntartásának gépesítéséről, a kationaktív bitumenemulzió alkalmazhatóságáról az erdészeti utak építésénél és fenntartásánál, stb. A kihelyezett üléseken a fogadó erdőgazdaságok feltárási tevékenységét és faanyagmozgatási technológiáját tanulmányozta és értékelte a szakosztály. Ezek az ülések rendszeresen alkalmasak szolgáltak a szakosztály tagjain kívül az érdeklődő feltáró szakemberek meghívására is, ezzel azok tapasztalatcserében történő részvételére,
- a szakosztály 1990-ben szakmai véleményt adott írásban az ERTI "Kíméletes fakitermelési technológiai és erdőfeltárási útmutató hegy- és dombvidékre" témájú anyaggal kapcsolatban,
- a szakosztály 1991-ben az OEE elnökével közösen aláírt állásfoglalást terjesztett elő a FM Erdészeti és Faipari Hivatal vezetőjének az erdészeti útépítés indokolt ártámogatása kérdésében: feltárásra szükség van, mivel "a legjobban feltárt erdőgazdaságaink is nagy restanciákkal működnek az útépítés területén, hiszen a sorra kerülő termelési helyek jelentős részében hiányzik a feltáró út", továbbá "az ellenmondások feloldására javasoljuk, hogy a 40 %-os támogatás helyett 30-90 %-os differenciált lehetőség lépjen be azzal, hogy az e téren legnagyobb áttekintéssel rendelkező MÉM EFH döntsön a támogatás mértékéről. Nyilvánvalóan ott, ahol a domborzati viszonyok nagyobb útsűrűséget kívánnak meg és ahol a kivitelezés a földrajzi fekvés, valamint a talajadottságok miatt költségesebb, ott indokolt a magasabb támogatás megadása". Az eredmény negatív lett: 1992-ben (áthúzódó beruházásoknál 1993-ban) megszűnt az erdőfeltárás állami támogatása az állami erdőkben Magyarországon,
- a szakosztály 1991-ben a bécsi Bodenkultur Egyetem Erdészettechnikai Intézet vezetőjének, Anton Trzesniowski professzor támogatásával és a stájerországi Mezőgazdasági Kamara szervezésével Ausztriában az osztrák erdőfeltárás eredményeit és helyzetét tanulmányozta. Az ülés keretében Rohrbach a.d. Lafnitz környékén magánerdőkben két bemutatóra került sor:
  - a baggeres földútépítés gazdaságos és faállományt kímélő eljárása, vállalkozó révén, a jövőbeni erdőfeltárás számára,

- gépesített burkolatépítés gréderrel és úthengerrel, odaszállított építési anyaggal. A kétnapos szakosztályülésen Gero Becker professzor, a göttingeni Georg-August Egyetem Fahasznaleti Intézetének vezetője is résztvett. A szakosztály osztrák tanulmányútjáról és a szerzett tapasztalatokról cikk jelent meg az "Erdőgazdaság és Faipar" 92/7. számában.

- 1991-ben a szakosztály egri kihelyezett ülése keretében széleskörű szakmai összefoglalóra került sor a Bánvölgyi úton a háború után elsőnek elkezdett utépítés 0. km-ének és a Kálmánhegyi úton az erdészeti burkolt úthálózat 2.500. km-ének emlékköve felavatása alkalmából. A szakosztályülésen meghívott vendégként Anton Trzesniowski bécsi erdészprofesszor is résztvett. Az ülésen az erdőfeltárás múltja és jelene mellett annak jövője is előtérbe került. Az erdőfeltárási vonalas létesítmények építése és fenntartása nemcsak a gazdálkodó érdeke. Az erdő szakszerű művelése és hasznosítása társadalmi érdek, amelynek szakszerű és időbeni végrehajtását csak megfelelő infrastrukturális ellátottság mellett lehet megkövetelni. Ezért a szakosztály sürgősen megvizsgálandónak tartja:

- az utóbbi években finanszírozási okokból egyre csökkenő utépítések kérdését,
  - az útfenntartási munkák elmaradásának okait,
  - az erdészeti sajátrezsis építésvezetőségek megtartásának és működtetésének szükségességét a gazdaságos utépítések és útfenntartási munkák kivitelezése érdekében.
- a szakosztály 1991-ben véleményezte és részletes észrevételeket tett saját szakmai szemszövegéből a készülő Erdőtörvény tervezetével kapcsolatban, amit írásos állásfoglalással eljuttatott az OEE Elnöksége részére.
- 1992-ben Bánó László vitaanyagot állított össze az "Erdőfeltárás jelene és jövője" témakörben, ezzel kapcsolatban szakosztályi állásfoglalás készült, amit véleményeztetés után átdolgozva a szakosztály tatabányai ülésén véglegesített. A szakosztályi állásfoglalás a "Magyarországi erdőfeltárás helyzetéről és javaslat a szükséges teendőkre vonatkozóan" az OEE elnökével is egyetértésben az "Erdészeti Lapok" 1992. július-augusztusi számában publikálásra került,
- 1992-ben szlovákiai erdőfeltárási tanulmányútra került sor a Kelet-Szlovákiai Erdőgazdaság Kassa területén. B. Nemeč vezérigazgatóhelyettes F. Gaborral, a Szlovák Erdészeti Egyesület alelnökével fogadta a szakosztályt ismertetést adva Kelet-Szlovákia erdőfeltárájáról. Bemutatóként a jadloveci utat járta be a szakosztály és Kassán II. Rákóczi Ferenc fejedelem síremléke előtt tisztelgett a dóm altemplomában,
- 1993-ban bakonyi kihelyezett ülésén a szakosztály Szabados János ÁVRT portfólió igazgató és Holdampf Gyula FM Erdészeti Hivatal osztályvezetője meghívásával a magyar erdőgazdálkodást jelenleg befolyásoló kedvezőtlen kilátásokat és ezzel kapcsolatban az erdőfeltárás fejlesztésének várható teljes leállását, az erdőgazdaságok kivitelező és átfenntartó szervezetének megszűnését tervezte megtárgyalni, amire azonban a meghívottak váratlan elfoglaltsága és így távolmaradása miatt nem kerülhetett sor.

E leírásban - amint az elején említettem - nem minden részletre, de a mindenkor jelentkező problémák tükrében, kíséreltem összefoglalni az OEE egyik legrégebbi múlttal rendelkező szakosztályának eddigi tevékenységét, amiről minden szakosztályülés alkalmával rövid híranyagot közöltünk az OEE szakmai lapjában. A szakosztály megalakulásától kezdve eltelt közel 40 éves időszakban, eredményes szakmai és baráti kollegiális kapcsolatok kialakításával, hatékony támogatást igyekezett nyújtani az erdőfeltárási munkák irányítói, tervezői és kivitelezői fenntartói szakembereinek és azok erdőgazdasági vezetőinek. A szakosztály ugyanakkor minden esetben a helyi kulturális látnivalók megtekintését is felvette programjába.

Sajnos a korszerű erdőgazdálkodás megteremtéséhez és folytatásához nélkülözhetetlenül szükséges erdőfeltárás, azaz az erdőben folyó termelési helyek megközelíthetővé tétele, ezzel a korszerű erdőgazdálkodás feladatainak szakszerű és időbeni ellátása, valamint az erdő hár-

mas funkciójának biztosítása érdekében indokolt ártámogatás az állami erdőkben megszűnt, jelenleg éves árbevétel nagyságától függően - jelenleg évi 150 millió Ft - a magánerdőkben áll rendelkezésre pályázatok útján.

E nehéz időszak erdőfeltárási problémáit figyelembevéve a szakosztály tevékenységét a jövőben is változatlanul hasonló szellemben kívánja folytatni. Ehhez azonban az 1994-ben megválasztott szakosztályvezetésnek és magának a szakosztálynak nagy szakmai erő kifejtésére lesz szükség az erdőfeltárási kedvező megítélésének elérése érdekében, mint ahogy az az elmúlt 40 évben az erdőgazdálkodási ágazat területén fennállt.

Budapest, 1994.március 30.

Bogár István

Melléklet: 1 db. Szakosztály névjegyzék

OEE Országos Erdészeti Egyesület
 OEF Országos Erdészeti Főigazgatóság
 EFE Erdészeti és Faipari Egyetem
 ÁEG Állami Erdőgazdaság
 EFAG Erdő és Fagazdaság
 ÁPEG Állami Parkerdőgazdaság
 FM Földművelésügyi Minisztérium
 EFH Erdészeti és Faipari Hivatal
 MÉM Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium
 BME Budapesti Műszaki Egyetem
 HM Honvédelmi Minisztérium
 ÁVRT Állami Vagyonkezelő RT

Szabados János Pilisi Parkerdőgazdaság műszaki osztályvezető, ÁV RT.

Dauner Márton elnök EFH

Bánó László UTILIS KFT

Csepi Lajos

Laki László FVM miniszter

KÉPEK A MÚLTBÓL

Töltésalapozás geotextiliára a Hanságban 1971.

Meleg aszfalt beépítése az Egri Erdőgazdaságnál (1)

Meleg aszfalt beépítése az Egri Erdőgazdaságnál (2)

Meleg aszfalt beépítése az Egri Erdőgazdaságnál (3)

Bogár István

Tanulmányúton

Fejes Zoltán

Szovják Jenő

Zsilvölgyi László

Csincsai Tíbor

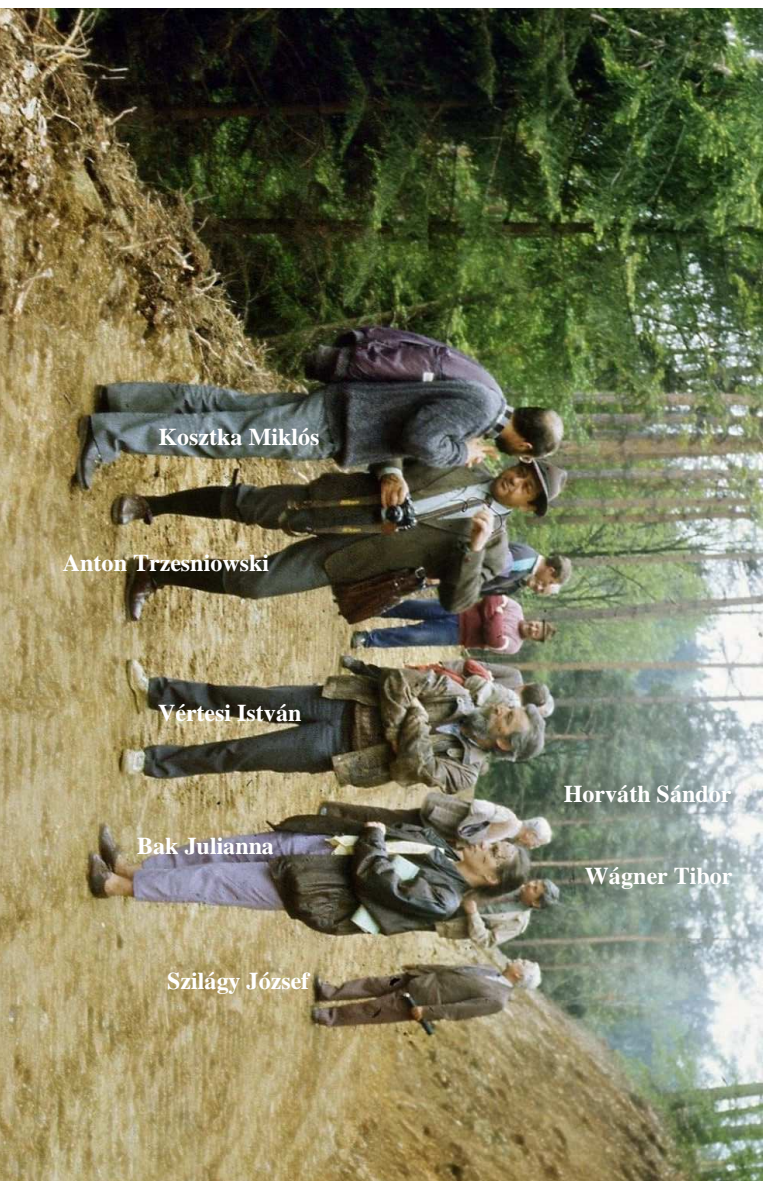
Bogár István

Jáhn Ferenc

Pamkotai Gábor

Tanulmányúton Egerben

Kosztka Miklós

Anton Trzesniowski

Vértesi István

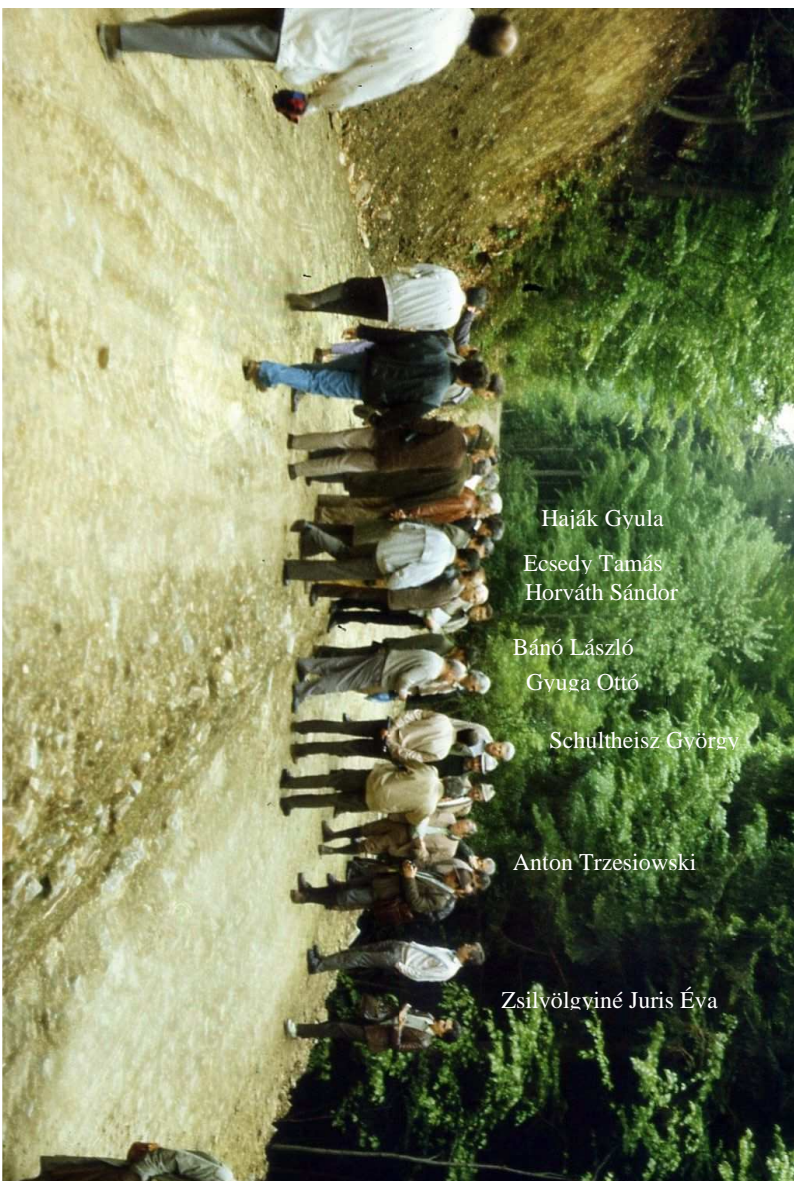
Horváth Sándor

Bak Julianna

Wágner Tibor

Szilágy József

Anton Trzesniowski-val

Hajak Gyula

Ecsedy Tamás
Horváth Sándor

Bánó László
Gyuga Ottó

Schultheisz György

Anton Trzesniowski

Zsilvölgyné Juris Éva

Tanulmányút Ausztriában (Kotrós útépítés)

AZ ÁTMENETI IDŐSZAK KÜZDELMEINEK DOKUMENTUMAI 1990-1994.

A Magyar Köztársaságot 1989. október 23-án kiáltották ki és ezzel hivatalosan is megkezdte működését az előző társadalmi berendezkedést felváltó új rendszer. Az Erdőfeltárási Szakosztályban is megindult egy elemzési folyamat, különösen azért, mert az egyéb területeken sikeres zöld mozgalmak egyre erősebb támadást intéztek az erdőfeltárással és az erdészeti utak ellen. Ezt a helyzetet érzékelve az OEE Pilisi Csoportja közös gondolkodásra hívta az erdészeti útépítéssel, útfenntartással foglalkozó kollégákat. A szervezést Bánó László az OEE Pilisi Csoportjának titkára és Szabados János a Pilisi Parkerdőgazdaság műszaki osztályvezetője vállalta. A megbeszélést 1990. június 29-én 9-16 óra között Visegrádon a Kiránduló Központban lévő Erdei Művelődési Házban rendezték meg. A kerekasztal beszélgetésen a saját építőrészleggel rendelkező hegyvidéki erdőgazdaságok kivitelezői, tervező és beruházó szakemberei, valamint az erdészeti és Faipari Egyetem illetékes oktatói vettek részt: Bak Júlia, Balogh József, Bánó László, Fónagypál Géza, György Sándor, dr. Kosztka Miklós, Papp Miklós, dr. Rácz József, Szabados János, Szalai Gábor, Vértesi István, Viharos Zsolt, Zsilvölgyiné Jurisch Éva.

A megvitatandó témákat kilenc pontba csoportosították:

1. Az erdőfeltárással szervezeti helye a jövő erdőgazdaságában. Struktúra, privatizálás, kincstár, nem erdőgazdasági szervezetek: kft, alapítvány, stb.
2. A tervezés kivitelezés kapcsolata. Tervezési szintek a kivitelezés függvényében.
3. Az erdőfeltárással készülségi foka, különös tekintettel az utakra. Hátralevő feladatok.
4. Támogatási formák az új társadalmi modellben.
5. A versenyhelyzet. Külső vállalkozók betörése az erdőfeltárással.
6. Környezetvédelem, tervezés, kivitelezés. (Követelmények meghatározása a támogatás függvényében.)
7. Útfenntartások:
  - saját kivitelezésűek,
  - idegen kivitelezésűek,
  - támogatási formák és forrásaik,
  - a vállalat felelőssége az útfenntartásban, kötelessége és lehetőségei a források biztosításában.
8. Az erdőfeltárással - beruházás és fenntartás - gépi feltételeinek mindennemű feltételei.
9. Erdőfeltárással beruházások ára, értéke, elszámolási eljárások.

A fenti témák gondolatébresztő jellegűek voltak, bárki, bármi egyéb - a tárggyal kapcsolatos témával - jelentkezhetett.

A megbeszélés eredményeként megszületett „Az 1990. június 29-i Visegrádi OEE. értekezlet állásfoglalása az erdőfeltárással jövőjét érintő kérdésekben.” című javaslat.

Az 1990. június 29-i Visegrádi OEE. értekezlet állásfoglalása az erdőfeltárással jövőjét érintő kérdésekben.

1. Az erdei feltáráshálózatok építési és fenntartási munkáinak túlnyomó többsége a korszerű belterjes erdőgazdálkodás szerves része. Ennek a szoros kapcsolatnak az alapja, hogy a tartamosság követelménye a technikai és ökonomiai egymásrautaltságon kívül előtérbe helyezi az erdőfeltárással ökológiai jelentőségét. Többek között ez is szükségessé teszi határozott megkülönböztetését az egyéb versenyszférába sorolható területektől, mint például a magasépítési kivitelezéstől, vagy a fafeldolgozástól.
2. A külföldi és belföldi zöld mozgalmak egyre gyakoribb céltáblája az erdei útépítés. Támadásaik háttérbe nemcsak a közgazdasági és erdészeti, szakmai ismeretek hiánya vagy semmibevétele rejlik, ahogyan ezt gyakran és némi leegyszerűsítéssel hirdetjük. A csak technikai és ökonomiai szempontokat érvényesítő erdőfeltárással filozófiára támaszkodó tervezés és kivitelezés sokszor ad jogos alapot a kritikára. A térben és időben mérlegelő, biológiai, műszaki és közgazdasági szemlélettel felvértezett erdőmérnököknek kell egy új, környezetvédelmi

irány élére állni. Ehhez más feltárási filozófiára van szükség, ill. a régi jót kell újra a gyakorlat részévé tenni. Eszerint az erdei út nem kizárólag a fahasznosítás szükségszerű és elkerülhetetlen költségtényezője, hanem az erdő anyagi és immateriális hozadékának folyamatos fenntartásához nélkülözhetetlen infrastruktúra. Így a környezetbarát és rendszerszemléletű gazdálkodás feltétele. A műszaki tervezési és kivitelezési filozófiaváltást az ökológiailag elfogadható ökonómiai minimum - elvére kell kidolgozni. A fenti elvek csak a hosszabb távú vagy évekkel későbbi érdekeltség keretei között érvényesíthetők.

3. A saját építőipari kivitelező szervezettel rendelkező erdőgazdaságoknak felül kell vizsgálni, hogy melyek azok az építési tevékenységek, amelyek a fenti kritériumok alapján nem az erdőgazdálkodási alaptevékenység részei. Ezeket, de csak ezeket az ágazatokat (magasépítés, egyes aszfaltburkolat építési munkák szakipar stb.) önállósítani, privatizálni vagy egyszerűen leépíteni kívánatos. A speciális feltételek között (elsősorban hegyvidéken, sziklás talajon) való útépités és az útfenntartás szervezetét azonban minden körülmények között az alaptevékenység részeként fenn kell tartani.

4. Az útépitések (beruházások) támogatásának jelenlegi rendszere helyett egy olyan útalap létrehozását tartjuk célszerűnek, amely a beruházásokon kívül az útfenntartásra is fedezetül szolgál. Ezen alap forrásának meghatározásakor az úthálózat sokfunkciós jellegét kell figyelembe venni, így a fahasznosításon kívül a vadászat, a közjólet, környezet és természetvédelem arányos teherviselésének kell benne tükröződnie.

A támogatás egyben jogosítsa fel az államot, mint „résztulajdonost” hogy

- véleményezze és felülvizsgálja a terveket,
- ellenőrizze az építés minőségét,
- felügyelje az útfenntartást és minősítse azt.

Támogatást az a beruházó kapjon, aki a tervezés, építés és fenntartás minősítése alapján gondos gazdának minősül.

5. Erdészeti utat, mivel az, az erdő ökológiai viszonyait, tágabb értelemben vett természetvédelem céljait érinti és az erdőgazdaság menetét befolyásolja, csak okleveles erdőmérnök tervezhessen.

A szakosztály ezt az állásfoglalást megküldte az OEE elnökségének azzal, hogy az erdészeti politika kialakításakor azt vegye figyelembe.

Az állásfoglalást az Erdészeti Lapok CXXVI. Évfolyam 2. számában (1991. február) (64. oldal) az Egyesületi Hírek rovatban tette közzé a szakosztály.

Dr. Károly Károly

Visegrád, 19
Ügyiratszám:
Téma:
Összeállítások:

Tisztelt Tagtársunk!

Az OEE Pilisi Csoportja közös gondolkodásra hívja az útépitésről, útfenntartásról foglalkozó kollegákat.

A váltás, ill. rohamosan változtatandó szűkebb-tágabb környezetünk sajátos helyzetben lévő területe az erdőfeltárás. A hegyvidéken gazdálkodó erdőgazdaságoknál azonos objektív okok miatt kisebb-nagyobb kivitelező szervezet, vagy szervezetek alakultak ki. A valódi versenyhelyzetet jelentő piacgazdaságban az így kialakult szervezeti feltételekre épült műszaki és gazdasági tervezési rendszer radikális felülvizsgálatra szorul.

A szoros értelemben vett erdőgazdálkodás és a versenyszféra tartozó fahasznosítás, faipar kapcsolatának lezárása, netán teljes leválása várható. Nyilvánvaló azonban, hogy a szakmai finanszírozási és gazdálkodási szempontból az erdőműveléssel használatlalt, közjóletti erdőszékeléssel szorosabb kapcsolatot tartó erdőfeltárás nem vehető egy kalap alá a fafeldolgozással csak azért, mert az építés is versenyszféra. De nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy ezen a területen már megjelent a konkurencia és az erdő érdeke, hogy az útfenntartás-útépités munkáját a legjobb minőségben, árban, megbízhatóságban stb. végezze.

A fenti és a mellékelt "probléma katalógusban" felsorolt témákról szeretnénk egy intenzív munkával kitöltött nap keretében véleményt cserélni.

-/-

- 2 -

Meghívjuk tehát

1990. június 29-án 9 órára

Visegrádra, a Kiránduló Központban lévő Erdei Művelődési Házba

Egy egyszerű ebéd szakítaná csak meg a 16 óráig előirányzott munkát.

Szállásigényt fizetendő; szolgáltatói keresztül tudunk kielégíteni.

Kérjük, hogy részvételét 1990. június 15-ig telelexen: OEE Pilisi csoport 22 6205 vagy telefonon: 26/ 28-066 Vincze Eszternál a délelőtti órákban jelezze.

Visegrád, 1990. június 8-án.

Erdészüdvözléssel

Bánó László sk.
OEE Pilisi Csoport
titkár.

Meghívó és témajavaslat (1)

Témajavaslatok

- 1./ Az erdőfeltárás szervezeti helye a jövő erdőgazdaságában.
Struktúra, privatizálás, kincstár, nem erdőgazdasági szervezetek: kft, alapítvány, stb.
- 2./ A tervezés kivitelezés kapcsolata.
Tervezési szintek a kivitelezés függvényében.
- 3./ Az erdőfeltárás készültségi foka, különös tekintettel az utakra. Hátralevő feladatok.
- 4./ Támogatási formák az új társadalmi modellben.
- 5./ A versenyhelyzet. Külső vállalkozók betörése az erdőfeltárásba.
- 6./ Környezetvédelem, tervezés, kivitelezés. / Követelmények meghatározása a támogatás függvényében./
- 7./ Útfenntartások:
  - saját kivitelezések
  - idegen kivitelezések
  - támogatási formák és forrásaik
  - a vállalat felelőssége az útfenntartásban, kötelessége és lehetőségei a források biztosításában.
- 8./ Az erdőfeltárás - beruházás és fenntartás - gépi feltételeinek mindennemű feltételei.
- 9./ Erdőfeltárási beruházások ára, értéke, elszámolási eljárások.

A fenti témák gondolatébresztő jellegűek. Bárki bármi egyéb - a tárggyal kapcsolatos témával - jelentkezhet.

Meghívó és témajavaslat (2)

1991. november 27-én szűk körű szakosztályi megbeszélés vitatta meg a az erdőfeltárás helyzetét és a szükséges tennivalókat. A szakosztály tagjaitól megkapott anyagok alapján Bogár István és Gerely Ferenc összeállította, majd a legszűkebb körben Haják Gyula bevonásával kialakították a szakosztály állásfoglalási tervezetét. Ezt a tervezetet az 1992. április 29-30-i Tatabányai szakosztályülés elfogadta. Az állásfoglalást a szakosztály megküldte Schmotzer Andrásnak az OEE elnökének és egyben kérte annak szóról szóra történő közlését az Erdészeti Lapokban. A Vértesi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál és a Mezőföldi Állami Erdő- és Vadgazdaságnál tartott kétnapos ülésről az Erdészeti Lapok 1992. évi 5. számában (1992. május) az Egyesületi Hírek rovatban (195. oldal) számol be.

Az állásfoglalás az Erdészeti Lapok 1992. évi 7-8. számában (1992. július-augusztus) „Állásfoglalás a magyarországi erdőfeltárás helyzetéről és javaslat a szükséges teendőkre” címmel jelent meg a 233-235. oldalon.

Az állásfoglalás a következőképpen szól:

„Átdolgozott Tervezet!

Állásfoglalás a magyarországi erdőfeltárás helyzetéről és javaslat a szükséges tennivalókra.

(Összeállította az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya)

Az erdőfeltárás a szakszerű erdőgazdálkodás egyik alapeleme, az erdők infrastruktúrájának elengedhetetlen része. Látszólagos célja korábban elsősorban a kitermelt faanyag mozgatásának gazdaságos módon történő biztosítása volt. Valós célként azonban mindig az egész erdőgazdálkodás (erdőfelújítás, erdővédelem stb.) hatékonyságának emelését kellett megoldania. Az erdők többcélú funkciójában bekövetkező súlypont eltolódások miatt azonban ma még szélesebb alapokra kell helyezni az erdőfeltárás feladatait. A környezetvédelmi szempontok, és ezen belül kiemelten az erdő- és természetvédelem követelményei az erdőfeltárás megítélésében,

módszereiben változást jelentett. Ugyancsak számos változást kényszerít ki a gazdasági struktúra változása, és ennek megfelelően a feladatok végrehajtása számos új elemmel bővül.

A megváltozott helyzetben az erdőfeltárás céljainak részbeni át- és újrafogalmazása a szakma, míg a feladatok végrehajtási rendszerének kidolgozása és működtetése elsősorban kormányzati feladat. Ehhez kíván javaslatával segítséget nyújtani az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztálya.

Jelenleg Magyarországon a hegy- és dombvidéki erdők feltártsága 8,6 fm/ha, holott ennek az értéknek a hazai domborzati, termőhelyi, állományi és gazdálkodási viszonyok mellett optimálisan 15-20 fm/ha között kellene lenni. A feltártság ilyen mértékű hiánya elsősorban a kényszerűen alkalmazott anyagmozgatási technológiából következően környezeti károkat okoz, ugyanakkor a gazdálkodás jövedelmezőségét is rontja. Az eddig megépült mintegy 2.500 km burkolt, és 4.500 km burkolat nélküli erdészeti út fenntartása - elsősorban a gazdasági nehézségekre hivatkozva - sok területen szinte teljes mértékben hiányzik. E feladat elmaradása a meglévő úthálózat tönkremeneteléhez vezet.

Az erdőfeltárás közgazdasági és műszaki háttere a szükséges fejlesztési igénynek ma nem felel meg. 1992-ben az erdőfeltárási beruházások állami támogatása megszűnt. A beruházási és fenntartási munkák elmaradása a műszaki háttér visszafejlődési folyamatát indította el. A speciális tudást igénylő munkák szellemi alapját jelentő szakemberek foglalkoztatása bizonytalanná vált.

Az erdőfeltárási létesítmények megépítése és fenntartása nem csak a gazdálkodó érdeke. Az erdők szakszerű művelése társadalmi igény, környezetgazdálkodási kategória. A korszerű igények követelte erdőgazdálkodást csak megfelelő infrastrukturális ellátottság mellett lehet meg követelni.

Ezért például a Közös Piac országaiban, de gyakorlatilag valamennyi európai országban az erdőgazdálkodás infrastrukturális fejlesztésének terheiből az állam jelentős részt átvállal. Ez a támogatás nem sorolható azon termelési támogatások (közvetlen termelési- vagy terméktámogatás) körébe, amelyet a mezőgazdaság esetenként élvez. A piacgazdaságban az állam az erdő tulajdonosát a közérdek érvényesülése, tehát a tartamos erdőgazdálkodás megvalósítása érdekében korlátozza, részben pedig ösztönzi. A tartamos erdőgazdálkodás egyik alapfeltétele az erdők feltártsága, ezért ezen országokban e tevékenységet az állam támogatja. Az erdőfeltárás az erdő mindenkorai tulajdonosától független hosszú távú társadalmi beruházás, amely az erdők fenntartásának és a nemzetgazdaság faanyaggal való ellátásának alappillére.

A szakszerűség és a környezetvédelmi szempontok érvényesülése érdekében fontos, hogy az erdőfeltárási beruházások (építés és fenntartás) különleges szakmai ismereteket igénylő munkáit lehetőleg az e területen kiképzett és gyakorlatot szerzett szakemberek és szervezetek (esetleg vállalkozók) végezzék el. Az államerdészet esetében célszerűnek tartjuk fenntartani az erdőfeltárással foglalkozó egységeket (tervezés, beruházás, fenntartás).

Az erdőfeltárás elsősorban közgazdasági okok miatti (állami támogatás megszűnése) háttérbeszorulása az alábbi következményeket vonja maga után:

1. Elsősorban hegyvidéki erdeinkben a fakitermelést csak az elérhető – feltárt - helyeken fogunk folytatni. Ennek eredménye nemzetgazdasági kárként fog jelentkezni az a fatömeg, amelyet megközelíthetlensége miatt nem termelnek ki. Ezen erdőterületeknek a faanyaga a biológiai vágásérettségi kort követően használhatatlanná válik. Rohamos összeomlásuk után felújításuk még megfelelő feltártság esetén is lehetetlen. Ez fafajtól függően néhány év alatt bekövetkezik. Súlyosbítja a helyzetet az, hogy feltáróút eddig (ugyancsak pénzügyi okokból) szinte kizárólag véghasználatra besorolt állományokhoz épült, és ezért a most belépő fakitermelésre kijelölt állományok, úton általában nem vagy csak nehezen közelíthetők meg.
2. Az erdőgazdálkodás egyes elemeinek privatizációja után az erdei munka túlnyomó részét vállalkozók végzik, ami hazánkban ma már igen jelentős mértékű. Amennyiben a vállalkozó megfelelő úton nem tudja megközelíteni a munkahelyet, nem fog szerződni. A nyugati országok feltártságának kialakulásában igen nagy szerepet játszott ez a körülmény is.
3. A hazai erdők egészségi állapota a különböző környezeti károk miatt tovább romlik. A károk felszámolása és megelőzése megfelelő feltártságot igényel.

4. Az erdőgazdálkodás feladata nemcsak a faanyag megtermelése, hanem (és egyre inkább) az erdőből származó egyéb javak biztosítása. Ezek közül is elsősorban az erdő víztisztító és talajvédő hatását emeljük ki. (Hazánk vízkészleteinek 97%-a határainkon túlról érkezik, talajaink több mint 50% -a erodált). Az erdészeti feltáróutak hiánya miatt, a körülményeknek és a lehetőségeknek megfelelő anyagmozgatás közvetve felmérhetetlen hatású károkat okozhat. Ezen belül is a legtöbb gondot a terepen és a kiépítetlen szekércsapákon végzett, hatalmas többletenergiát igénylő, nagy talajsebeket és az élő és kitermelt fákban károkat okozó faanyag-vonszolás jelenti. A szakszerűen megtervezett, kivitelezett és karbantartott erdészeti út jóval kisebb károkat okoz, mint a fent említett közelítési módszerek. A fejlett országok részéről joggal érhet bennünket kritika e környezetrombolás miatt.

5. Mivel a fahasználatra besorolt állományok jelentős részéhez nem vezet út, az útépitések elmaradása miatt a közelítési távolság drasztikus (akár km-es nagyságrendű) emelkedésével kell számolni, ami egyben hasonló költségnövekedést is okoz. Amennyiben az erdőgazdálkodónak módjában áll kiszállító gépet vásárolni, az előző pontban kifejtett környezeti károk várhatók.

6. Az erdők egyre inkább a társadalmi kritika fókuszába kerülnek. A feltártság hiánya miatti rendetlenség, a laikusnak is szemet szűrő károk az erdőgazdálkodás és ezen keresztül a földművelésügyi kormányzat felé irányuló kritikát fog kiváltani.

7. Az erdőfeltárási (gravitációs) körzetekre feltárási koncepciót kell kidolgozni, amelynek kimunkálására hosszú távú terveket kell készíteni. Az erdőfeltárási munkák tervezésének és megvalósításának pedig legalább egy évvel meg kell előznie az erdőterületen tervezett munkát, már egy év kiesés esetén is a következő év erdőgazdálkodásában problémák jelentkeznek.

Az erdőfeltárási, és ezen belül is legfőképpen az erdészeti útépités megítélése bizonyos tekintetben vitára ad okot az erdészek és a természetvédők között. Ennek oka elsősorban az, hogy nem tisztázták a területi funkciók és feladatok. Meg kell jegyezni továbbá, hogy az útépitések kivitelezési színvonala sok esetben vált ki jogos kritikát. Főleg az anyagi források hiánya miatti igénytelenség okoz ökológiai és vizuális károkat az erdőben. Ez nemcsak védett természeti területen, de máshol sem megengedett.

Az előrelépés érdekében javaslataink az alábbiak:

1. A hazai erdőgazdálkodás feltehetően korszerűsödő állami irányítási rendszerében az erdőfeltárási hatósági, szaktanácsadási, finanszírozási feladatainak szervezeti rendszerét regionálisan (erdőfelügyelőség) célszerű kialakítani. Jelenleg ilyen feladatot elvileg egy személy lát el, minisztériumi szinten.

2. Az erdőfeltárási beruházások és fenntartás állami támogatási rendszerét mindenképpen fel kell újítani. A támogatások forrása lehetőleg az Erdőfenntartási Alap legyen úgy, hogy az állam az igényeknek megfelelően a támogatási összeget az Alap számláján helyezi el. Ezzel az igényeket sokkal rugalmasabban lehet kielégíteni.

3. A feladatok nagyságának meghatározása érdekében - az erdő- és természetvédelem követelményeinek figyelembevételével - tanulmányterv keretében meg kell vizsgálni a közép- és hosszú távon szükséges fejlesztéseket.

4. A speciális felkészültséget igénylő útépitési és fenntartási munkák magas színvonalú végrehajtásához az államerdészet keretében fenn kell tartani, illetve létre kell hozni a rezsiüzemként működő erdészeti mélyépítő szervezeteket. A nem speciális útépitési és fenntartási munkáknál számolni kell a vállalkozói szektor megjelenésével is.

5. A környezet- és természetvédelmi szempontok érvényesülése érdekében, a gazdaságosság figyelembevételével az Erdészeti Úttervezési Irányelvek korszerűsítésével ki kell adni az Erdőfeltárási Útmutatót. Ki kell ugyanakkor dolgozni az erdészeti útépités környezeti hatástanulmány vizsgálat módszereit is.

Budapest, 1992. február hó.

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya"

Ez az állásfoglalás pontosan és szakszerűen tárja fel az erdőfeltárás helyzetét és tesz javaslatot a megoldásra. Sajnos ez az állásfoglalás sehol sem talált meghallgatásra.

Az Erdőfeltárási Szakosztály által megfogalmazottak azért voltak fontosak, mert ekkor már folytak az új „erdőtörvény” előkészítő munkái. Ebben a munkában a szakosztályt és az Erdőmérnöki Kart dr. Kosztka Miklós dékán képviselte. A viszonylag jelentős számú és változatos szakmai összetételű bizottság ülésein a törvénytervezet előkészítése sikeresen folyt, amikor feltehetően az erdészeti politikában bekövetkező hirtelen változás miatt a bizottságot minden külön értesítés nélkül többet nem hívták össze. Az új koncepciónak megfelelő törvény előkészítésében a szakosztály véleményét nem kérték ki és az erdőfeltárással fogalakozó szakembereket nem hívták meg a megbeszélésekre. Az 1996. évi LIV. törvény, majd a 29/1997.(IV:30.) FM rendelet a törvény végrehajtására, nem segítette elő az erdőfeltárás ügyét, sok meddő vitára adott és ad alkalmat a beruházó, a tervező, a kivitelező, valamint a hatóságok között. Ennek hatására a jogalkalmazás egysége sem tudott kialakulni az ország területén működő hatóságoknál.

1994. március 30. Budapest.

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya 1994. március 30-án Budapesten a Pilisi információs Központban tartotta vezetőségválasztó ülését 25 fő (63%) részvételével. Bogár István szakosztályvezető megnyitóját követően megemlékezett a január hóban elhunyt Jahn Ferenc erdőmérnökről, a szakosztály egyik alapító tagjáról és a szakosztály tagjai néma felállással tisztelegtek emléke előtt.

A szakosztályvezető ezután összefoglalóan kritikusan értékelte a szakosztály elmúlt négy éves munkáját, kiemelve a második világháború utáni első burkolt erdészeti útépités (Bánvölgy) és a 2500. km (Kálmánhegy) emlékkövének avatását a Mátra-Nyugatbükki EFAG területén 1991-ben, majd osztrák és szlovák erdőfeltárási tanulmányutakat 1993 és 1993-ban. A szakosztály történetéről 1955-től 1990-ig írásos anyag áll rendelkezésre, amit 1994-ig kiegészítve át fog adni a szakosztály új vezetésének. Megköszönte a szakosztályi tagok többségének aktív szakmai és társadalmi tevékenységét a vezetőség és maga nevében lemondott tisztségükről. A legutóbbi szakosztályülésen megválasztott jelölőbizottság nevében Haják Gyula elnök (tagjai Bak Júlia és Fónagypál Géza) megállapította a szakosztály határozatképességét, javaslatát titkos szavazással a szakosztály elfogadta.

A szakosztály új elnöke: dr. Kosztka Miklós, egyhangú szavazattal, a szakosztály titkára Wágner Tibor egy ellenszavazattal.

A szakosztály Bogár Istvánt, aki 34 éves szakosztályvezetői tevékenységével jelentősen hozzájárult a szakosztály szakmai és egyéb egyesületi elismeréséhez, nyílt szavazással, egyhangúan örökös tiszteletbeli elnökké választotta meg. A szakosztály ezután javaslatot állított össze megfelelő indoklással az OEE elnökségi tisztségek jelöltjeire vonatkozóan.

Dr. Kosztka Miklós és Wágner Tibor megköszönte a szakosztály választásában megnyilvánult bizalmat és rövid programképzést vázoltak fel a szakosztály jövőbeni tevékenységére vonatkozóan, amit aktív vita követett elsősorban az erdőfeltárás pénzügyi-gazdasági mélypontjából való kibontakozást, az erdőfeltárás továbbfejlesztésének indokoltságát, a megépített erdészeti úthálózat fenntartását, valamint a szakosztály várható tevékenységi körét illetően.

Befejezésül a szakosztály ajándék átadásával köszönte meg Bogár Istvánnak eddigi eredményes szakosztályvezetői tevékenységét és kérte további közreműködését a szakosztályban. Az ülésről jegyzőkönyv készült az OEE titkársága részére.

A beszámolót Wágner Tibor a szakosztály titkára állította össze.

1994. június 1-2.

EFE Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéke és a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt.

Az Erdőfeltárási Szakosztály 1994. június 1-2.-án 30 fő részvételével az EFE Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéke és a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. közös szervezésében az erdőgazdaság területén megtartotta idei második ülését.

A kihelyezett ülés megnyitására a rendező tanszéken került sor, ahol dr. Winkler András rektor köszöntötte a résztvevőket, majd a szakosztály tagjai döntöttek az új tagok felvételéről.

Az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék munkájáról, terveiről és törekvéseiről dr. Kosztka Miklós számolt be. Kiemelte, hogy az új szemléletű felsőoktatásban a tanszékek munkáját a kutatások alapján minősítik. Ennek pénzügyi alapjait azonban nem a központi költségvetésből kapja, hanem pályázatok útján lehet megszerezni, illetve arra a szakmától kell megbízásokat kapni. Az erdőfeltárási és az erdőgazdálkodás jelenlegi helyzetében a tanszék ilyen megbízásokat nem kap, ezért fennmaradása érdekében kénytelen más területek felé nyitni, ami ugyan szélesíti a tanszék tevékenységi körét, de egyben egyéb területektől vonja el az energiákat. A beszámolóhoz kapcsolódva Péterfalvi József egyetemi tanársegéd bemutatta az által kifejlesztett és a tanszéken használt úttervezési programcsomagot. Ormos Balázs vezérigazgató tájékoztatót tartott a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. előtt álló feladatokról. Egyik központi feladatuknak tekintik, hogy az erdőgazdaság nevének megfelelően a soproni erdészeti szakképzés gyakorlati bázisává váljon. Az oktatás támogatásának feltételei jelenleg még nem alakultak ki, ezért meg kell találni azt a szervezeti formát, amelyben ennek lehetősége is megteremthető. Vélhetően ez az alapítványi erdőgazdaság lehet.

A kétnapos szakosztály ülés programjában a helyi anyagok felhasználásának lehetőségeivel ismerkedtek meg a résztvevők. J. Schmid osztrák erdészeti útépítő vállalkozó bemutatta azt az önjáró kötöröt, ami hazai viszonylatban a kötőanyag nélküli zúzottkő pályaszerkezetek fenntartásának vezérgépe lehetne. A bemutatóhoz kapcsolódó elméleti kérdésekről N. Fernsebner a BOKU Wien munkatársa tartott előadást. A második napon a résztvevők az Iváni és Rőjtökmuzsaji Erdészeti úthálózatát járták be. A helyi talaj itt közvetlenül felhasználható mechanikai stabilizáció és javított földút építésére, ami kedvezően befolyásolja az építési és fenntartási költségeket.

A szakosztály az ülés bezárásakor egy állásfoglalást fogadott el, amelyben felhívják a figyelmet az erdőfeltárási tarthatatlan helyzetére és javaslatot tesznek a pénzügyi feltételek megteremtésére. Az erdőfeltárási és az erdőgazdálkodás összefüggéseit is bemutató szakosztályülés megszervezéséért a szakosztály köszönetét fejezi ki a rendezőknek."

ÁLLÁSFOGLALÁS

Az OEE. Erdőfeltárási Szakosztálya felmérte az erdőfeltárási jelenlegi helyzetét és megállapította, hogy a feltáráshálózat építése és fenntartása majdnem mindegyik erdőgazdasági részvénytársaságnál szünetel. Ennek közvetlen oka, hogy a mai közigazdasági szabályozás gyakorlatilag kizárja az állami támogatás igénybevételének lehetőségéből az állami erdőgazdaságokat, az a magán erdőgazdálkodókat részesíti előnybe.

Ezért az OEE. Erdőfeltárási Szakosztálya 1994. június 1.-i ülésén elemezte az erdőfeltárás helyzetét és a következő állásfoglalást fogalmazta meg.

A hazai politikai, társadalmi és gazdasági átalakulások mélyen érintették az erdőgazdálkodást és vele együtt az erdőfeltárást. A piacgazdálkodásra való áttérés megváltoztatta a közgazdasági környezetet, amelyben eddig dolgoztunk, a tulajdonviszonyok átrendeződésével kialakultak a magánerdők és velük együtt a magán erdőgazdálkodók, a társadalom igényei az erdő közjóléti szolgáltatásai iránt megnöttek. A természet- és környezetvédelem problémái iránt megnyilvánuló fokozott társadalmi érzékenység pedig megköveteli, hogy természetközeli erdőgazdálkodást folytassunk.

Az erdőgazdálkodást érő ilyen alapvető változások más feltételeket teremtettek az öt kiszolgáló erdőfeltárási számára is. A korábban főként anyagmozgatást szolgáló szállítópálya feladatai kibővültek. Az elsődlegesen termelési célokat szolgáló erdészeti utak ezzel az erdő infrastruktúrájává váltak, amely nélkül a korszerű, társadalmi igényeknek is megfelelő erdőgazdálkodás elképzelhetetlen. A feltáráshálózat létesítése állami erdőgazdaságokban az állami, magán erdőgazdaságokban a magán erdővagyon gyarapítja, de mindkét esetben a társadalom által megkövetelt erdőgazdálkodás megvalósítása érdekében készül. Az erdőfeltárást ezért közcélú, közgazdaságilag meg nem térülő beruházás, amelynek megvalósításából a társadalomnak az öt képviselő állami költségvetésen keresztül szektor semlegesen részt kell vállalni.

Előzetes számításaink szerint 1995.-ben 70%-os támogatást feltételezve az állami erdőkben 250-300 millió Ft-os közvetlen állami beruházási összegre lenne szükség az erdőfeltárást megfelelő szintjének megtartására. A magán erdőgazdálkodás ilyen igénye a kialakulatlan helyzet miatt még nem mérhető fel.

Felkérjük az illetékeseket, hogy az erdőfeltárást kritikussá váló ügyét támogassák, mert a hiányos és rohamosan leromló erdészeti úthálózat nem biztosítja a korszerű erdőgazdálkodás megvalósításának hosszú távú feltételeit, ami később katasztrofális helyzethez vezethet.

Sopron, 1994. június 1.

OEE. Erdőfeltárási Szakosztálya nevében:

Dr. Kosztká Miklós
szakosztályvezető.

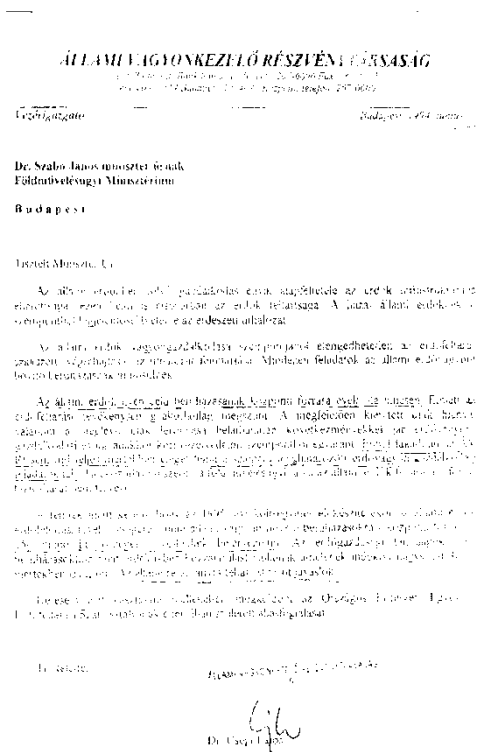
Megküldve:

Dauner Mártonnak az Erdészeti és Faipari Hivatal Elnökének,
Szabados Jánosnak az ÁV Rt. portfólió igazgatójának,
Schmotzer Andrásnak az OEE elnökének.

Az állásfoglalást az Erdészeti Lapok CXXIX. évfolyam 7-8. számában (1994. július-augusztus) (255. oldal) az Egyesületi Hírek rovatban tette közzé.

Az állásfoglalásra példás gyorsasággal reagáltak az illetékesek. Dr. Csepi Lajos az ÁV Rt. vezérigazgatója már 1994. június 7.-én jelezte a problémát Dr. Szabó János miniszternek az Földművelésügyi Minisztériumba. Miniszter Úr válaszevele 2004. június 27.-én született meg, amelyet Dauner Mártonon keresztül megküldött dr. Kosztká Miklós részére. A levelezből levonható az a következtetés, hogy az ÁV Rt. a problémát nem tudja megoldani, a minisztérium pedig az ÁV Rt. és az Erdőfeltárási Szakosztály javaslatait nem tudja az általa képviselt erdészeti politikába beilleszteni. Sajnálatos tényként kell ettől kezdve kezelni, hogy az erdészeti feltárási helyzete a vagyongazdálkodásban nincs szabályozva. Az erdészeti út ugyanis az erdő infrastrukturális létesítménye miatt az erdővagyon értékét növeli. Ennek a vagyonnak a növelése a tulajdonosnak (az államnak) áll érdekében. A feltárási út létesítésében a vagyongazdálkodó az az érdeke, hogy a természetközeli, többcélú erdőgazdálkodást közgazdaságilag nyereségesen, a társadalom szempontjából elfogadhatóan tudja elvégezni. Ebből következik, hogy a feltárási út létesítésének költségeit a tulajdonos és a vagyongazdálkodó között arányosan meg kellene osztani. Ennek szabályozatlansága miatt egyes erdőgazdaságok nem építenek utakat, más erdőgazdaságok anyagmozgatásukat terepjáró gépkocsikra alapozzák.

Ezeknél az erdőgazdaságoknál jelentősen megnöttek a termőtalajt érintő károk (tömörödés, erózió stb.)

Állami Vagyonkezelő Rt. levele dr. Szabó János miniszternek

Budapest 1994. június 7.

Dr. Szabó János miniszter úrnak
 Földművelésügyi Minisztérium

Budapest

Tisztelt Miniszter Úr!

Az állami erdőkben folyó gazdálkodás egyik alapfeltétele az erdők infrastrukturális ellátottsága, ezen belül is elsősorban a erdők feltártsága. A hazai állami erdőknek r szempontból legjelentősebb eleme az erdészeti úthálózat.

Az állami erdők vagyongazdálkodása szempontjából elengedhetetlen az erdőfeltárás szakszerű végrehajtása, az úthálózat fenntartása. Mindezen feladatok az állami erdővagyon bővítő beruházásnak minősülnek.

Az állami erdők ilyen célú beruházásának központi forrása évek óta nincsen. Emiatt az erdőfeltárási tevékenység gyakorlatilag megszűnt. A megfelelően kiépített utak hiánya, valamint a meglévő utak leromlása beláthatatlan következményekkel jár az erdővagyon-gazdálkodási és ugyanakkor környezetvédelmi szempontból egyaránt. Ebből fakadóan az ÁV Rt. sem tud teljes mértékben eleget tenni a számára meghatározott erdővagyon-gazdálkodási feladatának.

Tájékoztatom, hogy a földművelésügyi tárca az állami erdők feltárási forrás biztosítását nem tervezi.

A fentiek miatt kérem, hogy az 1995. évi költségvetés előkészítésekor az állami erdők erdőfeltárási tevékenységére – mint állami vagyont növelő beruházásokra – központi forrásból 250 millió Ft összeget szíveskedjék betervezni. Az erdőgazdasági társaságok ezen beruházásokhoz saját érdekében hozzájárulást vállalnak amelynek nagyságát 30% mértékben javaslom. Az állami részarányra tehát 70%-ot javaslom.

Kérem alátámasztására mellékelten megküldöm az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztályának e témában született állásfoglalását.

Tisztelettel:
Dr. Csepi Lajos

/1994.

Dr. Csepi Lajos
Vezérigazgató úrnak
Állami Vagyongazdálkodási Részvénytársaság
B u d a p e s t

Tisztelt Vezérigazgató Úr!

Levelemre válaszolva, melyben az ÁVRT erdővagyongazdálkodási feladatainak gondjai közül az erdőfeltárási támogatási kérdéssel foglalkozik, a következőkről tájékoztatom.

Az Ön által felvetett probléma megoldásának vizsgálata a minisztérium ügyrendjének megfelelően az illetékes funkcionális részleg feladata, ezt követően a vonatkozó rendelet módosítása, ezért szíves üdvözlémet kérem.

A jelenlegi helyzet kialakulása egyébként jól ismert az ÁVRT Erdőgazdasági Pártfalió vezetői előtt, hiszen ez korábbi tevékenységüknek is következménye.

Levelemben felvetett számos kérdés újragondolása valószínűleg szükségessé válik:

- Nem biztos, hogy egybennek az említett erdővagyongazdálkodási és környezetvédelmi szempontok az úthálózat kialakításakor.
- Az úthálózat fenntartása nem lehet tárgya a fejlesztés, a beruházási támogatás kérdéskörének. A meglévő utak állapotának leromlása a gazdálkodó felelőssége.

Egyetértek azáltal, hogy az ÁVRT nem tud eleget tenni a számára meghatározott erdővagyongazdálkodási feladatoknak, és véleményem szerint nem az Ön levelemben vázoltak miatt.

- 2 -

Tekintettel arra a körülményre, hogy az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztálya is állásfoglalást készített fenti témában, tájékoztatom, hogy jelen levelemben másolatban megküldöm dr. Kosztka Miklós szakosztályvezető úrnak is.

Budapest, 1994. június 27.

Üdvözléssel:

Dr. Szabó János

Dr. Szabó János válaszevele

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTER
/1994.

Dr. Csepi Lajos
vezérigazgató úrnak
Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság

Budapest

Tisztelt vezérigazgató Úr!

Levelére válaszolva, amelyben az ÁVRt erdővagyongazdálkodási feladatainak gondjai közül az erdőfeltárás támogatási kérdéseivel foglalkozik, a következőről tájékoztatom.

Az Ön által felvetett probléma megoldásának vizsgálata a minisztérium ügyrendjének megfelelően az illetékes funkcionális részlegek feladata, ezt követheti a vonatkozó rendelet módosítása, ezért szíves türelmét kérem.

A jelenlegi helyzet kialakulása egyébként jól ismert az ÁVRt erdőgazdasági Portfólió vezetői előtt, hiszen ez korábbi tevékenységüknek is következménye.

Levelében felvetett számos kérdés újragondolása valószínűleg szükségessé válik:

- Nem biztos, hogy egybeesnek az említett erdővagyongazdálkodási és környezetvédelmi szempontok az úthálózat kialakításakor.
- Az úthálózat fenntartása nem lehet tárgya a fejlesztés, a beruházási támogatás kérdéskörének. A meglévő utak állapotának leromlása a gazdálkodó felelőssége.

Egyetértek azzal a megállapítással, hogy az ÁVRt nem tud eleget tenni a számára meghatározott erdővagyongazdálkodási feladatoknak, ám véleményem szerint nem az Ön levelében vázoltak miatt.

Tekintettel arra a körülményre, hogy az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztálya is állásfoglalást készített fenti témában tájékoztatom, hogy jelenlevelemet másolatban megküldöm dr. Kosztká Miklós szakosztályvezető úrnak is.

Budapest, 1944. június 27.

Üdvözlettel

/Dr. Szabó János/

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM
ERDÉSZETI HIVATAL

27.793 /1994.

Dr. Kosztka Miklós
szakosztályvezető úrnak
Országos Erdészeti Egyesület
Erdőfeltárási Szakosztály

B u d a p e s t

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya által kialakított állásfoglalást mely az erdőfeltárás jelenlegi helyzetéről szól, köszönettel megkaptam és tanulmányoztam.

Tájékoztatom arról, hogy ami a probléma jogi szabályozását illeti, már az elmúlt év novemberében is kezdeményeztük a vonatkozó rendelet módosítását, azonban a Minisztérium funkcionálisan illetékes részlegei indítványunkat nem támogatták. Fentiek ellenére ezt ismételten kezdeményezzük.

Tájékoztatom továbbá, hogy fenti tárgyban alapvetően az ÁVRt Erdőgazdasági Portfóliója illetékes, hiszen az állami erdőkben ő a teljes körű felelős az erdővagyongazdálkodási feladatoknak. Mellékelem tárgyügyben dr. Szabó János miniszter úr Dr. Csepi Lajos vezérigazgató úrnak írt válaszlevele másolatát is szíves tájékoztatásul.

Budapest, 1994. június 27.

Melléklet: 1 db

Dauner Márton levele

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM ERDÉSZETI HIVATALA

27.793/1994.

Dr. Kosztka Miklós
szakosztályvezető úrnak

Országos Erdészeti Egyesület
Erdőfeltárási Szakosztály

Budapest

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya által kialakított állásfoglalást mely az erdőfeltárás jelenlegi helyzetéről szól, köszönettel megkaptam és tanulmányoztam

Tájékoztatom arról, hogy ami a probléma jogi szabályozását illeti, már az elmúlt év novemberében is kezdeményeztük a vonatkozó rendelet módosítását, azonban a minisztérium funkcionálisan illetékes részletei indítványunkat nem támogatták. Fentiek ellenére ezt ismételten kezdeményezzük.

Tájékoztatom továbbá, hogy fenti tárgyban alapvetően az ÁVRt Erdőgazdasági Portfóliója illetékes, hiszen az állami erdőkben ő a teljes körű felelős az erdővagyongazdálkodási feladatoknak. Mellékelem tárgyügyben dr. Szabó János miniszter úr Dr. Csepi Lajos vezérigazgató úrnak írt válaszlevele másolatát is szíves tájékoztatásul.

Budapest, 1994. június 27.
Melléklet: 1 db

Üdvözlettel:
/Dauner Márton/
elnök

(A levelek másolatát 1995. március 20-án kapta meg a szakosztály tájékoztatásul.)

**1994. október 13-14.
Zalai Erdészeti és Faipari Rt.**

Az Erdőfeltárási Szakosztály 1994. október 13-14.-én 21 fő részvételével a Zalai Erdészeti és Faipari Rt. szervezésében az erdőgazdaság területén megtartotta idei harmadik ülését.

A kihelyezett ülés megnyitása után Horváth Ferenc vezérigazgató helyettes köszöntötte a megjelenteket, majd rövid tájékoztatót tartott az Rt. helyzetéről és a megoldandó problémákról. Ezt követően André Béla osztályvezető főmérnök részletesen ismertette a ZEFAG Rt. erdőfeltárási múltját és bemutatta jelenlegi helyzetét. Beszámolójából kitűnt, hogy a korábban jelentős útépitési kapacitással rendelkező erdőgazdaságnál a pénzügyi helyzetből adódóan az erdészeti útépités gyakorlatilag megszűnt. Ez maga után vonta a korábban jól működő útépitési szervezet leépülését is. Az Rt. jelenleg nem rendelkezik azokkal a műszaki és szervezeti feltételekkel, amely meglévő úthálózatának fenntartására elegendő. A vállalat hosszú távú érdekeit szem előtt tartva az erdőfeltárást sürgősen tovább kellene folytatni. Ennek alapfeltétele, hogy ismét kialakuljon az erdőfeltárási beruházások támogatásának rendszere. A terepi bejárásán dr. Mátrabérci Sándor erdészeti igazgató a földutak szakaszos javítására jól használható dorongút építési módszert mutatott be.

A szakosztály tagjai a második napon meglátogatták a maribori erdészeti igazgatóságot. A szakosztályt fogadta E. Trafela igazgató. Az igazgatóság munkájáról tartott tájékoztató után a szakosztály tagjai végigutaztak egy integrált feltárási feladatokat ellátó feltáráshálózaton, majd egy kötélدارus közelítést tekintettek meg.

A szakmailag tartalmas és jó hangulatú szakosztályülés megszervezéséért köszönet illeti Tihanyi Gyulát a helyi csoport titkárát és Várhelyi József erdészeti igazgatót.

21 fő részvételével.

A VIRÁGKOR 1995-

**1995. március 17.
Budapesten**

Az Erdőfeltárási Szakosztály 1995. március 17-én 25 fő részvételével megtartotta szokásos évi első összejövetelét Budapesten a MTESZ székházban.

Az ülés témája az erdészeti útügy helyzete a megváltozott körülmények között, az alkalmazkodás lehetősége egy új erdészeti útügyi rendszer kialakításával. A vitaindító anyagot dr. Kosztka Miklós szakosztályvezető állította össze. Ebben elemzi a kialakult helyzetet és megoldási javaslatot ad a hálózattervezés, építéstervezés, útépítés és útfenntartás egységes rendszerének kialakítására. Ez a rendszer lehetővé tenné az állami támogatás megadásának indokolását és az odaítélt támogatás felhasználásának ellenőrzését. Ennek előfeltétele az erdőfeltárás és az erdészeti útügy teljes rendszerének korszerűsítése, amelyet a korszerű tervezési irányelvek kidolgozásán keresztül lehet megvalósítani.

A szakosztály tagjai tájékoztatót kaptak Wisnovszky Károly főtanácsostól (FM Erdészeti Hivatal) azokról a tárgyalásokról, amelyeket a vissztehermentes állami támogatás megteremtése érdekében folytattak. A kormány takarékosági intézkedései miatt ennek megadására kevés esély látszik, amely tovább rontja az erdőfeltárás helyzetét. A szakosztály tagjai megállapították, hogy az erdőfeltárás további szüneteltetésének eredményeként az erdőgazdálkodást csak jelentős önköltség növekedéssel, a környezeti károk drasztikus megjelenésével lehet folytatni, az erdő védelmi és védő szerepének nem tud eleget tenni, közjóléti feladatait pedig már nem fogja ellátni. A gazdálkodásnak ezt a formáját a társadalom nem fogadja el, ami újabb konfliktusokhoz vezethet.

Az Erdőfeltárási Szakosztály korábbi állásfoglalásának (Erdészeti Lapok 1994. július-augusztus p.255) fenntartása mellett döntött. Megfogalmazott egy egyeztetett véleményt, amiben a helyzet tarthatatlanságára hívja fel a figyelmet.

A vitában részt vettek: Bak Júlia, Bogár István, Fábrián Gábor, dr. Horváth Sándor, Marosi György, Práger István, dr. Rácz József, Szabados János

Kérem a lehetőséget a szakosztály egyeztetett véleményének közlésére is, hogy ezzel további érveket adjunk az erdészeti útépítések támogatásának ügyéhez.

25 fő részvételével

AZ ERDÉSZETI ÚTÜGY HELYZETE ÉS A SZÜKSÉGES TENNIVALÓK

Vitaanyag

1. Az erdőfeltárás és az erdészeti útépítés jelenlegi helyzete

A hazai társadalmi és gazdasági változások alapjaiban rendítették meg az erdőfeltárást és az azt képviselő erdészeti útépítést. Az erdészeti útépítések korábbi támogatási rendszerének összeomlása, az útépítési támogatások megszerzésének ellehetetlenülése a teljes erdészeti útügyi tevékenység (tervezés-kivitelezés-fenntartás) megszűnéséhez vezetett. Az ezekkel foglalkozó tervező és építő szervezetek gyakorlatilag feloszlottak. Az élet azonban haladt tovább és a reményeink szerint ismét megszerezhető támogatások hatására meginduló erdészeti

úthálózatfejlesztéseket egy teljesen új környezetben, a gazdasági élet új szereplőivel kell megvalósítani. Ezt a munkát az erdőgazdálkodás szolgálatára és a társadalom megalapozására csak akkor tudjuk elvégezni, ha tudomásul vesszük a megváltozott peremfeltételeket, ha korábbi szemléletünket és beidegződéseinket ennek megfelelően megváltoztatjuk, valamint létrehozuk a piacgazdaság törvényeinek megfelelően kialakított erdészeti ütiügyi rendszert. Ehhez elemezni kell a korábbi rendszert, fel kell vázolni a változások irányát és ki kell dolgozni az új megoldásokat.

2. A változások, amelyek a helyzet kialakulásához vezettek

2.1. A piacgazdaságra való áttérés

A piacgazdaság két jellemzője a profit és a szabadverseny.

A profitérdekeltség az erdészeti útépités helyzetében azt jelenti, hogy csak azok az erdészeti útépitéssel foglalkozó vállalkozások lesznek életképesek, amelyek megfelelő nyereséget tudnak megtermelni. A közelmúltban bebizonyosodott, hogy az erdőgazdaságoknál a korábbi gazdasági rendszerben jól működő erdészeti útépitő szervezetek az új rendszerű gazdálkodás körülményei között ennek a követelménynek nem felelnek meg. A profitérdekeltségű erdőgazdálkodás szervezetében ezért ezeket a tevékenységeket leépítették.

A szabadverseny egyben feltételezi a versenysemlegességet is. Az erdészeti üti területén kialakult vákuumot tehát a gazdasági élet egyéb szereplői tölthetik be, akik gazdaságilag általában már nem tartoznak egy-egy erdőgazdaság szervezetéhez, hanem önálló gazdálkodást folytató egységként fognak saját profitjukért küzdeni. (Még akkor is, ha azok valamely erdőgazdaságnál önálló elszámolással működő gazdasági társaságok.) A megrendelő (beruházó) és a szállító (kivitelező) között ekkor a munkavégzésre szerződéses megállapodásnak kell létrejönni, amely a későbbi jogviták elbírálásakor döntő tényező lesz. A szerződéseknek pedig pontosan tartalmazni kell az elvégzendő munkák mennyiségét és minőségét.

2.2. A természetvédelmi mozgalmak megerősödése

A természetvédelmi mozgalmak esetenként élesen bírálják az erdőgazdálkodást, mint tevékenységet. Ezekben a bírálatokban sokszor központi helyet foglalnak el az erdészeti utak és a feltárhálózat. A napi sajtóban megjelenő jó szándékúnak nem nevezhető laikus vélemények erősen elmarasztalják az erdészeti útépitést, mint megoldást és mint folyamatot egyaránt. Ezeket a nézeteket támogatják egyes erdészeti végzettségű szakemberek is, akik hivatásukat a természetvédelemben találták meg. Műszaki szempontból elemezve az erdészeti útépitéseket megállapíthatjuk, hogy esetenként a természetvédők észrevételei helytállóak. Az utak mentén húzódnak depóniák, a kellő állékonysággal nem rendelkező, csupasz részsűk, a tömörítetlenség miatt instabil töltések nem alakítanak ki kedvező képet a természetet kedvelő nagyközönség soraiban az erdészeti útépitésről.

2.3. Az állami támogatások filozófiájában bekövetkező változások

Az állami támogatások forrása minden időben az állami költségvetés volt. A tervegazdálkodás idején a betervezett költségek felhasználásának ellenőrzésére nem fektettek különös hangsúlyt. A jelenlegi költségvetés az állampolgároktól befolyt adókból gazdálkodik és elosztásáról a parlament gondoskodik. Az erdészeti utakra megadott állami támogatást is ebből a költségvetésből fedezik, amelynek felhasználását a parlament megfelelő szervezete ellenőrzi. Rendkívül hátrányos lenne, ha a szakmában járatlan és a napi sajtó által befolyásolt képviselők megkérdőjeleznék az erdészeti útépitések támogatásának jogosságát és azt egy vizsgálatnak vetnék alá. Ebben az esetben az erdészeti útépités és az erdőfeltárás támogatásának szükségességét csak akkor tudjuk megfelelő érvekkel alátámasztani, ha a műszaki feladatokat szakszerűen, jó minőségben, a környezet és természet legkisebb károsításával oldjuk meg.

2.4. A változások röviden összefoglalva

A változások tehát:

- a saját tervezés, kivitelezés, fenntartás eddigi gyakorlata megszűnt, amit az új körülmények között ismét megszervezni a megváltozott körülmények miatt nem lehet,
- a támogatások megadásának feltétele a műszakilag kifogástalan, környezetkímélő útépitések lesznek,
- a környezetvédelmi mozgalmak figyelmének középpontjában álló erdészeti útépitések társadalmi elfogadtatásának feltétele szintén az előbbihez hasonló megoldásokat kíván meg.

3. Mi a teendő?

A megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás vezérfonalát akkor tudjuk megfogalmazni, ha rögzítjük azokat a szempontokat, amelyeket a támogatást nyújtó a támogatás megadásának feltételeként megszabhat. Amennyiben ez egybeesik saját céljainkkal is, akkor ezeket a feltételeket el kell fogadni. Az erdészeti ütügyi rendszert ezután úgy kell létrehozni, hogy azzal a feltételek kielégítését biztosítani lehessen. Vagyis először meg kell fogalmazni és rögzíteni kell a költségvetési támogatások elnyerésének feltételeit. (Amennyiben ezt nem mi tesszük, megteszik mások helyettünk, ami nem biztos, hogy számunkra kedvező lesz.) Ezek szerint költségvetési támogatásban azok az erdőgazdálkodással foglalkozó beruházók részesülhetnek, akik:

- kellően alá tudják támasztani az útépitések indokoltságát,
- biztosítják a kapott támogatás hatékony, célszerű és ellenőrizhető felhasználását,
- rendelkeznek azokkal a biztosítókkal, amely az előbbi feltételeket garantálják,
- biztosítják az állami támogatással létrehozott létesítmény folyamatos állagmegóvását és szakszerű üzemeltetését.

Ahhoz, hogy ezeknek az általános feltételeknek megfeleljünk az erdészeti útépités támogatásának részletes feltételeit a következőképpen lehet meghatározni:

- a támogatott út legyen része egy kidolgozott fejlesztési terv szerint megvalósuló területfeltáró úthálózatnak. (Hasonlóan a korábban kidolgozott erdőfeltárási alaptervekhez.)
- az Erdészeti Utak Tervezési Irányelveiben foglalt tervezési elveknek megfelelően, annak előírásai szerint kidolgozott tervek álljanak rendelkezésre. Ezek kellő részletességgel tartalmazzák mindazokat a mennyiségi és minőségi előírásokat, amelyeket a vállalkozókkal kötött szerződésekben is rögzíteni és érvényesíteni kell.
- a támogatások elnyerésének feltétele legyen, hogy az út megépítése megfeleljen természetvédelmi, környezetvédelmi és tájvédelmi szempontoknak is, amelyeket a tervezés idején hatásvizsgálat keretében kell rögzíteni,
- a támogatások kifizetésének feltétele legyen egy előírt építési minőség megteremtése, amelyet megfelelő minőségi előírásokra támaszkodva minőségellenőrzési vizsgálatokkal támasztanak alá.
- a támogatások elnyerésében élvezzenek előnyt azok, akik kellőképpen gondoskodnak az állampolgárok támogatásával megvalósult úthálózatuk fenntartásáról.

Mindezek a feltételek egyben megfelelnek valós szakmai követelményeinknek is, tehát azokat elfogadhatjuk. Különösen azért, mert ezeket eddig is hangoztattuk, sőt meg is valósítottuk, amit bizonyítanak a korábban kidolgozott feltárási alaptervek, vagy az érvényes tervezési irányelvünk stb.

Az erdőfeltárás virágzásának időszakában még erősen érvényesülő elvek az idő múlásával valószínűleg elvesztették erejüket. Ezeket azonban jelenleg nem tudomásulvenni és tőlük eltérni azt jelenti, hogy pillanatnyi érdekeket, látszólagos célokat helyezünk előtérbe, amely hosszútávon nem lehet érdekünk.

Szükséges tehát, hogy:

- legyen megfelelő mélységben kidolgozott, az új követelményeknek megfelelően aktualizált feltárási terv az adott területre, mert az egyszer megépített utak a további hálózatfejlesztés gátjaivá válhatnak.
- a természetközeli erdőgazdálkodás feltételeit messzemenően figyelembevevő, kellő részletességű építési terv álljon rendelkezésre, amely alapján az idegen kivitelezővel megfelelő, a mennyiségi és minőségi igényeket is tartalmazó szerződéseket lehet kötni és azt később rajtuk számonkérni.
- legyen egy olyan kimondottan az erdészeti utakra érvényes építési minőségi előírás, amelynek betartása általánosan érvényes és a szerződéskötés alapja lehet,
- egy olyan útdatbank, amely megfelelő módon tartalmazza az úthálózat állapotadatait és az elvégzett útfenntartási munkákat.

Az eddigieknek személyi és szervezeti vonzatai is megjelennek:

- az erdészeti utak és úthálózatok (feltáróhálózatok) terveit, csak az erdőgazdálkodásban jártas, megfelelő műszaki, ökológiai és ökonomiai ismeretekkel rendelkező szakemberek (röviden erdőmérnökök), vagy kellő gyakorlattal rendelkező, hasonló beállítottságú szakemberek tervezhessenek. A tervező önálló jogosultsággal, saját vállalkozásában is elkészíthesse a terveket, megfelelő díjazás ellenében.
- meg kell teremteni az erdészeti útépitések minőségellenőrzését végző független szervezetet. Ez államilag elismert magánvállalkozásként működhet, amelynek vezetője államilag elismert szakértő lehet. A minőségellenőrzés költségei a kapott állami támogatás egy részéből fedezhetők, amely a remélhetően bekövetkező építési minőségjavulás miatt elmaradó útfenntartási munkákon keresztül bőven megtérül.
- a támogatások odaítélését egy szintén államilag elismert területre kell bízni, akik munkájukat függetlenül, díjazás ellenében végzik.

A minőségellenőrzésre és a folyamatos tervbírálatra fordított összeg töredéke a juttatott állami támogatások teljes összegének, de hosszú távú hatása az erdészeti utak minőségére beláthatatlan. Nem elhanyagolható továbbá az új vállalkozások megjelenése foglalkoztatáspolitikai szempontból sem, amikor az erdőmérnököknek új lehetőséget kínálunk szakmájuk művelésére a munkanélküliség helyett. (Egyes felmérések szerint jelenleg a munkanélküliség 22%-ot ér el az erdőmérnök végzettségűek körében. Ez a szakmánkénti sorrendben a 2. helyet foglalja el megelőzve például a kohászokat is.)

4. A megvalósítás további feladatai

Mindezeket a feltételeket csak akkor lehet megvalósítani, ha az erdészeti útügy területén a feltáróhálózat tervezésétől az útfenntartásig minden vonatkozó irányelv az új követelményeknek megfelelően rendelkezésre áll. Ezért:

- ki kell dolgozni a Feltáróhálózatok Tervezési Irányelveit. Ez egy olyan feltáróhálózat tervezési módszerre alapuljon, amely lehetővé teszi a természetközeli, többcélú erdőgazdálkodásban jelentkező konfliktusok kezelését a különböző (természetvédelmi, környezetvédelmi, tájvédelmi, közjóléti, honvédségi stb.) érdekek egyeztetésén keresztül és egy ennek megfelelő területfeltáró úthálózatot alakítson ki.
- át kell dolgozni az Erdészeti Utak Tervezési Irányelveit, annak belső ellentmondásait fel kell oldani, különös tekintettel a kiszállítóutak tervezési előírásaira.
- létre kell hozni az erdészeti utak környezeti hatásvizsgálatának irányelveit és módszertanát, amelyet az érvényben lévő jogszabályok szerint ezekre a létesítményekre is el kell készíteni, ha azok védett természeti területeken (tájvédelmi körzetben, nemzeti parkban, természetvédelmi területen) haladnak,
- ki kell dolgozni az erdészeti utak építési minőségi előírásait és a minőségellenőrzés rendszerét.
- végül ki kell képezni azokat az államilag elismert "vizsgázott" szakembereket, akik szakmai tudásuk alapján hiteles szakértők lesznek az erdészeti útügy területén.

A szabályzatok kidolgozásához szükséges kutatások és magának a szabályzat kidolgozásának költségeit is a támogatásra felhasználható éves keret elenyésző hányadából lehetne biztosítani. A továbbképzéseket önköltséges alapon lehet megvalósítani és olyan záróvizsgálattal lezárni, amely egyben tervezői és minőségellenőrzési jogosultságot is biztosít.

5. Javaslatok az átmeneti időszakra

A támogatások elnyerésének lehetőségei az új szabályzatok kidolgozásáig is megvannak. Rendelkezésre állnak a korábbi feltárási alaptervek, amelyek egy átfogó koncepció szerint készültek, rendelkezünk tervezési előírásokkal, amelyek az újabb, korszerűsített változat megjelenéséig használhatók. Hiányzik a minőségellenőrzéshez szükséges minősítő eljárásra vonatkozó szabályozás, de az az építési engedélyek kiadásakor a legfontosabb paraméterek megadásával áthidalható.

Rendkívül fontos lenne azonban azt elérni, hogy az állami támogatások elosztásáért felelős ágazati irányítás is megtegye a maga részéről szükséges lépéseket a szabályzatok kidolgozására. A késlekedés azt jelentheti, hogy az erdőgazdálkodás egy újabb területén fogják nem erdészeti szakemberek meghatározni a tennivalókat és azok módját. Célszerű lenne, ha javaslatainkat mi tennénk meg, mert azokhoz így könnyebb támogatókat találni és könnyebb megvédeni, mint fordítva.

Az állami támogatás ismételt megadása komoly felelősséget hárít az erdészeti útüggyel kapcsolatban álló szakemberekre. Az erdészeti útépitések és az erdőfeltárás társadalmi megítélése kedvezőtlen. A természetközeli, többcélú erdőgazdálkodáshoz nélkülözhetetlen feltáróhálózat kiépítése pedig csak a társadalom támogatásával valósítható meg. Nem engedhető meg ebben a helyzetben az, hogy a szakszerűtlenül megépített erdészeti utakkal alapot adjunk a napi sajtónak az erdészeti útépitések arculatának további rontásához, mert az a társadalom hangulatának kedvezőtlen befolyásolásával a további támogatások megvonásához vezethet.

Sopron, 1995. február 28.

dr. Kosztka Miklós
szakosztályvezető

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztályának egyeztetett véleménye az erdészeti útépitések állami támogatásáról

A társadalom igényeinek megfelelően a többcélú, természetközeli erdőgazdálkodás alapfeltétele, hogy az erdő minden részét egyszerűen megközelítsük, vagyis az erdőt feltárjuk. Az erőfeltárás legjelentősebb eleme hazai viszonyaink között az erdészeti úthálózat, amelynek fejlesztése a források hiánya miatt évek óta szünetel. A hosszú távon folyó erdőgazdálkodásban ez az önköltség és a környezeti káros hatások drasztikus növekedéséhez fog vezetni.

A többcélú, természetközeli erdőgazdálkodásban az erdészeti utak infrastrukturális szerepet töltenek be, széles társadalmi igényt kielégítve, ezért az erdészeti útépitések állami támogatása indokolt. Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya korábbi állásfoglalásának megfelelően csak akkor látja biztosítottak a hazai erdészeti úthálózat továbbfejlesztését, ha azt az állami költségvetés támogatja. Az erdőfeltárás - 40%-os támogatást feltételezve – 200-250 millió Ft-os vissztehermentes állami támogatást igényelne.

Nyomatékosan fel kell hívni a figyelmet, hogy az erdészeti útépitések megszűnésével a teljes erdészeti útügyi tevékenység megszűnik. Ennek következménye az erdészeti úthálózat rohamos leromlása, a környezeti károk fokozódása, az erdő és erdőgazdálkodás védő és védelmi szerepének csökkenése. A korszerű erdőgazdálkodás feltételeinek fokozatos megszűnése katasztrofális helyzethez vezethet, amit később csak jelentős költséggel lehet megszüntetni.

Sopron, 1995. március 23.

Dr. Kosztka Miklós
szakosztályvezető

Megküldve:
Dauner Márton
Schmotzer András

Az állásfoglalást az Erdészeti Lapok 1995. májusi száma (140. oldal) az Egyesületi Hírek rovatban közli.

**1995. május 25-26.
Mátra**

Az erdőfeltárási Szakosztály 1995. május 25-26-án kihelyezett ülést és szakmai tanulmányutat tartott a Mátrában. Áttekintették a Részvénytársaság erdőfeltárási helyzetét és feladatait. A hátralévő, mintegy 40 km út megépítésével a feltárás gyakorlatilag befejeződik az Rt. területén és kb. 20 fm/ha útsűrűség valósul meg. Óriási feladatot jelent viszont a meglévő utak fenntartása és a burkolt utak arányának növelése. Mindezekről Wágner Tibor számolt be.

A résztvevő megtekintették a háború előtt épült Térffy-út felújítását, továbbá egy Fallóskút közelében épült kiszállító út építését. Az Rt. hosszú évek óta házilag készíti az útépitések terveit – egyszerűsített formában – és az országban egyedülállóan megtartotta Építésvezetőségét a kivitelezési munkákra.

A Soproni Egyetem munkatársai, dr. Kosztká Miklós egyetemi docens, dr. Péterfalvi József adjunktus és Horváth Adrienn végzős hallgató előadásában a jelenlévők új módszerrel a térinformatikára alapozott feltárástervezéssel ismerkedhettek meg.

A két nap során meglátogatták a recski kőbánya emlékhelyét, a parádsasvári üvegyárat, és a fallóskúti Mária-kápolnát is.

A szakmai program fő témája az erdőfeltárás támogatása és az ezzel kapcsolatos pályázati feltételek egyeztetése volt.

A tanulmányút előkészítésében és megszervezésében Zsilvölgyi Lászlóné tervező mérnök, Fónagypál Géza építési üzemvezető, Jung László erdészvezető és Jurecska Endre erdészvezető vállalt oroszlánrészt.

A szakosztályülést megtisztelte jelenlétével Schmotzer András vezérigazgató, az Országos Erdészeti Egység elnöke, aki a részvénytársaság munkájáról, terveiről tartott ismertető.

A beszámolót Wágner Tibor a szakosztály titkára állította össze.

1995. november 2-3. Visegrád, Pilisi Parkerdőgazdaság Rt.

Az Erdőfeltárási Szakosztály 1995. november 2-3.-án 44 fő részvételével tartotta meg kihe-lyezett ülését Visegrádon, a Pilisi Parkerdőgazdaság Rt. területén és szervezésében. Az ülésen megemlékeztek az 1955. július 25.-én megalakult szakosztály 40 éves fennállásáról. Az ünne- pi megemlékezést Bogár István, a szakosztály örökös tiszteletbeli elnöke tartotta, megemlé- kezve az elmúlt 40 év főbb eseményeiről, eredményeiről. Az ünnepi alkalomból a szakos- tályt köszöntötte Schmotzer András vezérigazgató az OEE elnöke és Dobó István vezérigaz- gató a házigazdák nevében. Zámbo Péter vezérigazgató helyettes ismertette az Rt. munkáját és feladatait. A szakosztály tagjainak a STRABAG Rt. munkatársa Sinkó László bemutatta a nagymarosi vízlépcső tájrehabilitálási munkálatait. A vízlépcsőrendszer építésekor végzett régészeti leletmentő munkák eredményeit a Magyar Nemzeti Múzeum Mátyás Király Múze- um munkatársai Gróh Péter és Gróh Dániel régészek ismertették. A délutáni ülés az erdőfeltá- rás helyzetének bemutatásával és elemzésével folytatódott. Dr. Kosztká Miklós általános helyzetértékelését követően felkért hozzászólóként Bak Júlia az Északmagyarországi, Wágner Tibor a Mátra-Nyugatbükki, Mikle Tibor az Ipoly, Hibbey Alpár a Pilisi Parkerdő, Fábian Gábor a Balatonfelvidéki Erdészeti Rt. erdőfeltárási és útépitési tevékenységéről számolt be. Gerely Ferenc az ÁPV Rt. szempontjait fejtette ki, majd Horváthné Sándor Erzsébet írásban leadott elemzését ismertették a pályázati rendszer tapasztalatairól. A vitában felszólalt: dr. Rácz József, dr. Viharos Zsolt, Tóth Béla, Bánó László, Varga Gellért, André Béla, dr. Herpay Imre, Bogár István, Haják Gyula. Általánosságban megfogalmazódott, hogy az erdő- gazdálkodók forráshiánya, a tulajdonviszonyok bizonytalansága és a gazdálkodók számára szokatlan pályázati rendszer nehezíti az erdőfeltárást. A vitában kialakult, hogy:

- az erdőfeltárást tovább kell folytatni, a helyi adottságoknak megfelelően,
- ki kell alakítani az erdőfeltárási új arculatát,
- ki kell dolgozni az erdőfeltárási új cél- és érvrendszerét, amely megfelel a természetközeli, többcélú erdőgazdálkodásnak,
- ki kell dolgozni az előbbinek megfelelően a feltáráshálózat tervezésének új elveit és módsze- reit, majd az érvényességi idejükben lejárt erdőfeltárási alapterveket meg kell újítani,

- a megfelelő műszaki színvonalú tervezést korszerű tervezési irányelvek alapján kell folytatni,
- az erdészeti ügy szervezetét úgy kell kialakítani, hogy az megfeleljen a kialakult társadalmi és gazdasági viszonyoknak.

Az ülés résztvevői a második napon megtekintették a parkerdőgazdaság területén folyó útfenntartási munkákat és az ott alkalmazott gépeket. Többek között bemutatták az USD árokkiemelő gépet, valamint a MERI Crushers aszfaltmaró, tuskóforgácsoló és szárzúzó berendezést, továbbá egy MENZI MUCK típusú padka- és ároknyeső kotrógépet.

Bebizonyosodott, hogy az állapotfenntartási munkák idegen kivitelezővel is kiváló minőségben elvégezhetők megfelelő tervek és műszaki ellenőrzés mellett. Ezzel kapcsolatban fontos megemlíteni Horváth Frigyes üzemmérnökség vezető (Budapesti Közüti Igazgatóság 26. sz. üzemmérnöksége) hozzászólását, amelyben kívülállóként közvetlen tapasztalatai alapján megállapította, hogy az erdészeti útépités elviekben és alapvetően eltér a közúti szemlélettől, valamint felhívta a figyelmet arra, hogy a rendszerszemléletű erdészeti útfenntartás megvalósítása nélkül az erdészeti úthálózatok fenntartása nem valósítható meg.

A hideg idő ellenére forró hangulatú szakosztályülést Hibbey Alpár szervezte és vezette le. Fáradásaiért a szakosztály köszönetét fejezi ki.

44 fő részvételével

1996. március 13. Budapest

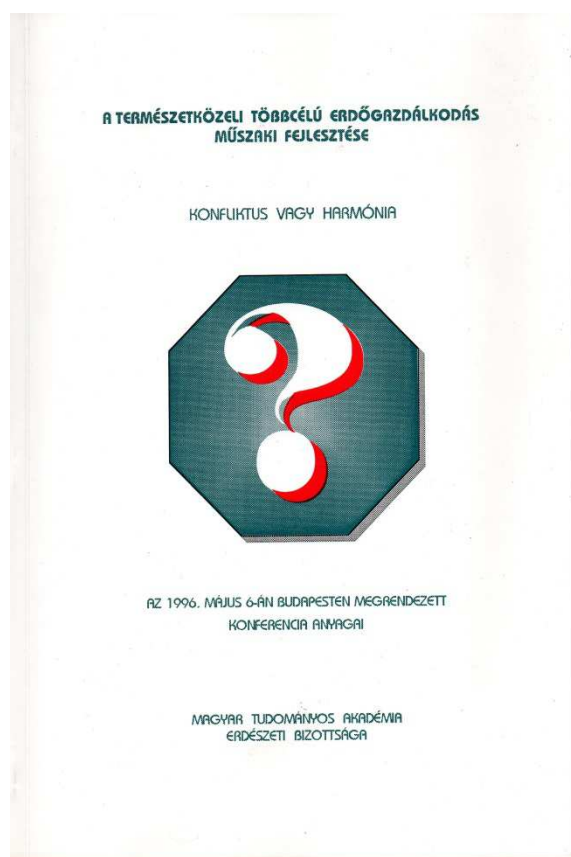
Az Erdőfeltárási Szakosztály 1996. március 13.-án 38 fő részvételével megtartotta szokásos évi első összejövetelét Budapesten a MTESZ székházban.

Az ülés megvitatta az erdészeti útépitések 1995. évi támogatási rendszerének tapasztalatait és az 1996.-os évben bekövetkező változásokat. Az 1995. év pályázati eredményeiről Horváthné Sándor Erzsébet minisztériumi tanácsos (FM Erdészeti Hivatal) tartott értékelő beszámolót. Megállapította, hogy a szokatlan pályázati rendszer és az erdőgazdálkodók felkészületlensége miatt a MEA nyújtotta lehetőségeket az ágazat nem használta ki. A rendelkezésre álló 200 millió Ft támogatásra, csak mintegy 40 millió Ft értékű pályázat érkezett be. Felhívta a figyelmet egyben arra, hogy a pályázat benyújtására már a megelőző évben fel kell készülni, mert csak akkor van esély a támogatás elnyerésére, ha a pályázat megjelenése után azonnal kész tervekkel jelennek meg a pályázók. Előadásának második részében ismertette az 1996. évi változásokat. A szakosztály egyhangúan megállapította, hogy a változások kedvezőtlenül érintik az erdészeti útépitések helyzetét, mert az a korszerűsítéseket, illetve a fokozatos kiépítést nem támogatja. Kialakította azt a véleményt, hogy a támogatásnak ki kell terjedni az új utak, a földutak és a pályaszerkezet építésre, valamint a felújításra. Célszerűnek tartotta erről dr. Lakos László miniszter urat tájékoztatni, egyben felajánlani a szakosztály segítségét a szakmailag helyes pályázati kiírás megfogalmazásához. (Tájékoztatóul: az 1996. évi MEA pályázatok időközbeni lezárása miatt a levelet a szakosztály nem küldte el.)

A vitában résztvettek: Bak Júlia, Bogár István, Fábíán Gábor, Haják Gyula, dr. Horváth Sándor, dr. Kosztka Miklós, dr. Rác József, Wagner Tibor.

1996. május 6.
MTA Erdészeti Bizottsága
A természetközeli többcélú erdőgazdálkodás műszaki fejlesztése.
Konfliktus vagy harmónia

Az MTA Erdészeti Bizottságának döntése szerint 1996. május 6-án az MTA helyiségeiben tudományos konferenciát rendezett az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztésének kérdéseiről a természetközeli, többcélú, többtulajdonosú erdőgazdálkodás feltételei között. A szervezőbizottságot vezette dr. Kosztká Miklós az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási tanszékének és az OEE Erdőfeltárási Szakosztályának vezetője, tagja volt dr. Sárvári János az ERTI részéről. Az előadók széles körben érintették a műszaki fejlesztés ökológiai, vállalatgazdasági, fatermesztési, erdőfeltárási, szakigazgatási, valamint a favagyon hasznosítás kérdéskörét, bemutatták a műszaki fejlesztés gyakorlatát a gazdálkodásban. A bevezetőben dr. Kosztká Miklós vázolta a politikai változások miatt bekövetkezett peremfeltételek változását. Az ülésen előadást tartott Ewald Pertlik a BOKU, Eugen Ronay a Zolyomi Egyetem oktatójai. A zárót hozzászólás formájában dr. Sólmos Rezső tartotta, sürgetve egy erdőgazdaság-fejlesztési program kidolgozását.

Tartalomjegyzék	
Dr. Kosztká Miklós - Bevezetés.....	6
Geregy Ferenc: - A vállalkozói államberészet és a műszaki fejlesztés	7
Eugen Ronay: - Ökológiai feltételek és műszaki lehetőségek a természetközeli erdőgazdálkodásban	9
Ewald Pertlik: - Der Schritt ins 3. Jahrtausend - Foresttechnische Szenarien im neuen Europa	13
Ewald Pertlik: - A 3. évezred kapujában - erdőtechnikai forgatókönyvek az új Európában	16
Dr. Kolosár József: - A fatermesztés igénye a műszaki fejlesztéssel szemben	19
Dr. Tóth József: - Műszaki fejlesztés az erdővédelemben	23
Dr. Horváth Béla: - A fatermesztés gépesítés fejlesztése	28
Dr. Marosvölgyi Béla: - Műszaki igények és fejlesztési lehetőségek a fahasználatban	34
Dr. Kosztká Miklós: - Az erdőfeltárási és az erdőszeti útépités új törekvései	40
Csóka Péter: - Műszaki fejlesztés az erdőszeti szakigazgatásban	47
Dr. Németh József - Dr. Szabadhegyi György: - A magyar favagyon hasznosítása	52
Marosi György: - A műszaki fejlesztés anyagi feltételei	59
Szebeni László: - Műszaki fejlesztés a gazdálkodói gyakorlatban	64
Dr. Sólmos Rezső: - Hozzászólás.....	73

MTA ülés Kiadványának címlapja és tartalomjegyzéke

BEVEZETÉS

A rendszerváltozást követő évek politikai változásai jelentősen megváltoztatták a magyar erdőgazdálkodást meghatározó keretfeltételeket. Ezek a változások kihatottak az erdőgazdálkodás műszaki feltételeire és ezen keresztül a műszaki fejlesztésre is. A változások lényegét úgy lehet megfogalmazni, hogy a műszaki fejlesztést a

természetközeli, többcélú erdőgazdálkodásban, a piacgazdaság keretei között, többtulajdonosú környezetben kell megvalósítani.

Az új követelmények közül a társadalom igényeinek megfelelően mértékadó feltétel a természetközeli erdőgazdálkodás kialakítása. A természetközeli erdőgazdálkodás sem nélkülözheti azonban a műszaki megoldásokat. Ezeknek a megoldásoknak azonban olyannak kell lenni, amely mindenkor alkalmazkodik az ökológiai követelményekhez. Ezeket az ökológiai igényeket meg kell fogalmazni, majd a műszaki fejlesztéseket ennek megfelelően kell elvégezni.

A műszaki beavatkozások akkor válnak konfliktusforrássá az erdőgazdálkodás folyamatában, amikor azokat nem az ökológiai követelményeknek megfelelő feltételek szerint alkalmazzuk, hanem amikor más szempontok szerinti igényeknek megfelelő műszaki megoldásokat dolgozunk ki. A harmónia kialakítható a társadalom által megkövetelt erdőgazdálkodás és a műszaki fejlesztés között, ha az igényeket támasztók és a műszaki fejlesztők között folyamatos, kölcsönös kétirányú kapcsolat alakul ki. Ennek egyik előfeltétele az erdőgazdálkodás biológiai feltételrendszerének megfogalmazása, amelyre a műszaki fejlesztés a legkedvezőbb műszaki megoldást dolgozhatja ki. A műszaki fejlesztés tehát sohasem lehet cél, azt az erdő ökológiai igényeinek megfelelően kell elvégezni.

A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottsága a műszaki fejlesztés kérdéseinek megvitatása után elhatározta egy olyan konferencia megrendezését, amely tudományos alapokon bemutatja az erdőgazdálkodás feladatait és tevékenységét, kiemelten kezelve az erdőgazdálkodással együttjáró műszaki problémákat és feladatokat.

Az MTA Erdészeti Bizottsága nevében megköszönjük azok fáradozását, akik gondolataikat leírták és előadták a konferencián. Külön köszönetünket fejezzük ki Az Osztrák-Magyar Akció Alapítványnak, amelynek anyagi támogatása külföldi szakemberek részvételét is lehetővé tette a konferencián, valamint Az Erdő az Emberért Alapítvány anyagi támogatását a kiadvány nyomdai költségeinek biztosítására.

Reméljük, hogy a konferencia anyagának megjelentetésével hozzájárulunk ahhoz, hogy a műszaki fejlesztés ne konfliktusok forrása, hanem a harmónia megteremtője legyen.

Sopron, 1996. május.

Dr. Kosztká Miklós
az MTA Erdészeti Bizottságának tagja

HOZZÁSZÓLÁS
Dr. Solymos Rezső
tudomány doktora

Köszönöm szépen. Tisztelt konferencia elnézést kérek, hogy egy ilyen bő és gazdag tartalmú előadássorozat után még igénybe veszem türelmüket, de igyekszem rövid lenni. Amikor az Erdészeti Bizottságban elhatároztuk, hogy erre az al-konferenciára sort kerítünk, az átlagosnál is jobban pártoltam ezt a témát a következők miatt. Meggyőződésem, hogy az erdőgazdálkodás fejlesztésének kulcskérdése a műszaki fejlesztés, ezt itt elő kell adni. De azt is gondoltam, ami itt most meg is történt, hogy hiányozni fog az átfogó erdőgazdaság-fejlesztési koncepció, és ezért szólók most én. Egy ragyogó előadássorozat, okos észrevétel csomag került itt az asztalra, amivel zömmel csak egyet lehet érteni, egyikkel-másikkal vitatkozni nyilván bárki tud, ha akar.

A gondom az, hogy elérkeztünk a magyar erdőgazdaság egy olyan történelmi időszakához, amikor újra itt az ideje egy átfogó erdőgazdasági-fejlesztési koncepció asztalra tételének. Az erdőészet története, de ha úgy tetszik immár lassan 50 éves erdőgazdasági működés során sok mindenben, ilyen vonatkozásban is részem volt. Három vagy négy szempontot had említsek meg, és akkor a javaslatomat ehhez kötöm.

Erdőgazdálkodásunk fejlesztésének egyik kiinduló pontja az 1879-es erdőtörvény volt, ez nem vitás. Erdőrendezés, erdőfelügyelet bármilyen vonatkozásában. A következő nagy, igen jelentős szakasz a Kaán Károly-i idő volt, amikor az erdőgazdasági politikára építve, -amit itt Szebeni László és a többiek is hiányoltak- indult meg egy olyan fejlesztés, ami az akkori szegénységünkönkből teltett. És akkor jött a második világháború, amikor a nagy államosítások idejét 1945-től ötven egynehányig átéljük. Amikor megerősödtek az egységes államerdészetek alapjai és akkor, 1954-ben az 1040-es erdőgazdasági-fejlesztési határozattal raktuk le az alapjait annak az idő-

szaknak, amelyet jellemez a 600.000 ha-os új erdőtelepítés, amelyet jellemez az élőfakészlet megkétszerezése vagy had ne mondjam tovább, amiket itt a jelenlévők nagyon jól tudnak. Az egy történelmi pillanat volt, amikor mondjuk, ha saját személyemet tekintem az öreg 65 éves Bontai Ferenc, az egykori körmendi jószágigazgató meg a 25 éves Solymos Rezső együtt dolgoztak egy ilyen munkának az elkészítésében. Akkor, amikor megerősödött a magyar államerdészet ez az időszak hat esztendővel volt mérhető - tehát 1954-ig- és igazából hasonló hat-hét év múlt el a magyar erdészetben most is az elmúlt időszakban, amikor hasonló történelmi változások mentek végbe, és amikor vagyunk olyan mélypontra számos vonatkozásban, mint ahogy az itt az erdőgazdaságoknál az előadások során elhangzottak. Valóban itt az ideje és halaszthatatlan ezt a nagyon okos, és bölcsen összehozott műszaki-fejlesztési elképzelés-sorozatot egy nagy, átfogó erdőgazdaság-fejlesztési koncepcióba összefoglalni.

Mondhatjátok: igen ám de hát ki? Igen, nincs itt senki, olyan akinek ez kormányzati szinten kötelessége lenne.

De kinek a kötelessége? Hát kérem szépen több minisztérium, főhatóság, szervezet felelős ma a magyar erdészetért. Ebben a situációban okosabbat nem tudok javasolni, mint azt, hogy az akadémia Erdészeti Bizottsága, mint semleges és elkötelezett szervezet ezt a problémát tűzze programjára, próbálja összefogni ezt az egész gondolatot és létesüljön egy erdőgazdaság-fejlesztési tanács vagy bárminek nevezett egység, amelyiket működtetni kell úgy, hogy az Állami Privatizációs- és Vagyonkezelő RT az elvonásra esetleg kerülő osztaléknak a felét tegye egy alapítványba. A befizetésre kerülő erdőfenntartási alapnak a 10-20 %-át az illetékes FM hatóság tegye át ennek az alapnak a számlájára és így tovább. Több olyan lehetőség van, ami az anyagi előfeltételét ennek megteremti. Nyilvánvaló, hogy az Erdészeti Bizottság, ha ezt elvállalná, nem teheti azt Máltai Szeretetszolgálat címén, valamilyen karitatív módon, mint ahogy korábban sok mindent megoldottunk. De valahol valakinek ezt el kell indítani, hát ezért javaslom azt, hogy ez az Erdészeti Bizottság, amelyik, ha úgy tetszik semleges (nem csak az államit, de az összes magyar erdőt kell, hogy képviselje) fogja ezt össze az Erdőrendezési Szolgálatól a kutatóintézetig, az oktatási intézményektől az ÁPV Rt.-ig valamennyi illetékesnek a bevonásával.

Higgyétek el, amikor hát az utolsó erdőgazdaság-fejlesztési határozatot összehozta a szakma, abba nagyon-nagyon széles körben bevontak mindenkit. És higgyétek el, ebben olyan értelemben vett politika nem volt, mint amit mi elmarasztalunk, hanem volt egy jó értelemben vett erdőgazdaságpolitika, ami európai színvonalú megfogalmazásban ma Magyarországon hiányzik. Sokszor és sok helyen emeltem emiatt szót. Tehát ezt a programot kellene elindítani és bevonni az egész országot.

Ennek a nagy fejlesztési programnak például az egyik lépése a biológia alapok fejlesztése, és ezen belül azoknak a zöld könyveknek az újja fogalmazása, amelyeket 1961-ben adtunk ki. Azok a zöld könyvek megalapozták a magyar erdőművelést, de ma már nem időszerűek annyira, mint ahogy akkor voltak. Egy differenciált, erdőművelésre alapozott programot kell kialakítani azokra a feladatokra, amit az előadásokban a tisztelt előadók elmondtak, és így alakulhat ki egy koncepciójában korszerű, európai színvonalú erdőgazdaság fejlesztési program, amibe már az Európai Unióba való belépésünk szerepel. Ugye 1999 vagy 2001-ig állítólag tagok leszünk. Itt van az a bizonyos erdőtelepítési nagy program, aminek az előkészítését már 1989-90-ben az EU-ba elkezdtük, és még a mai napon is különböző szervek bekapcsolásával alig sikerül továbblépni, holott nem 100- és 200 ezer forint, hanem 2000 és 4000 ECU az amit 1 ha-ért az EU ad, ha annak a megtervezése természetvédelmi, környezetvédelmi és egyéb szempontból megalapozottan történik

Nem akarom itt az időt tovább húzni, mert bőségesen volna a tarsolyba amit erről elmondanék, a lényeg az, hogy el kell, épp a mai tanácskozás nyomán indítani egy erdőgazdaság-fejlesztési program kimunkálását, aminek két-három év múlva a végére érhetünk. És miután nincs ma egy olyan koordináló szerv akinek a gondjaira lehet bízni, lehet akár az ERTI keretében - de nem az Ó megvalósítására bízva, - vagy valamilyen egyéb, egyetemi vagy bármilyen vonatkozású helyen ezt a dolgot elindítani. Fontos a megvalósítás, mert ha az ezredfordulóig az EU-nak tagja leszünk, akkor addigra legyen Magyarországnak egy európai szintű erdészeti politikája, és ezen belül rendelkezzen egy átfogó erdőgazdasági-fejlesztési koncepcióval, amelyhez kitűnő alapot nyújtottak ezek az előadások, amelyeket itt meghallgattunk.

Köszönöm szépen.

1996. június 26-27. VERGA Rt

"Az Erdőfeltárási Szakosztály 1996. június 26-27.-én 24 fő részvételével tartotta meg kihe-lyezett ülését Veszprémben, a VERGA Rt. területén és szervezésében. Az ülés résztvevői

megismerhették a Kab-hegy és Zirc környékének erdőfeltárási eredményeit. Tapasztalhatták annak a korábbi céltudatos erdőfeltárási és útpítési, útfenntartási munkának az eredményét, amely lehetővé teszi, hogy napjainkban az Rt.-nek ilyen irányú alapvető gondjai ne legyenek. Az erdőfeltárást mellett bemutatták a VERGA Rt.-nél folyó vízrendezési, vízpítési munkákat is, amelyek célja, hogy a felszíni vizekben szegény területeken a vizet visszatartsa és a vad számára hozzáférhetővé tegye. A zirci fűrészüzem megtekintésével a VERGA Rt. tevékenységéről átfogó kép alakulhatott ki. A szakosztályülés résztvevői egy dinamikusan fejlődő és működő erdőgazdasággal ismerkedhettek meg, ahol a hosszú távú célok megvalósításáért jól együttműködő szakemberek munkálkodnak. A szakosztályülésen a résztvevők tájékoztatást kaptak arról a javaslatról, amelyet az FM felkérésére, a korábbi szakosztályüléseken elhangzottak alapján dr. Kosztká Miklós nyújtott be az erdészeti utak megvalósításához nyújtott állami támogatási rendszer kialakításához. Elhangzott továbbá, hogy kiadásra kész az Erdészeti Utak Tervezési Irányelvei, amelynek megjelenése rövidesen várható. A szakosztály javasolta a kapcsolat felvételét a Kincstári Vagyoni Igazgatósággal az erdészeti utak helyzetének megvitatása céljából. A vitában résztvettek Bogár István, Fejes Zoltán, Haják Gyula, Hibbey Alpar, Horváth Sándor, Wágner Tibor.

A tapasztalatokban gazdag, baráti hangulatú szakosztályülést a házigazdák részéről Habányi Tamás fahasználati főelőadó vezette, akinek fáradozásaiért a szakosztály köszönetét fejezi ki.

(Az erdészeti Utak Tervezési Irányelveit a Minisztérium 2001-ben adta ki.)

1996. október 9-10. Gemenci EVAG Rt.

Az Erdőfeltárási Szakosztály és az Erdei Vasutak Szakosztály 1996. október 9-10.-én közös kihelyezett szakosztályülést tartott a Gemenci EVAG Rt. területén. Az közös szakosztályülésen megjelent mintegy 60 fő résztvevő megismerhette a feltárást szempontjából különlegesnek tekinthető ártéri erdőgazdálkodást. Ezen a területen az erdőfeltárást általánosan használt erdészeti utak mellett nagy jelentősége van az erdei vasutaknak és a vízi szállításnak. A szakosztályülést Csonka Tibor vezérigazgató nyitotta meg. A Gemenc Rt. és a rendezvényvel érintett ártéri erdészetek rövid bemutatását követően az ülés résztvevői megismerkedhettek a Gemenc Rt. erdőfeltárási tevékenységével, amelyben a fő szerepet a vízi utak és az erdei vasutak játsszák. A vízi szállítás jelenlegi helyzetét és a jövőbeni elképzelést Barabás Tibor üzemvezető ismertette. A Gemenc Rt. vasúthálózatának történetéről Tuzson Tihamér erdőmérnök, a jelenlegi helyzetről és a jövőbeni szerepről Perler József vonalfőnök tartott előadást. A Globál Plan Hungaria kft. ügyvezető igazgatója Surányi Sándor a C50 típusú mozdonyok átalakításáról, Szilvási Zoltán mérnök a Ganz Hunslet Rt. mozdonyfejlesztéséről számolt be. Az ülés végén Wágner Tibor a Mátra-Nyugatbükki Rt. vezérigazgató helyettese számolt be a Baden-Württembergi tartományban tett tanulmányútjának erdőfeltárással kapcsolatos tapasztalatairól. A szakosztályüléshez kapcsolódó bemutatóon a résztvevők megtekintették a hajóüzemet és a vízi átrakótelepet, valamint a Gemenc Duna-parti átépített szárnyvonalat. A szakosztályok megállapították, hogy az erdei vasutak szerepe a különleges gazdálkodási körülmények között továbbra is megmarad. Különösen fontos szerepet játszhatnak az erdei vasutak a közjóléti szolgáltatásokban. Az erdei vasúton a bemutatni kívánt területekre és visszaszállított turisták csatornázott mozgatója és irányíthatósága szűk területre szorítja azok zavaró hatását. Javaslat hangzott el arra, hogy a felépítményi anyagok egyre nehezebb beszerzése miatt az erdei vasutak üzemeltetőinek egységesen kellene fellépni a beszerzések területén. A dunai hajóúttal és

az erdei vonatkozással egybekötött szakosztályülés jó hangulatban, szakmailag értékes tapasztalatokkal gazdagította a résztvevőket. A szakosztályülés megrendezésének A szakosztályok köszönetüket fejezik ki Ódor József vezérigazgató helyettesnek és Rádi József főmérnöknek a szakosztályülés megrendezéséhez nyújtott támogatásukért, valamint nagy András műszaki osztályvezetőnek a rendezés fáradságos munkájáért.”

1997. február 26.

Budapest

Az Erdőfeltárási Szakosztály 1997. február 26.-án 23 fő részvételével megtartotta szokásos évi első összejövetelét Budapesten az Erdészeti Információs Központban.

Az ülés résztvevői elfogadták azokat a témákat, amelyeket a szakosztálynak 1997. évi ülésein kiemelten kell foglalkozni. Ezek:

- a helyi anyagok felhasználása pályaszerkezet építéséhez,
- az erdőtörvény végrehajtási rendeletéből származó feladatok az erdőfeltárási területén,
- a természetvédelem és az erdőfeltárási viszonyok.

A továbbiakban javaslatot fogadtak el az egyesületi kitüntetés adományozására, majd rövid tájékoztató hangzott el az útépítési tervek engedélyezési eljárásának állásáról. Dr. Viharos Zsolt vezérigazgató felvetésében megvitatta a Somló-hegy feltárási problémáját. A konkrét műszaki kérdések mellett felmerült a tervezői felelősség, a természetvédelem és a környezeti hatástanulmány kérdése is.

A szakosztályülés befejező részében Szirányi Miklós műszaki igazgató (BETONÚT Szolgáltató és Építő Rt.) tartott video bemutatóval egybekötött előadást a stabilizációk építéséről, az útfenntartásban használható vékony rétegek új típusairól (pl.: Betonút-Vialit mikrobela) és a kátyúzás korszerű módszereiről (pl.: jetpatcher technológia). Bemutatta a geotextília felhasználásával készített geomembránok alkalmazását, valamint a cellás határoló rendszerek felhasználását az útépítésben. Az utóbbi rendszer kiválóan alkalmas földutak teherbírásának és állékonyságának (járhatóságának) növelésére teljes hosszban, vagy szakaszosan, illetve támasztófalak készítésére, rézsűvédelemre, vagy gázlok kialakítására. Az ülést a jetpatcher eljárás helyszíni bemutatója zárta.

A vitában résztvettek: Bak Júlia, Bogár István, Fábrián Gábor, Fónagypál Géza, dr. Kosztka Miklós, Marosi György, Papp Miklós, dr. Rácz József, dr. Viharos Zsolt Wagner Tibor.

1997 június 17-18.

Nyírségi Erdészeti Rt.

Az erdőfeltárási Szakosztály 1997. június 17-18-án 21 fő részvételével a Nyírségi Erdészeti Rt. területén tartotta soros ülését. Az ülésen Kovács Gábor vezérigazgató tájékoztatót az Rt. utolsó években elért eredményeiről, majd Kaknics Lajos termelési osztályvezető főmérnök ismertette a feltárási szerepét a fahasználat és faanyagmozgatás problémakörébe ágyazva. Beszámolójából kiderült, hogy éves fahasználati tevékenységük 1200-1300 munkahelyen folyik, amelynek megközelítése megfelelő feltárási munkák nélkül nem képzelhető el. A problémát később nehezíteni fogja, hogy a vevők és a vállalkozók csak azokat a területeket fogják megközelíteni, amelyek megfelelően feltártak, vagyis esetenként pótkocsis tehergépkocsikkal is könnyen

járható. Bemutatta, hogy bár az Rt. erdőterületének feltárásában a saját feltáróhálózat mellett jelentős szerepet játszanak a közutak és a járható nyiladékok is, a feltáróhálózat további kiépítéséről nem mondhatnak le. A feltárás gyakorlati problémáit a Gúthi Erdészet területén Bartucz Péter igazgató, a Fehérgyarmati Erdészet területén Hajdú Lajos igazgató ismertette. A két egymástól eltérő adottságú terület erdőfeltárási problémái is különbözőek, amelyek más-más megoldást kívánnak. A homok talajú térségekben az egyszerű földutak megfelelően szolgálják a szállítás biztonságát, míg a kötött talajú beregi területeken a feltárást és a meliorációt együttesen kell elvégezni.

A szakosztályülés végén a környék kulturális nevezetességeivel ismerkedtek meg a résztvevők.

21 fő részvételével

1997. november 4-5. Mecseki Erdészeti Rt

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya 1997. november 4-5.-én a Mecseki Erdészeti Rt. területén tartotta ülését. A szakosztály ülés első részében a résztvevők megismerkedhettek a korszerű utépítési anyagokkal és technológiákkal. Andaházy Lóránd a SYTEC-Magyarország Mélyépítéstechnológiai és Mérnökbiológiai Kft. ügyvezető igazgatója mutatta be az általuk forgalmazott hullámlemez csőáteresztőket, az erózióvédelemben jól használható természetes alapanyagból készült hálókat, valamint a földművek állékonyságát növelő georácsokat, geohálókat és szűrőpaplanokat. Ezt követően Szirányi Miklós a BETONÚT Rt. műszaki igazgatója ismertette a Mikrobelag márkanéven forgalmazott vékony kevert aszfaltbevonat előnyös tulajdonságait, amelyet a résztvevők közötti igénybevételnek kitett körülmények között is tanulmányozhattak. A kationaktív bitumenemulzió kötőanyag felhasználásával, permetezéses technológiával készített vékony felületi bevonatokról Baksa László a STRAVIA Kft. ügyvezető igazgatója tartott előadást. Mindkét technológiáról bemutatták azokat a videofelvételeket, amelyeket a Mátra-Nyugatbükki EFAG Rt. készített saját újainak karbantartásakor.

Az ülés kellemes színfoltja volt Fuják József erdőmérnök visszaemlékezése az 1948-1954 közötti erdészeti utépítések körülményeire. Az eredeti dokumentumok összegyűjtésével és rendezésével az erdészeti utépítések körülményeiről összeállított korrajz értékes kiindulópontja lehet egy későbbi erdészettörténeti kutatásnak. Célszerű lenne, ha hasonló összeállítások mind nagyobb számban készülnének.

A szakosztály megvitatta a LIV törvény végrehajtására kiadott 29/1997. (IV. 30.) FM rendelet erdőfeltárást érintő kérdéseit és úgy foglalt állást, hogy mielőbb rendezni kell az erdészeti hatósági engedély kiadásának feltételeit, valamint ezzel összefüggésben a tervezői jogosultság kérdését is.

A szakosztályülés második napján Káldy József vezérigazgató bemutatta a Mecseki Erdészeti Rt.-t, majd helyszíni bejáráson az anyagmozgatás és az erdőfeltárási helyzetét és problémáit. Ripszám István az Rt. fahasználati főmunkatársa az erdőfeltárási, erdőgazdálkodási és a természetvédelem közötti konfliktusokról és azok kezeléséről fejtette ki gondolatait. A korszerű erdőfeltárási alapelveire épülő gyakorlat bemutatásával bizonyította, hogy az ellentétek kezelhetők, ha a megoldás érdekében minden érdekelt bevonunk az előzetes konzultációkba. A

szakmailag tartalmas és az emberi kapcsolatokat elmélyítő rendezvényen a szakosztály 27 tagja és 4 fő meghívott vett részt.

Innen kezdve kezdünk küzdeni a tervezői jogosultságért a Magyar Mérnöki Kamarával, az mindenkori erdészeti főhatósággal és egyéb érdektelen érdekelttel. A MMK által, a főhatóságnál hiúsági kérdések és személyi meg nem értékek miatt, be nem tartott ígérettel időhúzások, végül a 2012-ig nem zárultak le az ügyek.

(A történet részletesen olvasható a MMK Erdészeti, Faipari Papíripari és Mezőgazdasági Szakmai Tagozata történetében.)

1998. január 15.

Budapest

Az Erdőfeltárási Szakosztály 1998. január 15.-én a MTESZ székházban tartott ülésén értékelte az elmúlt választási ciklus tevékenységét, majd megválasztotta a szakosztály új vezetését, javaslatot tett az OEE tisztségviselőire, valamint az egyesületi kitüntetésekre. A szakosztály határozata értelmében a szakosztály vezetésében változás nem történt, annak vezetője dr. Kosztka Miklós egyetemi tanár, titkára Wágner Tibor főmérnök. A választások után a szakosztály megvitatta a további működésének programját. Fontosnak tartja a tagság megújítását, valamint javasolja, hogy időszerű feltárási problémákat az évi rendszeres ülések között megtartott összejöveteleken tárgyaljanak meg.

Ülés programja:

1. Köszöntés

2. Beszámoló

1994. március 30.

A Szakosztály új vezetésének megválasztása

1994. október 13-14.

Zalai Efaq Rt.-Maribor

1995. március 17.

Budapest

Vitaanyag „Olcsó tervezés, drága kivitelezés, megfizethetetlen fenntartás”

Miért készült?

1998-90 rendszerváltás → megváltozott helyzet → mi legyen?

Jelenleg

Lassan megvalósulnak a leírtak → akkor reakció nélkül maradtak

Támogatások elmaradásának bejelentése → egyeztetett vélemény 40%-os támogatásra → Dauner, Schmotzer, Erdészeti Lapok

1995. május 25-26.

Mátra

Útépítés, útfenntartás bemutatása

Erdőfeltárási tervezése informatikai alapokon

1995. november 2-3.

Pilis

40 éves évforduló

Hogyan tovább megfogalmazása 6 pontban

1996. március 13.

- Budapest
Az útépitési támogatások pályázati rendszerének ismertetése
1996. június 26-27.
VERGA Rt.
Erdőfeltárás és vízgazdálkodás
1996. október 9-10.
Baja
Erdei Vasutak Szakosztállyal közös ülés
Komplex feltárás → út → víz → vasút
1997. február 26.
Budapest
Lehetséges új technológiák bemutatása az erdészeti útépitésben
Javaslat Kaán Károly díjra → sikeresen
1997. június 17-18.
Nyírerdő Rt.
Erdőfeltárási problémák síkvidéki erdőgazdálkodásban
Erdőfeltárás és melioráció
1997. november 4-5.
Mecseki Efag Rt.
Új technológiák a műtárgy építésben és az útfenntartásban

3. Választás

4. 1998. évi program

Szakosztályülés javasolt helye ősszel az Ipoly Erdő Rt.-nél, amelynek időtartama 2 nap.
Munkamegbeszélések időszerű témákról
erdőfeltárás és természetvédelem kapcsolata, amely lehet Ipoly Erdő Rt.-nél,
pályaszerkezet tervezés,
erdészeti utak pályaszerkezete (hol, milyen feltételek között milyen
pályaszerkezeteket célszerű építeni?)

1998. augusztus 26-27.

A VI. Országos Erdészeti Találkozó eseményei (WOOD-TECH '98 Erdészeti és Faipari Szakvásár)

Az Országos Erdészeti Találkozót 1998. augusztus 26-27. között Sopronban a WOOD-TECH '98 Erdészeti és Faipari Szakvásárral egy időben rendezték meg a kialakult hagyományoknak megfelelően.

A rendezvény első napján a parlamenti képviselők ismertették elképzeléseiket az időszerű erdészeti politikai kérdésekről. Ezek közül kiemelkedett Balsay István államtitkár (FIDESZ MPP) felszólalása, aki határozott és előremutató erdészeti politikai elképzeléseket ismertetett. A további felszólalók vagy korábbról ismert elképzeléseiket adták elő, vagy az erdészeti politikának csak egyes szűk sávjait érintő problémákat vázoltak fel.

A második nap délelőtt a fatermesztési technológiák és gépesítésük problémakörével foglalkozott a szakmai konferencia. Az előadók összefoglalták a fatermesztés és természetközeli erdőgazdálkodás kapcsolatát (dr. Koloszár József egyetemi tanár SE), a csemetetermesztési technológiák (dr. Varga Szabolcs egyetemi docens SE) és a természetközeli erdőművelési

technológiák gépesítési igényeit (Tárcki Csaba erdőművelési csoportvezető Szombathelyi erdészeti Rt.). Az előadásokban egységesen rámutattak arra, hogy a természetközeli erdőgazdálkodás nem valósítható meg gépesítés és az erdő infrastruktúráját jelentő feltáráshálózat nélkül. A szakmai konferencia további előadásaiban Ormos Balázs vezérigazgató (TÁEG Rt.) az erdőművelési munkák szervezési kérdéseivel és megoldásaival foglalkozott, majd dr. Horváth Béla egyetemi tanár (SE EGÉP) a fatermesztés gépesítésének hazai helyzetét és a fejlesztések törekvéseit mutatta be. Milan Mikles a Zólyomi Egyetem tanára ismertette a Szlovákiában folyó erdőművelési gépfejlesztéseket. Az előadást dr. Eugen Ronai a Zólyomi Egyetem nyugalmazott egyetem tanára fordította. A Magyarországon folyó erdészeti gépgyártásról Fekete Gyula a MEFI Rt. elnök-vezérigazgató tartott előadást.

A délutáni vitaülésen a természetvédelem és erdőfeltárás kapcsolatát vitatták meg a résztvevők. A vitát Káldy József vezérigazgató (MEFA Rt.), az OEE elnöke vezette. A vitaindító előadást a természetvédelem oldaláról dr. Kovács Mátyás főosztályvezető (KTM), az erdőfeltárás részéről dr. Kosztka Miklós egyetemi tanár (SE Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tan-szék) tartotta. A természetvédelem részéről ismertették azokat a jogszabályokat, amelyek az erdőfeltárás kérdését érintik, valamint útmutatást adtak arra, hogy milyen eljárási szabályokat kell az erdőfeltárás során figyelembe venni. Kifejtette, hogy a természetvédelem nem kívánja megakadályozni az erdőfeltárást, azt csupán ott, akkor és annyira kívánja korlátozni, amennyire az indokolt. A hatósági feladatokról és munkáról szólva megemlítette, hogy az új jogszabályok bevezetését követő nehezebb időszak után azt gyorsítani kívánják, de ehhez a partnerek jó együttműködése is szükséges. Ezt követte dr. Kosztka Miklós előadása, amelyben az erdőfeltárás és természetvédelem kapcsolatát az erdőfeltárázó szemével mutatta be. Az előadás elemezte a konfliktusok kialakulásának folyamatát, bemutatta a hazai erdőfeltárás helyzetét, elemezte a természetvédelemmel kialakult konfliktuspontokat, majd rámutatott arra, hogy miért szükséges az erdőgazdálkodás számára az erdőfeltárás és miért lehet hasznos a természetvédelem számára. Az erdőfeltárás új törekvéseit ismertette összefoglalta a témát érintő új kutatási eredményeket, amelyek lehetővé teszik, hogy a feltáráshálózatok szolgálják a természetközeli, többcélú, több tulajdonosú erdőgazdálkodás igényeit, egyben csökkentse a természetvédelemmel kialakuló konfliktusok lehetőségét.

A felkért hozzászólók közül dr. Haraszi László igazgató (WWF) váratlan akadályoztatása miatt nem tudta hozzászólását megtartani. A WWF állásfoglalását Besze Péter ismertette. Ezek szerint a WWF erdőstratégiája szerint az erdők kezeléséhez a feltáráshálózat kialakítása szükséges. A megfelelő hálózatot térségi feltáráshálózat terv variációk elemzésével kell kiválasztani. A téma további kutatását javasolta, majd felhívta a figyelmet a társadalmi kapcsolatok fontosságára.

Wágner Tibor főmérnök (Mátrai EFAG Rt.) a gyakorlat oldaláról közelítette meg a kérdést. Megállapította, hogy az erdőgazdálkodásnak feltétele az erdőfeltárás, amelynek vannak kedvezőtlen hatásai is. A kedvező úthálózat kialakításánál a kedvező és kedvezőtlen hatások között kell megtalálni az optimális megoldást. Hangsúlyozta annak szükségességét, hogy az erdőfeltárás legyen nyitott a természetvédelmi igények iránt, a konfliktusok megoldásának módszere a közös egyeztetés, mert eközben gyakran kiderül, hogy a gazdálkodók és a természetvédők szempontjai megegyeznek. A tendenciákat elemezve úgy tartja, hogy az erdészeti utakon a jövő pályaszerkezete a kötőanyag nélküli zúzottkő pályaszerkezet és ezek elterjedése várható. Felhívta a figyelmet a kationaktív bitumenemulzió sokoldalú felhasználási lehetőségére és környezetvédelem szempontjából is kedvező tulajdonságaira. Előadásának befejező részében elemezte az erdőgazdaságnál megvalósított erdészeti útépitéseket. Tapasztalatai sze-

rint a kis földmunkával megvalósított erdészeti utak nem jelentenek különösebb károsítást a tájban, azok az építést követő néhány év múlva belesimulnak az erdő környezetébe.

Papp Tivadar főmérnök (MEFA Rt.) az erdőfeltárás és a természetközeli, többcélú erdőgazdálkodás kapcsolatát elemezte. A felvetett kérdéskör a "Kincstári erdőket kezelő erdészek első országos konferenciája" című rendezvény kiemelt témaköre folytatásának tekinthető. A Pro Sylva Európai Egyesület a természetközeli erdőgazdálkodás kiszélesítését és népszerűsítését célul kitűzve, nem kerülheti meg az erdőfeltárás kérdéskörét. A korábban elhangzott előadásokból kicsengő új szemlélet ehhez a törekvéshez illeszkedik. Röviden bemutatja dr. Léman Antal professzor kutatásait, amelyekkel feltárta a mecseki szénbányákat összekötő utak ökológiai hatását. A kimutatott kedvezőtlen hatások ellenére, az erdőfeltárást folytatni kell, de bővíteni kell a feltárási eszközök választékát. A természetvédelem és az erdőgazdálkodás gyakorlatban megjelenő problémájának tarja azt, hogy a hatósági munkában a felülvizsgálatok és elbírálások nem egységesek. Meglátása szerint nem a törvényekkel van baj, hanem azok értelmezésével; nem a természetvédelem és erdőgazdálkodás között feszül az ellentét, hanem a természetvédelmi őr és az erdész között. A hatósági munka javításával ezek a konfliktusok feloldhatók.

Marosi György osztályvezető (ERTI) távollétében írásban benyújtott hozzászólását dr. Péterfalvi József egyetemi docens (SE EFELT) olvasta fel. A szerző a természetvédelem és erdőfeltárás kapcsolatát az erdőgazdálkodás, a természetvédelem és a jövedelem összefüggései tükrében vizsgálja. A erdőgazdálkodás közvetlen gazdasági tevékenysége önmagában környezet kímélően elégíti ki szükségleteket. Ezt a tevékenységet a társadalmi érdeklődés között teszi, amely élesen reagál az erdőgazdálkodás minden tevékenységére. Egy ilyen tevékenység az erdőfeltárás is, amelynek rendszerszemléletű megközelítésével a konfliktusok csökkenthetők. A természetvédelem és az erdőgazdálkodás alkotó kapcsolatának fenntartása mindkét fél számára alapvető érdek. Ezért célszerű lenne pontosítani a természetvédelmi törvény néhány előírását, ami szakmai szempontból nehezen teljesíthető, illetve hatásait felmérni még nem lehet. A jövedelem szempontjából a természetvédelmi korlátozások a gazdálkodói gyakorlat megváltoztatását követeli. A mindenki számára elfogadható anyagi háttér biztosítására két módszert javasol. Ezek egyikének bevezetése a gazdálkodót, a tulajdonost és a természetvédelmet is segíti abban, hogy mindenki számára egyértelmű és kiszámítható feltételrendszer keretében az optimálisnak tartott erdőkezelés valósuljon meg.

A hozzászólások és kiegészítések sorát Szikra Dezső (Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság) nyitotta meg. Örömmel állapítja meg, hogy az elhangzott előadásokban nagyon sok új gondolat jelent meg. Javasolja, hogy a kiadásra tervezett, átdolgozott Erdészeti Utak Tervezési Irányelvei a korábbihoz képest többet foglaljon a természetvédelem kérdéskörével. Az erdészeti utak támogatására kiírt pályázatot nem tartja megfelelőnek, mert az „olyan irányba szorítja részben a tervezőt, részben a kivitelezőt, ami a feladatokhoz képest egy túl tervezettséghez és túl kiépítettséghez vezet.” Nyomasztónak tartja a szűkös határidőket is, amelyek a hatósági munka tisztességes elvégzését is gátolja. Javasol egy „zöldebb” pályázati kiírást. A megvalósult feltáráshálózatoknál nem a pászta szélességét, hanem az utak hosszát tarja kedvezőtlennek, mert a kialakuló tájseb így hosszasan húzódik az erdőben. A hatósági munkával kapcsolatban megállapítja, hogy a problémákat kellene differenciálni. Egyben felhívja a figyelmet arra, hogy vannak olyan esetek, amikor a pályázó megpróbálja a jogszabályokat megkerülni, ami fölött a hatóság nem hunyhat szemet. Ez valóban konfliktusokhoz vezet, ami azonban nem a természetvédelem és az erdőfeltárás, hanem a pályázó és a hatóság konfliktusa. A természetvédelem és erdőfeltárás konfliktusát csökkenthetné a korábbi előadásokban javasolt alaptervek elkészítése, illetve a meglévők felülvizsgálata. A természetvédelem által

elfogadott alaptervek alapján fejlesztett hálózatok egyes útjainak engedélyezési eljárása ezzel gyorsabbá válhatna. A nyomvonal korrekciókkal kapcsolatban saját eddigi nézeteiknek felülvizsgálatát javasolja, mert a korrekció lehet, hogy újabb területeket vesz igénybe, de hosszú távon sokszor kedvezőbb megoldást jelent.

A felvetett kérdésekre először dr Kosztka Miklós válaszolt. Az átdolgozott, de még ki nem adott EUTI-ről kifejtette, hogy az mindig műszaki paraméterek formájában fogja meghatározni az előírásokat. A természetvédelem igényei ezeknek a műszaki paramétereknek a megfelelő kialakításával érvényesíthető. A pályázatokkal kapcsolatban megállapítja, hogy a hatósági munka, valamint a beruházó és a kivitelező közötti korrekt szerződéses kapcsolat alapja a gondosan kidolgozott építési terv. Ez egyben megoldja azt a bizonytalanságot is, hogy a létesítmény megvalósításának formája (új beruházás, felújítás stb.) mennyire felel meg a valóságnak, csökkentve ezáltal a jogszabályok megkerülésének lehetőségét. Ez egy etikai probléma is, amely a tervezői jogosultság szabályozásával oldható meg, ahogy azt az „erdőtörvény” és annak végrehajtási utasítása is előírta. A pályázatok technikájával kapcsolatban javasolja az előrelátó felkészülést. Az erdőgazdálkodás ugyanis hosszú távú következetes gondolkodást igényel, amelyhez hozzátartozik az is, hogy a pályázatokra kellő időben fel kell készülni. Tapasztalatai alapján a hatósági munka csökkenthető, ha a tervezés időszakában az előzetes egyeztetések megtörténnek, valamint megszületik az a jogszabály, amely rendezi az erdészeti utak építési engedélyezési eljárását. A pályaszerkezetek kialakításának kérdésével kapcsolatban felhívja a figyelmet arra, hogy a kötőanyag nélküli pályaszerkezetek nem felelnek minden forgalmi kategóriában, valamint fenntartási igényük lényegesen nagyobb a kötőanyaggal készülő pályaszerkezetekhez viszonyítva. A többlet fenntartási munkákkal járó kedvezőtlen környezeti hatások feltehetően erősebbek, mint a „fekete” burkolatok kedvezőtlen esztétikai hatása. Az erdészeti út hosszának csökkentése az erdőfeltárás szempontjából nem lehet cél, azt a hatékony feltárás érdekében növelni kell. Az utak hosszának csökkentésével együtt járó túlzott emelkedő pedig környezetvédelmi szempontból káros a földművön és a kötőanyag nélküli burkolatokon kialakuló erózió miatt, valamint a forgalom biztonsága miatt. A terepbe és tájba illesztés, az ökológiai feltételek messzemenő figyelembevétele azonban mindig követelmény, amelynek feltétele a megfelelő szakismeret. A szakismeretet az „erdőtörvényben” is előírt tervezői jogosultság megfelelő szabályozásával lehetne biztosítani. Dr. Kovács Mátyás válaszában kiemeli a kommunikáció fontosságát, amelyre a hozzászólások alapján az erdészek nyitottak. A természetvédelem igényeinek kielégítésére szükséges indokolt többletköltségek fedezéséről kormányrendelet születik, amely pillanatnyilag a tárcaközi egyeztetés fázisában van. A következetes és szakszerű álláspontok kialakítása érdekében az egyeztető tárgyalásokra megfelelő szakembereket kell küldeni, ezzel a konfliktusok csökkenthetők. Tájékoztat arról, hogy az előkészítés és egyeztetés fázisában van a „Nyomvonalas létesítmények természetvédelmi létesítse” című műszaki irányelv kiadása.

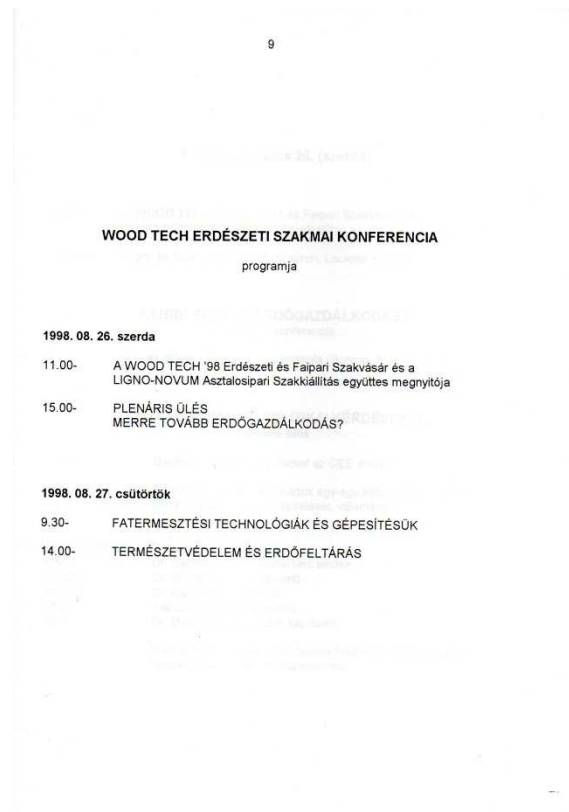
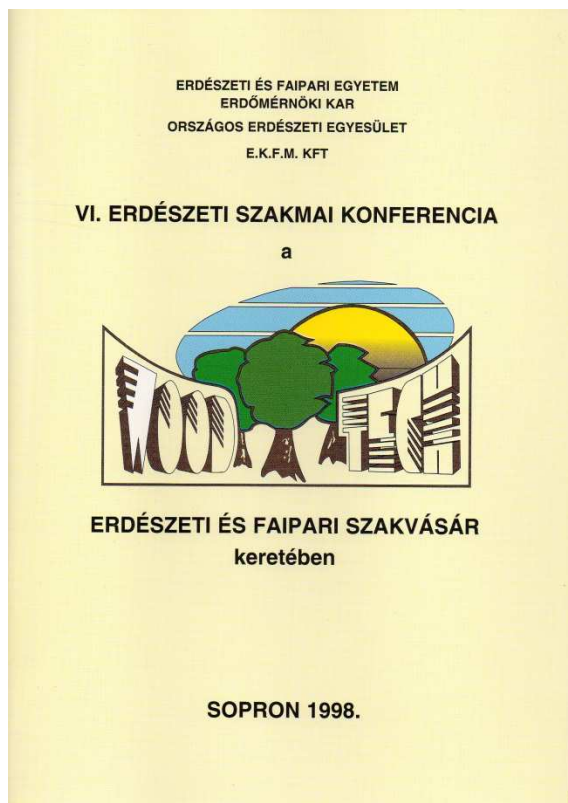
Hibbey Alpár hozzászólásában hiányolja a pályázati határidők és az engedélyezési eljárással kapcsolatos államigazgatási határidő közötti összhangot. Válaszában dr. Kosztka Miklós hangsúlyozza az előzetes egyeztetések fontosságát, mert előkészítés nélkül a tervező sem tud megfelelő terveket szolgáltatni. Az egyeztetések szempontjából is fontos lenne a tervezői jogosultság, valamint az engedélyeztetési eljárás hiányzó szabályozása. Dr. Kovács Mátyás rámutatott a túlszabályozottság problémájára, amelyet a hatósági munkákban csökkenteni kell.

Horváthné Sándor Erzsébet főtanácsos (FVM EH) szerint a hatósági túlszabályozás és a pályázattal kapcsolatos túlmisztifikált. A műszakilag pontos tervek, amelyek a hatósági egyeztetésen is végigmentek, majd az ÁESZ megadta rájuk az építési engedélyt, azok a pályázatokon várhatóan mindig nyerni fognak. Az államigazgatási eljárásban el lehet tévedni - különösen

akkor, ha az eljárási szabályokat ki akarják kerülni - ami valóban okozhat idővesztést. A pályázat azonban nem támogatja azokat a megoldásokat, amelyek nem felelnek meg a műszaki követelményeknek. A pályázatot benyújtó beruházónak az ilyen megoldásokat saját forrásainak felhasználásával kell megvalósítani, de ezt államilag a pályázati rendszer nem támogatja. A pályázati feltételek viszonylagos szigorodása várható annyiban, hogy a következőkben - a rendeletben foglaltaknak megfelelően - csak jogerős építési engedéllyel rendelkező terveket fogadnak be a pályázatra.

A vitaülés tanulságait Káldy József vezérigazgató foglalta össze, amely szerint az erdőfeltárást esztétikusan, etikusan, a természet- és környezetvédelem igényeit műszaki paraméterként elismerve, kommunikációval kell megoldani azért, hogy a 8,86 fm/ha feltártság a következő években elérje a 12-15 fm/ha feltártságot.

Az Országos Erdészeti Egyesület, az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya, az Energetikai, Környezetvédelmi és Faipari Mérnöki Szolgáltató Osztrák-Magyar Kft. (E.K.F.M. Kft.), valamint a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kara és az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék szervezésében megrendezett VI. Országos Erdészeti Találkozó a korábbi évekhez hasonlóan időszerű kérdéseket vitatott meg, most az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztéséről. Remélhetőleg a most már hagyományosnak tekinthető rendezvény a jövőben is hasonló sikerrel vitatja meg az erdőgazdálkodást érintő problémákat.

A szakmai konferencia kiadványának címlapja és műsora

11

1. nap augusztus 26. (szerda)

11.00- A WOOD TECH '98 Erdészeti és Faipari Szakvásár és a
LIGNO-NOVUM Asztalosipari Szakkiallítás együttes megnyitója
Helyszín: Sport- és Szabadidőcentrum (Sopron, Lackner K. u. 48.)

MERRE TOVÁBB ERDŐGAZDÁLKODÁS?
c. szakmai konferencia

Helyszín: Vas- és Villamosipari Szakközépiskola (Sopron, Ferenczy J. u. 7.)

IDŐSZERŰ ERDÉSZETPOLITIKAI KÉRDÉSEK '98
Plenáris ülés

15.00- Megnyitó - tartja Káldy József az OEE elnöke
A fórumon a parlamenti pártok egy-egy képviselője fejt ki a
témával kapcsolatos elképzelését, véleményét.

FIDESZ-MPP Balsay István, államtitkár
FKGP Dr. Gyimóthy Géza, parlament elnöke
MSZP Dr. Orosz Sándor, képviselő
SZDSZ Dr. Kis Zoltán, képviselő
MIÉP Kapronczai Mihály, képviselő
MDF Dr. Medgyasszay László, képviselő

majd a továbbiakban a résztvevők feltehetik kérdéseiket és
hozzászólhatnak az elhangzottakhoz.

13

2. nap augusztus 27. (csütörtök)

9.30- **FATERMESZTÉSI TECHNOLÓGIÁK ÉS GÉPESÍTÉSÜK**
szakmai konferencia
Levezető elnök: **Dr. Bondor Antal**, egyetemi tanár

Helyszín: Vas- és Villamosipari Szakközépiskola (Sopron, Ferenczy J. u. 7.)

Dr. KOLOSZÁR JÓZSEF, egyetemi tanár, rektor SE
Fatermesztés és természetközeli erdőgazdálkodás

Dr. VARGA SZABOLCS, egyetemi docens SE
A csemetekerti technológiák gépesítési igényei

TÁRCZI CSABA, erdőművelési csoportvezető,
Szombathelyi Erdészeti Rt.
**Gépesítési igények a természetközeli erdőművelési
technológiák megvalósításában**

ORMOS BALÁZS, vezérigazgató TAEG Rt.
Erdőfelújítás - Szervezési terv

Dr. HORVÁTH BÉLA, egyetemi tanár SE
Fatermesztés gépesítésének helyzete és tendenciái

MILAN MIKLES, egyetemi tanár Zólyom
Erdőművelési gépfejlesztések Szlovákiában

FEKETE GYULA, elnök, vezérigazgató MEFI Rt.
Erdészeti gépgyártás Magyarországon

13.00- **EBÉD**

14.00- TERMÉSZETVÉDELEM ÉS ERDŐFELTÁRÁS

vitaülés

Levezető elnök: **Káldy József**, vezérigazgató MEFA Rt.

Helyszín: Vas- és Villamosipari Szakközépiskola (Sopron, Ferenczy J. u. 7.)

Vitaindító előadás: **dr. Kovács Máttyás**
főosztályvezető KTM
dr. Kosztka Miklós
egyetemi tanár SE

Felkért hozzászólók: **dr. Harasztli László**
igazgató WWF
Wágner Tibor
műszaki igazgató MEFAG Rt.
dr. Papp Tivadar
MEFA Rt.
Marosi György
igazgató ERTI

A szakmai konferencia kiadványának tartalomjegyzéke

ELŐSZÓ

A WOOD-TECH Erdészeti és Faipari Szakvásárral egybekötve megrendezett VI. Országos Erdészeti Találkozó szervezői a korábban megszokott rendezési elvektől eltérően ebben az évben nem szekcióüléseken vitatta meg az erdőgazdálkodás különféle problémáit, hanem a tematikusan megrendezett kiállításához kapcsolódva a fatermesztési technológiák és gépesítésük kérdéskörét, különös tekintettel a természetközeli erdőgazdálkodás igényeire és feltételeire. Kötetünk első részében az itt elhangzott előadásokat adjuk közre a szerzők által leadott kéziratok alapján.

A szakmai konferencia második része az OEE Erdőfeltárási Szakosztályának kibővített ülésével folytatódott. A vitaülés a természetvédelem és az erdőfeltárás kapcsolatát vitatta meg. Az itt elhangzott előadásokat hangszalagra rögzítettük, amelyeket a kötet második részében adunk közre. A hozzászólásokat részben a szerzők, részben a szerkesztők stilsztikailag javították. Fontosnak tartottuk, hogy az alkotó légkörben megtartott, a természetvédelem és az erdőfeltárás kapcsolatát javító vitán elhangzottakat pontosan rögzítsük. A jegyzőkönyvszerűen összeállított részben a vitavezető gondolatait dőlt betűvel szedtük ki, hogy a fejezet kellően tagolt legyen. Reméljük, hogy a kölcsönös együttműködésre tett nyilatkozatok a gyakorlatban is megvalósulnak.

Sopron, 1996. szeptember

Dr. Kosztka Miklós
egyetemi tanár, tanszékvezető

1998. október 28-29
Ipoly Erdő Rt. Kemencei erdészete

Az Erdőfeltárási Szakosztály 1998. október 28-29-én az Ipoly Erdő Rt. Kemencei erdészete területén tartotta meg ülését azzal a céllal, hogy a WOOD-TECH keretében megtartott Erdészeti Szakmai Találkozón a természetvédelem és erdőfeltárás között megkezdett párbeszédet folytassa. Ennek érdekében a kibővített szakosztályülésre meghívót kaptak a természetvédelem képviselői is (Duna Ipoly Nemzeti Park, Bükki Nemzeti Park).

Az erdőgazdaság helyzetét és tevékenységét Kiss László vezérigazgató ismertette. Kiemelte, hogy az ÁPV Rt. által nyújtott reorganizációs keretnek a jelentős részét az erdőgazdaság feltárási korszakára kívánják fordítani. Az így megnövekedett saját forrásokat újabb források bevonásával szeretnék bővíteni, amelyhez kéri a társhatóságok segítő támogatását.

A Kemencei Erdészet természeti adottságait Karnis Gábor erdészetvezető ismertette. Bemutatta az erdőfeltárás alakulását a térségben, valamint ennek hatását az erdőgazdálkodásra. Az erdészet teljes területe a Duna Ipoly Nemzeti park területére esik, amely mértékadóan meghatározza az erdőfeltárás peremfeltételeit, de nagyban könnyítené a helyzetet, ha a kezelési tervek már ismertek lennének. Az erdőgazdaságnál folyó útépitésekről Mikle Tibor adott tájékoztatást.

A szűkebb szakmai témakörben dr. Kosztka Miklós foglalta össze azokat az alapelveket (arányosság, állékonyság, anyagfelhasználás, fenntarthatóság), amelyekkel és műszaki szemlélettel a természetvédelem igényeit is le lehet írni. Dr. Szilasi Zoltán a tájbaillesztést, a fenntartandó migráció megvalósításának fontosságát és a nem kívánt migráció hatását elemezte. Felhívta a figyelmet az alsóbbrendű utak tervezéséhez kidolgozott tervezési irányelvek használatára.

Duska József átfogó elemzést adott az erdőfeltárás és a természetvédelem kapcsolatáról. Előadásában kifejtette, hogy az útépités nem tekinthető az erdőfeltárás egyetlen eszközének, egyes területeken az más eszközökkel is megoldható. Az ideális hálózatot úgy javasolja kialakítani, hogy az minden cél és szempont szerint kedvező megoldást eredményezzen. Célszerűnek tartaná, ha a megszületnének azok a korábbi javaslatokban megemlített erdőfeltárási regi-

onális tervek, amelyek az erdőfeltárási alaptervekre támaszkodva a teljes feltárt terület úthálózatát egységes szemlélet szerint rögzítenék. Az útépitési és útüzemeltetési anyagokat a természetvédelmi szempontoknak megfelelően kell kiválasztani, az utak víztelenítésének kialakítását a kedvezőtlen hatások csökkentésével kell megoldani. Dr. Szikra Dezső a biodiverzitás és tájvédelem fontosságának hangsúlyozása mellett rámutatott arra, hogy az erdőterületekre készülő környezeti hatástanulmányok nem erdészeti jellegűek, azok általában irodalmi feldolgozások. Ennek oka, hogy az erdészeti sajátosságokra nincs kidolgozott tartalmi és formai követelmény, azok megrendelői érdekeket szolgálnak, valamint a kidolgozásra nem áll rendelkezésre elegendő idő. Az előkészítés fontosságát hangoztatva szintén utalt a regionális tervek fontosságára. Felszólalásában ismertette a kezelési tervek elkészítésének problémáit, azok összehangolását az üzemtervekkel, valamint a témába vágó kutatási eredmények beépítését és hasznosítását.

A felvetett kérdésekre dr. Kosztka Miklós válaszában ismerteti a hálózattervezés, az úttervezés újonnan megfogalmazott alapelveit és az ezekhez kapcsolódó új tervezési eljárásokat, majd kitért az útépitések és az építőanyagok kérdésére. Beszámolt a Magyar Mérnöki Kamara és az FVM között folyó egyeztetésekről, amely a tervezői jogosultság kérdésének megoldására irányul.

Bak Júlia rámutatott arra, hogy az erdőgazdálkodás és a természetvédelem egyaránt társadalmi igényeket elégít ki, ami megkívánja a közös álláspontok kialakítását. A természetközeli erdőgazdálkodást jellemző kis területű beavatkozások megvalósítása (tervezése, végrehajtása, ellenőrzése) csak sűrűbb feltáráshálózzal biztosítható. A kezelési tervek és a végrehajtási rendeletek hiánya nagymértékben gátolják a harmonikus együttműködés kialakulását. Gergye András a többletköltségek fedezésének forrása iránt tette fel kérdését, Lutonszky Zoltán a többletulajdonosú erdőterületen folyó nehézségeire hívta fel a figyelmet. Tarjáni Antal ismertette azokat a kedvezőtlen hatásokat, amelyek a műszaki vonalon dolgozó magán tervezőket érik a tervezői jogosultság hiánya miatt. Wagner Tibor hozzászólásában felhívta a figyelmet arra, hogy az IPOLY ERDŐ Rt. feltártsága a Szakosztály felmérése szerint az országban a legalacsonyabb. Ilyen feltártság mellett az erdők kezelése, védelme nem megoldható. A természetvédelem szakembereitől azt kéri, hogy feltételeik meghatározása mellett segítsék elő a szükséges feltárás megvalósítását az IPOLY ERDŐ Rt. területén. Bogár István elmondta, hogy az erdőfeltárási alaptervek elkészítésével az ötvenes években már gyakorlatilag területfeltárást valósítottak meg.

A szakosztályülés ezután ajánlásokat fogadott el, amely szerint:

- felkérlik a természetvédelem képviselőit, hogy az 1981. évben megjelent Erdészeti Utak Tervezési Irányelveit vizsgálják felül és tegyék meg azokat a konkrétan megfogalmazott javaslatokat, amelyeket egy átdolgozott műszaki irányelvbe beépítve már tervezéskor figyelembe lehet venni a természetvédelem szempontjait;
- felhívja az illetékesek figyelmét arra, hogy a tervezői jogosultság szabályozása rendezetlen, egyben kéri, hogy a problémák megoldásában működjenek közre, mert a kialakult állapot kedvezőtlenül érinti az erdőfeltárást, az erdészeti útépitést és az erdőmérnökök elismertségét;
- az erdészeti utak a társadalom által megkövetelt közcélokat is szolgáló tartamos és többcélú erdőgazdálkodásban az erdő infrastrukturális létesítményei, amelyek létesítése és fenntartása a gazdálkodás eredményeiből nem finanszírozható, tehát annak támogatása feltétlenül szükséges.

A szakosztályülés résztvevői megtekintették az erdőzet úthálózatát, megismerték annak állapotát, valamint Kemence község - Hont vármegye egykori székhelyének - nevezetességét.

Az Erdőfeltárási Szakosztály az IPOLY ERDŐ Rt. területén megtartott szakosztályülését nagyon hasznosnak ítéli, mert a természetvédelem és az erdőfeltárási szakemberei között megindult egy előremutató párbeszéd, aminek eredménye egymás törekvéseinek megismerése, a közös érdekek feltárása, illetve az álláspontok közelítése.

**1999. február 24.
Budapest**

A szakosztályülésen rögzítették az 1999. évi rendezvényeket, amely szerint egy nagyrendezvényt tartanak a Mátra-Nyugatbükki Erdő- és Fafeldolgozó Rt. területén. Ezen kívül időszerű témák megvitatására előre nem tervezett időpontban is tartanak szakosztályüléseket. A szakosztályülésre meghívást kapott Barátossy Gábor az FVM Erdészeti Hivatalának vezetője, aki személyesen az ülésen részt venni nem tudott. Megbízása alapján Horváthné Sándor Erzsébet tartott ismertetést részben az általános erdészeti politikai kérdésekről, részben az erdőfeltárást érintő konkrét elképzelésekről. Az erdőfeltárást érintő alapvető változásokból kiindulva megállapította, hogy az erdőfeltárási a természetközeli, többcélú erdőgazdálkodásban infrastrukturális szerepet tölt be. Ennek a megváltozott alapelvnek megfelelően az erdőfeltárási teljes rendszerét át kell alakítani. Ennek sarokpontjai a fontossági sorrend nélkül:

- a támogatási rendszer átalakítása,
- a feltáráshálózatok tervezéséhez olyan irányelveket kell kidolgozni, amely alkalmas a konfliktusok kezelésére,
- át kell dolgozni az Erdészeti Utak Tervezési Irányelveit,
- ki kell dolgozni az erdészeti utak környezeti hatásvizsgálatának elveit,
- az erdészeti utak építési minőségellenőrzési rendszerét létre kell hozni, amelynek alapja az erdészeti utakra vonatkozó minőségi és minősítési előírások kidolgozása,
- erdészeti útügyi szakértők képzése,
- a szakértői és tervezői jogosultság kérdéskörének rendezése a kamarai törvény értelmében,
- útdatbank létrehozása,
- az erdőfeltárási és az erdészeti útügyi kutatások folytatása.

Alapelveként megfogalmazta, hogy az erdőfeltárási témájában érintettek között a szakmai elveken alapuló megegyezésre kell törekedni. Összefoglalva megállapította, hogy a feladat igen sokrétű, még vázlatos áttekintés formájában is, azonban a természetközeli, többcélú erdőgazdálkodáshoz nélkülözhetetlen feltáráshálózat kiépítése csak a társadalom támogatásával valósítható meg. Nem engedhető meg, hogy a szakszerűtlenül megépített erdészeti utak alapot adjanak a napi sajtónak az erdészeti tevékenység arculatának rontásához. A feltáráshálózat fejlesztés a vidékfejlesztés szerves részét képezi.

A sorétű feladat megoldásához Kosztka Miklós felajánlotta az OEE Erdőfeltárási Szakosztályának, valamint az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék támogatását.

A hozzászólók között Bogár István ismertette az AFZ/Der Wald című szaklapban megjelent cikket, amely az bajor természetvédelmi törvénnyel kapcsolatos véleményeket ismerteti. Papp Miklós átadta a Duna Ipoly NP Igazgatóság munkatársai által összeállított javaslatokat, amelyeket célszerűnek tartanak figyelembe venni az Erdészeti Utak Tervezési Irányelveinek átdolgozásakor. Kosztka Miklós ismertette egy mérnöktovábbképző sorozat indítását, amely magában foglalná az erdőfeltárási, az erdészeti úttervezés, az erdészeti útépítés és az útfenntartás témaköreit.

A tantárgyi program mellékletben az utolsó oldalon található

A szakosztályülés végén Kosztka Miklós tartott előadást a tehergépkocsik típusváltásának pályaszerkezetre gyakorolt hatásáról. Az elméleti elemzések végén az Erdőfeltárási és Víz-gazdálkodási Tanszék adatbankjára támaszkodva egy konkrét erdőgazdaság 196 km-es úthálózatán bemutatta, hogy a tengelysúlyok növekedésével hogyan változik a megerősítendő útszakaszok hossza, illetve az utakon leszállítható fatérfogat. Az előadó hangsúlyozta, hogy a korszerű nagy teherbírású járművek megjelenése elkerülhetetlen a faanyagszállításában, de ezek pályára kifejtett hatására időben fel kell készülni.

Résztevők létszáma:21

**1999. október 5-6
EGERERDŐ Rt.**

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztály és Erdei Vasút Szakosztálya 1999. október 5-én és 6-án tartotta együttes rendezvényét. A kétnapos tanulmányút első napján az EGERERDŐ Rt. Szilvásvárad-i Erdészeténél tettek látogatást a résztvevők.

Németh Károly erdészvezető, majd Molnár László vasúti szakfelügyelő és Szabó Imre üzemvezető kalauzolásával a jelenlévők megismerkedhettek a pár napja üzembe helyezett nosztalgiavonattal, amely korszerűen felújított gőzmozdonyból és egy személykocsiból áll.

Ma már történelmi emlékeknek számít az a kötélpálya, amely Jáhn Ferenc tervei alapján épült 1959-ben. A pálya a Szalajka-völgyi kisvasút végállomását kötötte össze az Istállóskő közelében lévő Ispán-nyakkal mintegy 1400 méter hosszúságban. Építéséről, üzemeltetéséről Wágner Tibor főmérnök tartott ismertetőt a régi dokumentumok és a szemtanúk elmondása alapján. Ma már csak a kifeszített tartókötel tanúskodik az akkoriban úttörőnek számított berendezésről.

Ezután az EGERERDŐ Rt. Erdőfeltárási Szakosztályának bemutatása következett. Wágner Tibor tájékoztatása szerint az Rt. 19 fm/ha útsűrűségével majdnem teljesen feltártnak tekinthető, hosszabb távon 1-2 fm-es hektáronkénti növekedéssel lehet számolni. Az új utak építéséről átkerült a hangsúly a felújítási-fenntartási munkákra, valamint a földutak burkolattal való ellátására. Ezek közül Fónagypál Géza építési üzemvezető mutatta be a Szilvásvárad-Jávorkúti út harmadik éve folyó felújítását. Elmondása szerint az itt alkalmazott kátyúzás és bitumenemulziós eljárás a legcélszerűbb és a költségek szempontjából is a legtakarékosabb megoldás. Aszfalt-szőnyeges felújítást csak egy rövid szakaszon alkalmaztak, ahol az erősen leromlott útállapot kívánta meg a megerősítést.

Ezek után a Sikló-felső gépháznál Zilahy Aladár, a Szilvásvárad-i Erdészeti Múzeum vezetője tartott egy rövid előadást az 1966-ig üzemelő siklóvasút működéséről. A gondos mérnöki munkával létrehozott műszaki alkotás építményeivel, gépészeti berendezéseivel ma is csodálattal tölti el a látogatót.

A tanulmányút ezt követően az ÉSZAKERDŐ területén folytatódott. Az ÉSZAKERDŐ Rt. területén Nagymező-Kecskeláb-Kurtabérc útvonalon a kurtabérci Erdész Emlékműhöz mentünk ahol alkonyati fények mellett megkoszorúztuk az emlékművet. Jávorkúton az esti baráti beszélgetés keretében Wágner Tibor diáképek segítségével bemutatta az EGERERDŐ terüle-

tén működő erdészeti kötélpályákat a háború előtti időktől napjainkig. A kérdés azért vált időszerűvé, mert manapság egyre nagyobb az igény a kíméletes közelítés iránt. Az Erdőfeltárási Szakosztály felmérést kíván készíteni az országban működő kötélpályákról és a részvénytársaságok ez irányú szándékáról.

Az est kedves színfoltja volt, amikor Zilahy Aladár múzeumvezető elszavalta Király Ilona (Király Lajos hajdani erdőmester lánya) Erdőtűz és Szülőföldem című versét.

Másnap reggel az ÉSZAKERDŐ Rt. feltárásának bemutatásával folytatódott a program. A Nagy- és Kisfennsík feltárását Bak Julianna osztályvezető-helyettes ismertette. A Bükkfennsík feltárását szolgáló utak az 1950-60-as években készültek. Jávorkúttól a Nagymezői út Bánkútig az erdőfeltárási utak a közforgalom elől el vannak zárva, mint természetvédelmi, mint erdőgazdálkodási okok miatt.

Bánkút és a Garadna völgy között a meglévő erdőfeltárási utak átépítésével 1986-88 között épült ki a két forgalmi sáv közút, főként a síspont élénkítése miatt. Ehhez az úthoz kapcsolódik az EGERERDŐ Rt. és az ÉSZAKERDŐ Rt. főbb feltárási útja is. A Bükkben épült utak megfelelő színvonalúak és a köves, sziklás altalaj miatt stabilak, teherbíróak. Ebben a térségben a feltártság is megfelelő: fő feladata a meglévő utak rendszeres karbantartása. A Kisfennsíkon keresztül az un. Tekergősi úton mentünk le a Garadna patak völgyébe, ahol elértük a LÁEV kisvasutat.

Garadna végállomásra érkezve Korek Károly vasúti szakfelügyelő az Erdészettörténeti Gyűjteményt mutatta be a résztvevőknek, amelynek alapja a LÁEV üzem 75 éves évfordulójára összegyűjtött anyag volt, melyet a Kelet-Bükk erdészeti emlékeivel egészítettek ki. A gyűjtemény megtekintése után a LÁEV különvonattal utaztunk Diósgyőr-Majláth állomásra. Útközben megtekintettük a lillafüredi állomásépület felújítási munkáit, és megkoszorúztuk Modrovich Ferenc emléktábláját.

A Hámori tó felett a vonat rövid időre megállt, ahol Beély Miklós nyugdíjas erdőmérnök a Hámori tó feletti (Szent István tető) ötvenes évek végén általa üzemeltetett kötélpályát ismertette. Különlegessége volt ennek a pályának, hogy a Hámori-tó felett annak túlsó pontjára történt a közelítés.

Majláth állomáson a két szakosztály közösen megkoszorúzta Fülöpp Zoltán emléktábláját és megtekintette a felújítás vége felé közeledő gőzmozdonyt befűtött, mozgásképes állapotban.

Innen az ÉSZAKERDŐ Rt. székházába tartott a csoport, ahol a felújított székházat tekintettük meg, majd az ebéd elfogyasztása után hazaindultunk.

Sajnos az időjárás nem volt kedvező, így csak a szakmai program sikerült, a Bükk hegység csodálatos panorámájában csak korlátozott mértékben gyönyörködhettünk.

Búcsúzásnál megállapodtunk, hogy hasznos a két szakosztály közös rendezvénye, melyet két év múlva megismétlünk.

Résztvevők létszáma: 46 fő.

2000 február 4. Budapest

A Erdőfeltárási Szakosztály 2000 február 3.-án 17 fő részvételével ülésezett Budapesten az Egyesület klubtermében. A szakosztályülés kezdetén a résztvevők kegyelettel emlékeztek meg a közelmúltban elhunyt Nyirádi Lajosról, aki a szakosztály első elnöke volt 1955-1958

között, valamint Cornides Györgyről, aki a szakosztály alapítói közé tartozik. A szakosztály tagjai ezután Ormos Balázs főtitkártól kaptak tájékoztatást az Egyesület törekvéseiről és az elért eredményekről. Az 1999. évi beszámoló és a 2000. évi munkaterv megvitatása után javaslatok hangzottak el egyesületi kitüntetésekre. Az ülésen résztvevők megállapodtak abban, hogy a kitüntetési javaslatokat az őszi szakosztályülésen vitatják meg és készítik elő, valamint minden évben emléklapot adnak át az erdőfeltárásban jelentős szerepet játszó kollégának.

A résztvevők megvitatták az előterjesztett Erdőfeltárás szakmérnöki-mérnöktovábbképző tanfolyam tematikáját. A szakosztály egyhangúan megállapította, hogy a továbbképzésre nagy szükség van. Támogatandónak tartják a modul rendszerű felépítést, ami lehetővé teszi a rugalmas alkalmazkodást az igényekhez és az érdeklődési körhöz. A szakosztály ajánlja az Egyesület vezetésének, hogy a mérnöktovábbképző indítását támogassa. A szakosztályülés végén a jelenlévők Boa Sándort köszöntötték abból az alkalomból, hogy második unokája Boglárka megszületett.

2000 június 7. Sopron

A Erdőfeltárási Szakosztály és az Erdészeti Vízgazdálkodási Szakosztály együttes ülést tartott 2000. június 7-én Sopronban 32 fő részvételével. Az ülés házigazdája a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéke és a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. volt. A résztvevőket az Erdőmérnöki Kar nevében dr. habil. Faragó Sándor dékán köszöntötte és egyben beszámolt a karon folyó átalakulásokról, az új szervezeti forma kialakításáról. A TÁEG Rt. nevében Varga Tamás mondott köszöntő szavakat. Az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék oktatási és kutatási feladatairól dr. habil. Kosztká Miklós tartott előadást. Bemutatta, hogy a tanszéken a korábbiakhoz képest változatlan létszámmal mintegy meghatszorosodott az oktatási feladat. Beszámolt azokról a munkákról, amelyek a tanszék normális működéséhez és az elvárható fejlesztésekhez szükséges pénzügyi kereteket biztosítják. Köszönetet mondott egyben mindazoknak, akik támogatásukkal és megrendeléseikkel a tanszék működőképességéhez hozzájárultak. Az Erdőmérnöki Karon folyó szervezeti fejlesztések eredményeként ismertette, hogy megalakult a Geomatika és Mérnöki Létesítmények Intézete az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék, a Földmérési és Távérzékelési Tanszék, valamint a GGKI-ba kihelyezett Elméleti Geodézia Tanszék együttműködésével.

A beszámolót követően Markó Gergely erdőmérnökjelölt bemutatta az ERDUTTERV 1.0 programcsomagot. A saját fejlesztésű program alkalmas a helyszínrajzi és a magassági vonalvezetés, a keresztszelvények megtervezésére, valamint a földtömeg kiszámítására. A program lehetővé teszi a terepmodell alapján történő előtervezést, amely több variáció kidolgozására és összehasonlítására, majd a kedvező variáció kiválasztására ad lehetőséget. Péterfalvi József egyetemi docens felvillantotta azokat az első eredményeket, amelyeket az IPOLY ERDŐ Rt. és FVM Erdészeti Hivatala támogatásával a Börzsöny feltáróhálózatának kialakításában elért. A térinformatikára alapozott tervezési módszer lehetőséget ad arra, hogy az erdőterületen érdekeltek minden igényét a feltáróhálózat kialakításakor figyelembe lehessen venni, majd a szükséges kompromisszumokat tudatosan létre lehessen hozni. A beszámolókat a tanszékhez tartozó Úttechnikai és Vízügyi Laboratórium felavatása követte.

A délutáni program a Hidegvíz-völgyben folytatódott. Gribovszki Zoltán egyetemi adjunktus ismertette a Vadkanárok oldalában kialakuló suvadás elfajulásának okait és a további károsó-

dások megakadályozása érdekében tett intézkedéseket, amelyekre a tanszék tette meg javaslatait. A résztvevők tisztelegtek a brennbergbányai István aknánál felállított emlékmű előtt, amelynek tömedékeléséről Tarjáni Antal erdőmérnök számolt be. Az intercepciós kertek egyikében dr. Kucsara Mihály egyetemi docens foglalta össze az erdészeti vízgazdálkodás oktatásának és kutatásának alakulását és ezek szerves egységét. Hangsúlyozta az együttműködés szükségességét és bemutatta azokat a vizsgálatokat, amelyek az ERTI és a tanszék mérési módszereinek összehasonlítását teszik lehetővé. A vízmérleg egyes elemeinek mennyiségi megismerése hozzásegíthet ahhoz, hogy az erdőtelepítéseket, az erdőfelújításokat, valamint az erdőművelési eljárásokat a vízháztartás figyelembevételével lehessen megvalósítani. Gribovszki Zoltán egyetemi adjunktus a hidegvíz-völgyi kutatóház mellett kialakított mérőbukónál elemezte az erdőterületek hordalékszállításával és a vízminőség változással összefüggő eredményeket. Ezek a kutatások is rámutatnak arra, hogy a víz és erózió elleni védelemben az erdőterületeknek jelentős szerepe van. Az összevont szakosztályülést baráti beszélgetés zárta.

Az elhangzott előadások:

Dr. Kosztka Miklós

Az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék oktatási és kutatási feladatai.

Markó Gergely:

Erdészeti utak tervezése az ERDUTTERV 1.0 saját fejlesztésű számítógépes programmal.

Dr. Péterfalvi József:

A térinformatikára alapozott feltáráshálózat tervezés első eredményei a Börzsönyben

Dr. Kucsara Mihály:

Intercepciós és lefolyási vizsgálatok a Hidegvízvölgyben.

Gribovszki Zoltán:

Hordalékmozgás és vízminőség vizsgálatok a Hidegvízvölgyben.

Résztvevők létszáma: 32 fő

2000. október 4-5 Szombathelyi Erdészeti Rt.

Egy új technológia az erdészeti utak felújítására és karbantartására.

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2000. október 4-5-én szakosztályülést tartott a Szombathelyi Erdészeti Rt. területén. A szakosztály tagjai a közelmúltban felújított ivánci vadászházban gyülekeztek, ahol Bakó Csaba erdőgazdálkodási igazgató mutatta be az erdőgazdaság egészségének munkáját. Ezt követően a házigazda Szentgotthárdi Erdészet Igazgatóság igazgatója Kutas Lajos ismertette az erdészet tevékenységét. Mindkét előadó kitért arra, hogy a természetvédelmi oltalom alatt álló erdőterületeken milyen korlátokat kell betartani az erdőgazdálkodónak és azok milyen hatással vannak az erdőgazdálkodás eredményeire. Az erdőfeltárási helyzetéről Hőbör Árpád fejlesztési főmérnök beszámolójában kiemelte azt, hogy a kedvező minőségű helyi anyag (agyagos kavics) segíti a feltáráshálózat bővítésének lehetőségét. A szakosztály tagjai ezután megtekintették a Magyar-Szlovén vasútépítés legérdekesebb szakaszait, a Nagyrákosi völgyhidat, az alagutat és a pályaeépítést. Az utazás közben érintették az Aradi Vértanúk erdejét, ahol megemlékeztek a tizenhárom hős tábornokról és megkoszorúzták emlékoszlopukat.

A szakosztályülés kiemelt témája volt egy új útfenntartási technológia ismertetése és bemutatása. Az utántömörödő lágyaszfalt felhasználásáról dr. Törőcsik Frigyes a FINNÚT Kft. ügyvezető igazgatója tartott előadást. A finnaszfalt néven ismert anyag kisforgalmú közutakon mindazoknak a követelményeknek megfelel, amit a meleg aszfaltoktól megkövetelhetünk, de annál felhasználóbarátabb, környezetkímélőbb és nem utolsó sorban olcsóbb is. A kellő teherbírású pályaszerkezetre helyezett finnaszfalt réteggel egységes felület alakítható ki és a kárlánc megszakításával a további romlások megszüntethetők. Az utántömörödő lágyaszfalt tárolható, beépítésekor finiserrel vagy gréderrel elteríthető, majd a felület egy-két hengerjáráttal kialakítható. A tömörítést a forgalom végzi. A kezdetben még képlékeny anyag a forgalom hatására nyeri el stabilitását és a kezdeti felületi egyenetlenségek is kisimulnak. A finnaszfalt árban nagyon versenyképes a meleg aszfaltokkal és a hagyományos vékony rétegekkel (felületi bevonás stb.)

A Kőszegi hegységben tartott helyszíni bemutatón a résztvevők beutazták a karbantartott és még karbantartás előtt álló útszakaszokat és meggyőződhetek arról, hogy egy éves használat után milyen képet mutat az úthálózat. Gergye András építési előadó ekkor ismertette azt az eljárást, amellyel az új technológiát kiválasztották és ahogy a pénzügyi lehetőségeket és a szükséges útfenntartási munkák sorolását elvégezték. A kedvező helyszíni tapasztalatok alapján a kisforgalmú közutak forgalmánál is kisebb forgalmú erdészeti utak pályaszerkezetének fenntartásához ezért biztonsággal ajánlható ez a technológia.

A szakosztályülés ünnepélyes pillanata volt, amikor az Erdőfeltárási Szakosztály a Kőszegi hegység feltárásiában elért eredményeiért és az erdőfeltárási munkákban kifejtett kiemelkedő munkájáért átadta Szovják Jenő okleveles erdőmérnöknek elsőként a szakosztály által alapított elismerő oklevelet.

A szakosztályülés programját a hidegkúti új vadászház megtekintése zárta. A funkcionálisan jól elrendezett, reprezentatív vadászház Papp Nándor építési előadó (ZALAERDŐ RT.) szakosztályunk tagjának tervei alapján épült meg.

Az erdőfeltárási szakosztály egy olyan erdőgazdaságot ismerhetett meg, ahol az erdőfeltárást és az erdészeti útügyet tudatosan árfogó szemlélettel, hosszú távú gondolkodásnak megfelelően kezelik.

Résztvevők létszáma: 36 fő

2001. február 15 Budapest

Erdészeti utak beruházás előkészítése (tervezés, engedélyezés, pályázat.)

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2001. február 15-én megtartotta évnnyitó szakosztályülését. Az ülésen résztvevők elfogadták a 2001. évi munkatervet, javaslatot tettek az egyesületi kitüntetésekre valamint támogatásukról biztosították azt a kezdeményezést, amely Modrovich Ferenc professzor szobrának a felállítását tervezi az Alma Mater botanikus kertjében.

A szakosztályülés további részében megvitatták az erdészeti utak létesítésének eljárását. Dr. Kosztka Miklós előadásában elemezte az engedélyezés és tervezés folyamatának összefüggéseit Rámutatott arra, hogy a hatósági egyeztetéseknek, a hatósági eljárásoknak megfelelően a tervezés folyamatát különböző tervfázisokra kell bontani (tanulmánytervi, engedélyezési ter-

vi, építési tervi fázisok), amelyek mindegyikéhez különböző tervtartalmat kell meghatározni, ami alapvetően meghatározza a tervezési szerződések tartalmát, valamint a tervezői díjakat. Dr. Pájer József egyetemi docens a Környezettudományi Intézet Környezet- és Természetvédelmi Tanszékének vezetője adott kiegészítést a környezeti hatásvizsgálat tartalmi és eljárási szabályairól. A szakosztályülésen az előadásokban elhangzottak alapján elemezték a 31/2000. (VI. 26.) FVM rendelet 9. számú, „Az erdészeti magánút tervezésének valamint az erdészeti hatósági engedély kiadásának feltételei” című mellékletét. A szakosztály megállapítja, hogy a hivatkozott miniszteri rendeletben

- az erdészeti magánút fogalmának körülírása nem felel meg az eddig kialakult és az MTA által is elfogadott nevezéktannak, ami különösen más jogszabályokkal történő harmonizáció esetében okoz zavarokat, nincs összhangban sem a hatályos, sem a tervezett Erdészeti Utak Tervezési Irányelveivel;
- a hivatkozás a 87.§ (1) bek.-re hibás;
- újszerű fogalomrendszeréből kifolyóan zavarossá és átláthatatlanná teszi a beruházó és tervező feladatit, egyben felesleges többlet feladatokat határoz meg;
- nem szabályozza a hatósági engedélyezési eljárások és a tervfázisok közötti kapcsolatot;
- nem szabályozza kellően az út használatbavételi engedélyezésének folyamatát;
- nem foglalkozik az építési minősítési rendszerrel, amely biztosíthatná és bizonyíthatná az adófizetők felé, a költségvetésből származó támogatás okszerű, célszerű és szakszerű felhasználását.

A szakosztály örömmel vette tudomásul, hogy a 9. melléklet 9. pontja határozottan állást foglal az Erdészeti Utak Tervezési Irányelveinek használata és a tervezői jogosultság kérdése mellett, mert mindkettő az erdőmérnöki hivatás, az erdőmérnöki diploma védelmét jelenti, egyben védelmet nyújt egy olyan tevékenységnek, amelyet szakszerűen csak erdőmérnök, vagy az erdőgazdálkodás gyakorlatát mélyen megismerő szakember tud végezni. Ezzel kapcsolatban azonban értetlenségét fejezi ki, hogy

- miért az 1982-ben kiadott Erdészeti Utak Tervezési Irányelvei vannak még érvényben, amikor 1995-ben megszületett ennek korszerűsített és átdolgozott formája, amely keresztülment egy társadalmi vitán, annak megállapításai beépültek a tervezetbe és nyomdakész állapotban várja kiadását?
- miért nem született meg a az 1996 évi LVIII. törvénynek megfelelően a tervezői jogosultság szabályozása?

Felhívja a figyelmet arra, hogy amíg e két kérdés nincs rendezve, az elsőfokú építési hatóság az építési és használatbavételi engedélyeket jogszerűen nem adhatná ki. A szakosztály javasolja a mulasztásos törvénysértés mielőbbi megszüntetését.

Résztevők létszáma: 32 fő

2001. március 3.

Tudtuk, hogy Bogár István szakosztályunk örökös elnöke hosszabb ideje beteg. Az utolsó szakosztályülésen még biztató híreket kaptunk. Ezért váratlanul kaptuk a hírt, hogy 2001 március 3.-án életének 75. évében mindenki által szeretett és tisztelt Pista bátyánk elhunyt. Temetését 2001. március 23-án Sopronban a Szent Mihály temetőben tartották. A szakosztály nevében dr. Kosztká Miklós egyetemi tanár a szakosztály hivatalban lévő elnöke búcsúzott.

EMLÉKEZÉS

Tisztelt gyászoló család, tisztelt Kollégák, Barátok, kedves Pista Bátyám!

Október még közösen emlékeztünk meg az aradi vértanúkról, decemberben együtt utaztunk és cseréltük ki gondolatainkat az erdőfeltárásról, január végén hallottuk az aggasztó híreket, de reménykedtünk és márciusban jött az értesítés, hogy örökre eltávoztál körünkből. Összejöttünk, hogy elköszönjünk, végső búcsút vegyünk tőled. Összegyűltünk azért, hogy elköszönjünk Bogár Istvántól a szeretett férjtől, szeretett apától és szeretett nagyapától; de búcsúzzunk Bogár István okleveles erdőmérnöktől, aki az erdőmérnökben mindig a mérnök volt, az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztályának örökös tiszteletbeli elnökétől, a mindig segítőkész kollégától és a jó barátától. Lezárult egy korszak és el kell köszönnünk a lelkes sportolótól, a tarokkcsaták résztvevőjétől és azoktól a kedves percektől is, amikor egy-egy találkozáskor anekdotáidat hallgattuk. Mindezek mára már a múlté lettek és emlékeink tárházába őrizzük tovább őket.

Tisztelt gyászolók!

Végigtekintve Bogár István életútján, egy töretlen pálya vonala rajzolódik elénk, amelynek vezérfonala a hazai erdőgazdálkodás műszaki fejlesztésének szolgálata. Bogár István az erdőmérnöki hivatás iránti tiszteletet családja köréből hozta magával, ahova 1926. május 27-én Tésen megszületett. Középiskoláit Szombathelyen a pre-montrei gimnáziumban kezdte és Székesfehérváron a ciszterci gimnáziumban fejezte be. Itt alapozta meg széleskörű és átfogó műveltségét, kapta meg emberi tartását. A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Erdőmérnöki Karára 1944-ben iratkozott, de tanulmányait a II. világháború és azt követő hadifogság miatt csak 1946-ban kezdhette meg. Tanulmányai alatt aktívan sportolt, kosárlabdázott. Az NB I élvonalában szereplő SMAFC kosárlabdacsapatának vezéregyénisége volt.

Erdőmérnöki oklevelét 1950-ben szerezte meg. Ezzel egy időben meghívást kapott az Erdészeti Szállítóberendezések Tanszékre, ahol 1952-ig tanársegédként dolgozott. Innen az Állami Erdészeti Intézet Tervezési Csoportjához, majd 1953-ban az újonnan megalakuló Erdőgazdasági Tervező Iroda Mélyépítési Osztályához került, ahol az erdészeti utak műszaki tervezésével foglalkozott. Egyik kezdeményezője volt az erdőfeltárási alaptervek kidolgozásának. Irányításával készült el az ország első erdőfeltárási alapterve a Vértes hegységben.

1959-től az Országos Erdészeti Főigazgatóság Műszaki Osztályán az Építési Csoport vezetője. Hathatósan közreműködött abban, hogy az erdőgazdaságok saját útépítési részlegei megszerveződhetnek, annak személyi állományával, anyagi és gépi eszközeivel együtt. Sok száz km erdészeti burkolt út és műszelvényes földút, erdészeti MÁV rakodók és iparvágányok, gépállomások, irodaházak és egyéb létesítmények tanúskodnak az általa vezetett és irányított műszaki-fejlesztési tevékenységről.

Az erdészeti ágazatot érintő gyakori átszervezések sem kerültek el.

1967-ben a Közép-Magyarországi Erdőgazdasági Egyesülethez, 1970-ben a Fagazdasági Vállalatok Országos Központjához, majd 1975-ben a Fagazdasági Vállalatok Országos Központjához helyezik át. Szakmai felkészültségét és tapasztalatait elsősorban az erdőfeltárási és más beruházások előkészítésénél, a gépbeszerzések és anyagbeszerzések összehangolásánál, valamint az erdei vasutak üzemeltetésénél kamatoztathatta.

A FAGOK megszűnése után 1979-ben a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatalában helyezték át műszaki osztályvezető-helyettesi beosztásba. Itt feladata volt az erdészeti utak hatósági építési engedélyeinek és a jóváhagyott beruházások állami támogatási okiratainak kiadása, valamint az erdei vasutak minisztériumi szintű irányítása. Felsőfokú német nyelvtudása révén ellátta a magyar–német, magyar–osztrák, magyar–norvég és magyar– finn erdészeti együttműködés titkári teendőit is. 1985-ben kinevezték minisztériumi tanácsossá. Az 1988-ban történt nyugdíjazásáig eltelt időszakban véglegesítették az erdészeti utak tervezési irányelveit összefoglaló útmutatót, és közreműködött az 1981. évi új menetkedvezményi egyezség kidolgozásában.

Nyugdíjas éveiben is hű maradt az FVM Erdészeti Hivatalához, ahol az erdei vasutak központi irányításában szerzett tapasztalatait és német nyelvismeretét kamatoztatta.

Alapító tagja volt az Országos Erdészeti Egyesület 1955-ben létrehozott Erdőfeltárási Szakosztályának, amelynek 1959-től 1994-ig vezetője, ezt követően pedig örökös tiszteletbeli elnöke volt. Az Országos Erdészeti Egyesület újkori történetében egyedülálló, hogy valaki az egyesület mindenkori elnökségének a megelégedését és a tagság bizalmát 35 éven keresztül élvezve vezet egy szakosztályt. Az Erdőfeltárási Szakosztály sikeres vezetésében jutott kifejezésre elismert szaktudása, szervező és kapcsolatteremtő készsége, valamint azon törekvése, hogy a szakosztály súlyán keresztül is megnyerje az erdőgazdaságok vezetőit és érintett szakembereit az erdőfeltárási

ügyének. Fáradhatatlanul szervezte a budapesti üléseket és a hagyományossá vált kétnapos vidéki tapasztalatcserét. Az általa szervezett vidéki szakosztályülések kiváló alkalmat jelentettek a szakmai ismeretek bővítésére, a korszerű útépitési módszerek megismerésére, egyben a kollegiális barátságok elmélyítésére és az általa annyira kedvelt tarokk partik megtartására. Kezdeményezte, hogy a szakosztály jubileumi ülésen emlékezzen meg a 2000. km erdészeti burkolt út megépítéséről 1982-ben a Bakonyban, majd a 2500. km erdészeti burkolt út megépítéséről 1991-ben a Bükk-hegységben. Ezekre a jubileumi ülésekre meghívást kapott minden szakember, aki az erdőfeltárás irányításából, távlati és műszaki tervezéséből, továbbá a kivitelezésből részt vállalt.

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdei Vasutak Szakosztályának és a Szeniorok Tanácsának is aktív tagja volt.

Közel 50 éves szakmai munkásságának elismeréseként számos kitüntetést kapott, többek között a Munka Érdemrend ezüst fokozatát. Számára az igazi elismerést a legrangosabb erdészeti kitüntetés a Bedő Albert-díj jelentette, amelyet kiváló szakmai és közösségi munkájának elismeréseként éppen itt Sopronban az 1991. évi vándorgyűlésen vehetett át.

Bogár István élete és munkássága kitörölhetetlenül összeforrt a hazai erdőfeltárás ügyével. Pályája egybeesik a hazai erdőfeltárás fellendülésének időszakával, amelynek nem csak résztvevője, hanem tudatos alakítója is volt.

Kedves Pista Bátyám! Az utódok nevében köszönöm, amit a magyar erdőgazdálkodásért tettél, amit az erdőfeltárásért tettél, köszönjük, hogy barátok lehettünk. Az általad megkezdett munka megalapozta a jövőt, amelyre az utódok építhetnek.

Pista Bátyám nyugodj békében!
Üdv az erdésznek!

2001. szeptember 3. Sopron

Az OEE Erdei Vasutak és az Erdőfeltárási Szakosztály közös ülésen emlékezett meg Modrovich Ferencre professzorról 2001. szeptember 3-án Sopronban.

A tisztelői és tanítványai körében megtartott bensőséges ünnepségen felavatták Modrovich Ferenc egyetemi tanár szobrát a Nyugat-Magyarországi Egyetem botanikus kertjében. A bensőséges ünnepségen Modrovich Ferenc egykori tanítványa Borsos Zoltán erdőmérnök mondta el Juhász Gyula: Ne bántsátok a lombokat című versét, majd dr. Kosztka Miklós egyetemi tanár tartotta meg ünnepi beszédét. Modrovich Ferenc életének és munkásságának méltatása után Babits Mihály: Alkony című versét ismét Borsos Zoltán szavalata el. A szobornál koszorút helyeztek el az OEE Erdei Vasutak Szakosztálya, az Erdőfeltárási Szakosztály valamint az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék. Az ünnepélyes pillanatokot egy emlékülés követte, amelyen Modrovich Ferenc emberi, oktatói, nevelői munkásságát és annak máig érvényesülő hatását mutatták be.

A szobrot Kutas László szobrászművész alkotta. A művész kötődése Sopronhoz, Sopron szelleméhez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Modrovich Ferenc szobra kifejezésre juttassa egyéniségét. A finom részletekre is érzékeny művész alkotásaiból sugárzik az érző ember. A derűt, a szeretet sugárzó szobor üde színfoltként jelenik meg a hajdani professzorokat felsorakoztató szobrok között.

Az ünnepség tiszteletére megjelent az Erdész nagyjaink sorozatban Halász Aladár: Modrovich Ferenc c. kötete.

Modrovich Ferenc szobra nem születhetett volna meg az önzetlen támogatók nélkül. ezért köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik anyagi és erkölcsi támogatásukkal hozzájárultak Modrovich Ferenc professzor emlékének megőrzéséhez.

ÜNNEPI BESZÉD A SZOBOR FELAVATÁSAKOR

Tisztelt ünneplő közönség, Hölgyeim és Uraim!

Emlékezni és emléket állítani jöttünk össze. Emlékezni a példamutató emberre, a nagyszerű egyetemi oktatóra, és a kiváló mérnökre Modrovich Ferenc egyetemi tanárra, az Út- Vasútépítés Tanszék egykori vezetőjére, az Erdőmérnöki Kar egykori dékánjára. Emléket állítani, hogy hálás tanítványai mellett a késői utódok figyelmét felhívja arra az életműre, amit Modrovich Ferenc professzor létrehozott.

Modrovich Ferenc professzor élete és munkássága olyan erő, amelynek hatását napjainkban is érzékeljük. Erdőmérnök generációkat oktatott és nevelt emberségre, emberi tartásra és a szó szoros értelmében erdőmérnöknek. Akik ismerték Modrovich Ferenc professzort, az embert, a mérnököt még most is rajongó lelkesedéssel emlékeznek meg róla. Egyénisége ma is átsugárzik az emlékező tanítványok elbeszéléseiben, szavaiban.

Ünnepi megemlékezéseket általában valamilyen jeles esemény alkalmából, vagy évfordulókon tartanak. Mai ünnepségünket azonban nem lehet ilyenhez kötni. Nincs kerek évforduló és nincs különös időszzerűség. Az emlékezésre, a hála lerováshoz nem is szükségesek a kerek évfordulók. Ehhez a mély tisztelet, a túlszorduló szeretet és a mérhetetlen hála adja meg az emelkedett hangulatot. Ezt érezték Modrovich Ferenc professzor egykori tanítványai is, akik kezdeményezték szobrának felállítását az Egyetemünk botanikus kertjében.

Modrovich Ferenc 1909-től a Besztercebányai m. kir. erdőhivatalnál dolgozott három évig, majd áthelyezését kérte a Besztercei m. kir. erdőigazgatósághoz, ahol műszaki beosztást kapott. Megtervezte az erdőigazgatóság keskeny nyomközű vasutakra alapozott feltáróhálózatát, majd annak kivitelezését is rá bízták

1911-ben bevonul katonának. A Besztercei teljesítményének ismeretében egy vasútépítő ezredhez került. Az I. világháborút végig szolgálja, ahonnan főhadnagyként számos kitüntetéssel tér haza. Megkapja a bronzérmeket a kardokkal, az ezüstérmeket a kardokkal, a III. osztályú katonai érdemkeresztet a hadi ékítményekkel és kardokkal, a Károly csapatkeresztet. A háborúban szerzett vasútépítési tapasztalati tovább mélyítették műszaki és vasútépítési ismereteit.

1918-ban a Földművelésügyi Minisztérium erdészeti műszaki osztályára kerül, ahol megbízzák a színvölgyi erdei vasút terveinek elkészítésével. Munkájának elismeréseként 1921-ben m. kir. főerdésszé nevezték ki.

A trianoni tragédia után a Selmecebányáról Sopronba települt főiskolán bekövetkező változások miatt a megüresedett tanszék élére a gyakorlatban kiemelkedő eredményt elért erdőmérnököket neveztek ki. Kaán Károly javaslatára 1923. december 22-én áthelyezték Sopronba az Erdészeti Kutató Intézetbe és egyben megbízták az Út- Vasútépítési Tanszék vezetésével. 1927-ben főiskolai rendes tanár, 1938-ban egyetemi nyilvános rendes tanár kinevezést kap.

Erdőmérnök volt a szó teljes értelmében. Az erdőmérnöki hivatás műszaki tudományterületén dolgozott és alkotott. Mérnöki alkotásai a kor műszaki színvonalát képviselték. A faanyag szállításának műszaki problémáit kívánta megoldani. Magas fokú elméleti ismereteit és gyakorlati tapasztalatait ötvözve az elméletben is és gyakorlatban is a kor igényeinek és műszaki lehetőségének megfelelően a korszerű erdőfeltárás alapelveit fogalmazta meg. Rámutatott, hogy a feltáróhálózat tervezésénél erdőgazdálkodási és közgazdasági érdekeket is figyelembe kell venni és ezeknek megfelelően kell a műszaki megoldást kialakítani.

Szerinte:

„a gazdasági érdekek és a műszaki nézőpontok mindig szorosan egymásba kapcsolódnak.”, egyben rámutatott, hogy

„Nagyon téves éppen a gazdaságosság szempontjából az építési költségben való takarékoság, mert az esetleg az üzemi költségek növekedésében bosszulhatja meg magát.”

Korszerűen hálózati szemléletben gondolkozott:

„Az erdei vasútnak a hozzá csatlakozó gyűjtő berendezésekkel együtt szerves egészet kell alkotnia. Ezt a célt pedig csak úgy érhetjük el, ha nem csak az erdei vasutat, hanem a gyűjtő ereket is szolgáló más szállítóberendezéseket is általánosságban mindig az egész erdőbirtokra nézve egyszerre tervezzük meg.”

Mérnöki gondolkodását jól jellemzi a Színva völgyének feltárását megvalósító Lillafüredi erdei vasút megtervezése és megépítése. Ez egy olyan műszaki alkotás, amellyel beírta nevét az erdészeti mélyépítés történetébe és az

ország közismerten legnagyobb erdészeti mélyépítő mérnöke lett. Ez tette nyilvánvalóvá, hogy az Útvasútépítési Tanszék vezetésével Modrovich Ferencet bízták meg.

Iskolateremtő egyéniség volt. Hármaskövetelményt valósított meg az oktatásban:
a tudományos megalapozásra épített,
a gondolkozásra nevelt,
a műszaki és közgazdasági szempontok szoros összetartozását hirdette.

Egyetemi tanári hitvallását így fogalmazta meg:

„Az egyetem vagy főiskola feladata nem lehet kész gyakorlattal bíró szakemberek nevelése, hanem igenis meg kell adni a hallgatónak azokat a tudományos alapismereteket és a speciális alkalmazott szaktudományokban való jártasságot, amelyek segítségével a szakember megtanul szakszerűen gondolkodni és megtalálja az útmutatást, hogy az élet sokszor igen változó feladatait helyesen megoldja.”

Mivel tanszéki személyzetet nem tartott, arra érdemes hallgatókat hívott meg tanszékére tanársegédnek. Ezek az ifjú szakemberek egész életre szóló útravalót kaptak abból a szemléletből, amelyet Modrovich Ferenc professzortól kaptak. Bevonta a hallgatókat a jegyzetek megírásába, akik mindig bizalommal fordulhattak hozzá problémáikkal. A jegyzet kiadásából befolyt összeget tanítványai anyagi helyzetének javítására fordította.

Modrovich Ferenc szerette és támogatta az ifjúságot. Amikor az ifjúság részéről felvetődött a gondolat, hogy az Ifjúsági Körben egy tanárelnök örökadjék afelett, hogy az ifjúság illetve annak egyik vagy másik képviselője ne tévedjen helytelen utakra”, egyértelmű volt, hogy e tisztségre Őt kérik fel. Működésének filozófiáját a következőképpen fogalmazta meg:

”Az igazi haladás útja mindig az, hogy az ifjúság az idősebb generáció tapasztalataiból leszűrt tanulságokon indulva igyekszik egy lépéssel előre jutni. ....tanáccsal, felvilágosítással az idősebb közönség is részt vegyen a közös munkában és szóval, bizonyos irányító szeretettel helyes irányba terelő hatást fejtsen ki.”

A Főiskolán a mérnökképzés egyik letéteményese volt. Ennek tudatában jelentős harcot folytatott az építőiparral szemben az erdőmérnökök műszaki képesítésének elismertetése érdekében. A maga csöndes, céltudatosságával érte el azt, hogy az erdőmérnöki diplomát a műszaki diplomák között végül egyenrangúnak, az okleveles erdőmérnököket pedig nem csak az erdészet, hanem a közlekedés, az út- vasút- és kötélpálya tervezés és építés területén is felkészült mérnöknek ismerték el.

Három ízben állt a Kar kormányánál dékánként. Egyik időszak sem volt könnyű. A megcsonkított országban meg kellett indítani az oktatást, korszerűsíteni kellett a tantervet, majd a visszacsatolt országrészekben ismét meg kellett indítani a műszaki fejlesztést és ehhez szakemberek sokaságát kellett kiképezni. A második világháború zivataros éveiben határozottan ki kellett állni a Főiskola kitelepítése ellen.

Mélyen vallásos volt, ebből fakadt sugárzó szeretete, igazságszeretet és hallatlan szerénysége. Munkájában mérhetetlenül pontos, alapos és előrelátó volt. Magánéletében az izzó hazafiság, a melegszívűség, az igazságszeretet, a segítőkészség és a szerénység jellemezte.

Tragédiaként élte meg a trianoni döntést, de nagy örömmel töltötte el az első bécsi döntés, amely az elvesztett országrészek egy részét visszacsatolta. Mélyen lesújtotta a második bécsi döntés, amely a Volksbundot törvényesítette, és egész lényé tiltakozott Magyarország német megszállása ellen.

Modrovich Ferenc igazi életművét tanítványai sikere jelenti. Az az erdőmérnök generáció, amely szellemiségét megértve és elfogadva erdőgazdálkodásunkat a XX. században sikerekre vitték.

Modrovich Ferenc élete és munkássága mindannyiunk méltó példaképe lehet. Szobrának elhelyezésével ennek kívánunk emléket állítani.

A szobrot Kutas László szobrászművész alkotta. A művész kötődése Sopronhoz, Sopron szelleméhez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Modrovich Ferenc szobra kifejezésre juttassa egyéniségét. Kutas László munkáit Európában több országban ismerik. Bár nem Sopronban él, soproni művésznek vallja magát. Sopronhoz kötik családi kapcsolatait, Sopronhoz kötik alkotásait. Köztéri szobrai emelik városunk arculatának megjelenését. A finom részletekre is érzékeny művész alkotásaiból sugárzik az érző ember. Botanikus kertünk méltón gazdagodik egy újabb alkotásával.

Modrovich Ferenc szobra nem születhetett volna meg az önzetlen támogatók nélkül. ezért köszönetemet fejezem ki mindazoknak, akik anyagi és erkölcsi támogatásukkal hozzájárultak Modrovich Ferenc professzor emlékének megőrzéséhez.

Megtisztelő feladatomban teszek eleget, amikor tisztelői és utódjai nevében Modrovich Ferenc szobrát felavatom, emléket állítva a kiváló mérnöknek, a nagyszerű tanárnak és az EMK dékánjának.

Felkérem Borsos Zoltán erdőmérnök urat, Modrovich Ferenc egykori tanítványát, hogy mondja el Babits Mihály: Alkony című versét.

Aki koszorút kíván elhelyezni Modrovich Ferenc tiszteletére, kérem járuljanak a szoborhoz és rója le tiszteletét.

Modrovich Ferenc professzor szobra (dr. Kosztká Miklós és Kutas László)

Résztevők létszáma: 118 fő

**2001. október 2-3.
ZALAERDŐ RT.**

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2001. október 2-3. között tartotta meg szakosztályülését a ZALAERDŐ RT. területén. A résztvevőket Horváth Ferenc gazdasági igazgató köszöntötte, majd ismertette az erdőgazdaság beruházási stratégiáját, amelyben jelentős szerepet kap a feltáráshálózat bővítése. A hosszú távú terveknek köszönhetően a beruházások előkészítése, beleértve a hatósági engedélyek beszerzését és a támogatások iránti kérelem elkészítését is az erdőgazdaságnál nem okoz fennakadást és problémát.

A megépült Obornak-Jáger-réti feltárási utat megtekintésekor a résztvevők egy példaszerűen megépített erdészeti utat szemléltek meg, ahol megvitaták a feltáráshálózat tervezés problémáit is.

A Csácsi II. o. feltárási úton egy építés alatt álló utat jártak be a résztvevők. Az utat a STRABAG RT építi. A tapasztalatokat összegezve a résztvevők megállapították, hogy az erdészeti útépítés a mélyépítésnek egy olyan ága, amely speciális szakismereteket igényel, fontos a tervezői művezetés, valamint szükség lenne olyan műszaki építésminősítési előírásra, amely alapján éppen a speciális erdészeti útépítési körülményekre tekintettel el lehet bírálni az építés

minőségét. Ezzel egyben el lehetne érni azt, hogy az erdészeti utak ne csak terv szinten, hanem a valóságban is megfeleljenek a környezet - és természetvédelem igényeinek.

Szent Hubertusz kápolnánál

A szakosztályülés kellemes színtöltő volt Csömödér-Lenti-Csömödér viszonylatban az újonnan megépült kisvasúti nyomvonal bejárása. A főként közjóléti célokat szolgáló vasút mélyépítés szempontjából nehéz talajviszonyok között létesült. Ritka műszaki megoldás a kisvasút-nagyvasút keresztezésének kialakítása. A hangulatos zalai tájon futó vasút jól fogja szolgálni az Rt. által kitűzött célokat. Az esti baráti beszélgetés jó összehangolta a résztvevőket. A sohollári Szent Hubertusz kápolna megtekintésekor átfogó képet alakíthatunk ki azokról a törekvésekről és eredményekről, amelyeket az erdőgazdaság kifejt a térség erdészeti, vadászati kultúrájának fejlesztése érdekében. A tartalmas és hangulatos szakosztályülés megrendezését Montsko Sándor, Papp Nándor és Varga Gellért kollégáknak köszöntük meg.

Résztvevők létszáma: 36 fő

**2001. november 23.
Ipoly Erdő Rt.**

Az Erdőfeltárási Szakosztály és az Ipoly Erdő Rt. 2001. november 23-án nyilvános szakosztályülésen vitatta meg a térinformatika alkalmazásának lehetőségét erdőgazdálkodási kérdé-

sek megoldására az Erdészeti Információs Központban. Dr. Kosztka Miklós egyetemi tanár megnyitójában az információ, az információfeldolgozás fontosságára és annak eszközére a térinformatikára hívta fel a figyelmet. Rámutatott arra, hogy a térinformatika lehetőségeit a GPS technikával összekapcsolva az erdőgazdálkodás logisztika rendszere a piacon előnyös pozíciókba hozhatja az erdőgazdaságokat. Nyull Balázs erdőmérnök az általános térinformatikai funkciókat mutatta be Digi Terra MAP környezetben. A Digi Terra Bt. által kifejlesztett geoinformatikai rendszer hatékony térképező és leíró adatokat kezelő szoftver, amely széles körben használható az erdőgazdálkodás, a földmérés, közmű- és ingatlan nyilvántartás, az önkormányzati feladatok, a környezet- és természetvédelem, a szociológia és üzleti elemzések területén.

Dr. Kosztka Miklós a Börzsöny komplex feltárásán keresztül bemutatta a feltáráshálózat tervezésére kidolgozott dinamikus tervezési rendszert. A Digi Terra MAP geoinformatikai szoftver segítségével elemezni lehetett az erdőgazdálkodásban érintett társadalmi csoportok céljait és érdekei, ki lehetett mutatni a konfliktuspontokat, majd azok feloldásával a legkevesebb érdeket sértő feltáráshálózatot lehetett megtervezni. A geoinformatikai szoftver és a dinamikus hálózattervezési rendszer együttes alkalmazásával egy olyan feltáráshálózat tervezési módszer alakult ki, amelynek segítségével hatékonyan lehet alkalmazkodni a változó igényekhez. A rendszer kidolgozását az Ipoly Erdő Rt. és az FVM Erdészeti Hivatala támogatta.

Haraszi Gyula vezérigazgató helyettes (Ipoly Erdő Rt.) felvázolta az Rt. stratégiáját, amely az erdőgazdálkodói alaptevékenység mind színvonalasabb és hatékonyabb vitelére épül. Ennek a stratégiának a vázát az erdőfeltárás adja. A dinamikus feltáráshálózat tervezési módszer és a geoinformatika lehetőségeinek megismerése megerősített egy rendszerszemléletű gondolkodást az Rt-nél, amely hatékonyan segíti a természetközeli erdőgazdálkodás lehetőségeinek kihasználását. Ezekről a lehetőségekről Bodor László főmérnök tartott beszámolót. Hangsúlyozta, hogy a természetközeli gazdálkodási módszerek alkalmazása az adott viszonyok között közgazdaságilag is szükségszerű. A természetközeli erdőgazdálkodás alapja a rugalmasan tervezhető területfeltárási úthálózat. A Digi Terra MAP térinformatikai szoftver lehetővé teszi a kezelendő információtömeg feldolgozását. A rugalmasan tervezhető területfeltárási alapelveire építve megfogalmazták a természetközeli gazdálkodás korszerű koncepcióit (pl.: PRO SILVA erdőkezelés), az erdőt sújtó természeti károk kezelési tervét, a térség közjóléti fejlesztési tervét.

Szentesi Levente osztályvezető (Pilisi Parkerdő Rt.) a Digi Terra MAP geoinformatikai program alkalmazását mutatta be a szakmai tervezésnél és rámutatott a további használat lehetőségeire. A Pilisi Parkerdő Rt 2000. októberében kezdte el használni a DigiTerra cég Winmap nevű térinformatikai programját. A program általános funkciói (digitális térképezés, tematikus osztályozás) mellett szakmai moduljai révén lehetőséget nyújt azon adatok előállítására is, amelyek aztán pl. a tematikus térképezés alapjait képezik, de a megjelenítésen túl az elemzésekkel, illetve szimulációkkal támogatják a mérnöki-, ökológiai-, marketing munkák döntéshozatalait. A 2000-es évtől kezdődően állítják elő így szakmai terveiket (erdőművelés, felhasználás, vadgazdálkodás). A hatóság felé benyújtandó anyagokat (tervek, térképmelléletek) is a program szolgáltatja. Jelentősen felgyorsult, egyszerűvé vált a különböző terület kiemelés, szakmai mutatók (szakmai mérlegadatok), terv/tény összehasonlítások, pénzügyi számítások, elemzések (pl. normatív támogatások) előállítása, amelyek térképhez csatolása, térbeli szemléltetése teljesen új dimenziókat nyit a korszerű erdőgazdálkodásban. Ezen túlmenően nagy szerepet szánunk a programnak a közjóléti objektumok nyilvántartási rendszerének kialakításában, a nem erdőterületen lévő területeik térképezéséhez, nyilvántartásához, valamint az erdőfeltárási munkálatok tervezési fázisában is.

A sűrű szakmai program feloldását jelentette az Erdészeti Információs Központ és az OEE Történelmi Könyvgyűjteményének bemutatása. Az értő és érdekes ismertető Riedl Gyula könyvtáros és Túri Zoltán tájékoztatási főmunkatárs tartotta. A rendezvényt támogatta a Digi Terra Bt, az Ipoly Erdő Rt. A Pilisi Parkerdő Rt. az Erdészeti Információs Központ és a NYME EMK Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék.

Résztevők létszáma: 64 fő

2002. január 15
Gödöllő

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2002. január 15-én Gödöllőn tartotta ülését. Ezen a napon a MTA Agrártudományok Osztályának Agrár Műszaki Bizottsága 26. alkalommal rendezte meg kutatási és fejlesztési tanácskozását. Az ülésen hét szekcióban 61 előadás hangzott el. Az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztésével foglalkozó tanácskozást Dr. Horváth Béla egyetemi tanár és Dr. h.c. Dr. Kovács Jenő címzetes egyetemi tanár vezette. A szekcióban gépesítés, faenergetikai, geodéziai és erdőfeltárási témák hangzottak el. Az előadásokat a hazai kutatók és gyakorlati szakemberek tartották. Az előadásokat vita követte, amelyen a jelenlévők megvitatták az elhangzottakat. A konferencián résztvevők megfogalmazták, hogy az erdőgazdálkodásnak szüksége van a műszaki fejlesztésre. Az eredményeket nem csak a gyakorlatban, hanem az oktatás területén is hasznosítani lehet. Jó biztosíték erre, hogy a szekcióülés sikeréhez nagyban hozzájárult a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki karának két műszaki intézete, mégpedig az Erdészeti Műszaki és Környezettechnikai Intézet, valamint a Geomatika és Mérnöki Létesítmények Intézet. Az ülésen az erdőgazdaságok nagy része képviseltette magát és a végig kitartó résztvevők száma elérte a 70 főt. A szakosztály 12 fővel képviseltette magát.

Résztevők létszáma: 12 fő

2002. február 6
Budapest

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2002. február 6.-án Budapesten megtartotta szokásos évkezdő szakosztályülését. Ezen a résztvevők meghallgatták a 2001. évi beszámolót és elfogadták a 2002. év terveit. A szakosztály javaslatot tett egyesületi kitüntetésekre, és döntött az új tagok felvételéről, valamint tájékoztató hangzott el az egyesületi tisztújításról. A szakosztály megválasztotta a tisztújító szakosztályülés levezető elnökét, valamint a választási bizottságot.

A résztvevők megvitatták a kotró vezérgépre alapozott földmunka építés feltételeit és tervezési összefüggéseit. Megállapították, hogy kedvező költségek mellett elterjesztésének lehetőségeit még tovább kell vizsgálni.

Résztevők létszáma: 28 fő.

2002. március 13
Budapest

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2002. március 13.-án tartotta meg tisztújító szakosztályülését. A szakosztály vezetője továbbra is dr. Kosztká Miklós maradt, titkárrá Balogh József műszaki

osztályvezetőt (BEFAG RT.) választotta meg a tagság. Az ülésen javaslatot tettek az OEE tisztségviselőire, értékelték az utolsó négy év programját, valamint javaslatok hangzottak el a következő négy év programjának kialakítására.

Az ülésen résztvevők megvitatták az erdőmérnök műszaki mérnöki feladatait az erdőmérnöki gyakorlatban. Megállapították, hogy azok a tendenciák, amelyek az erdőmérnök műszaki tevékenységének visszaszorítását célozzák elfogadhatatlanok. Különösen károsnak ítélik meg azokat a véleményeket, amelyek az erdőmérnöki oktatásból a műszaki jellegű tantárgyak visszaszorítását szorgalmazzák. Ezzel az erdőmérnöki diploma széleskörű használhatósága csorbul, valamint elveszítjük azt a jogunkat, hogy EUROMÉRNÖKI diplomát szerezzünk.

Résztvevők létszáma: 25 fő

2002. március 21 VERGA Rt

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2002. március 21.-én a VERGA Rt-nél tartott szakosztályülést. Az összejövetelnek az adta az időszerűségét, hogy a VERGA Rt-nél a Jásdi II. o. erdészeti feltáróút földmunkáit nagyon kedvező árfekvésben, kotró vezérgépre alapozott technológiával az Osztrák Államerdészet Steinkogl-i Műszaki Erdészete (Österreichische Bundesforste AG. Forsttechnik Steinkogl) építi. A kotró vezérgépre alapozott földmű építést Magyarországon erdészeti utak építésénél eddig még nem alkalmazták, ezért az a szakemberek érdeklődését felkeltette. A szakosztályülésen Mészáros Gyula vezérigazgató-helyettes ismertette a feltáróút építésének indokait, majd dr. Kucsara Mihály egyetemi docens az út vezetőtervezőjeként a műszaki megoldást befolyásoló feltételeket, majd magát a műszaki megoldást mutatta be. Ervin Stampfer igazgató a kapcsolatok létrejöttét és a kotró földmunka előnyeiről tartott előadást. A résztvevők a terepen is megismerhették a kotró útépítést. Az esős időjárásban a földművön végigsétálva tanulmányozni lehetett a kész földmű állapotát, majd a kotró által elvégzett főbb munkaműveleteket (tuskókiemelés, humusz lefejtés, töltésalapozás, bevágásnyitás, töltésépítés).

A résztvevők nem folytattak mélyreható szakmai vitát a megismert módszerről, azt egy későbbi időpontra halasztották, hogy a benyomások letisztuljanak. Egy alapvető és fontos megállapítás azonban megfogalmazódott: a mélyépítési terveket csak az építési technológia ismeretében lehet úgy elkészíteni, hogy azok a megvalósítás folyamatát hatékonyan szolgálják. Az osztrák tervezési filozófia és a kotró útépítés az adott geológiai, domborzati és klimatikus viszonyok között bevált, annak hazai bevezetése körülményeinkhez illesztve elképzelhető. A VERGA Rt. dinamizmusának köszönhetően a résztvevők egy új építési technológiát ismerhettek meg. Az érdekes és tanulságos szakosztályülésért köszönetünket fejezzük ki a 21 fő résztvevő nevében is.

Résztvevők létszáma: 21 fő

2002 október 8-9 Bakonyerdő Rt

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2002. október 8-9 –én a Bakonyerdő Rt. területén tartotta ülését. A Bakonyerdő Rt. tevékenységét Matyasovszky Albert vezérigazgató, az erdőfeltárási felada-

tokat Balogh József műszaki osztályvezető mutatta be. Az ülésen Tömő Róbert (voestalpine Hungária Kft.) tartott előadást a hullámos acélcsövek és a spirálcsövek alkalmazásának lehetőségéről az erdészeti útépités területén. A tájba jól beilleszthető, rugalmasan beépíthető spirálcsövek és hullámos átereszek környezetbarát áteresztők építését teszik lehetővé, egyben jelentősen lerövidíti az építési időt. A Kupi erdőtömb feltárásának elveiről Krahulcsán János erdészeti igazgató tartott előadást. Az erdőtömb feltárása nagyban megkönnyíti a szakszerű erdőgazdálkodás megvalósítását a Pápai Erdészetnél. A feltáráshálózat útjait diplomatervező hallgatók tervezték. Az erdészet és az erdőgazdaság ezzel is támogatta az erdészeti útépités egyetemi oktatást. A Barbinkai út a Bakony feltárásának része. Az utat az ERDÉPSZOLG KFT. építette, nehéz terepviszonyok között, a tervnek megfelelően, példamutatóan jó minőségben.

A szakosztály tagjai megvitatták az erdészeti útépités helyzetét. Megállapították, hogy az utolsó évtizedben az erdészeti útépités műszaki és szellemi háttere leépült és nem jelentek meg a piacon azok a vállalkozások, amelyek a speciális feltételek között folyó erdészeti útépitést meg tudják valósítani. A mind gyakrabban előforduló súlyos kivitelezési hibák oka, hogy az erdészeti útépitésben járatlan kivitelezők nem veszik komolyan a terveket, valamint nem hajlandók elismerni az erdészeti útnak, mint műszaki létesítménynek mélyépítési különlegeségét. Javítana a helyzeten, ha a beruházók hivatkozni tudnának olyan műszaki minőségi előírásokra, amelyek alapján a megépült utat minősíteni lehet. A riasztó helyzetben felüdülést jelentett az ERDÉPSZOLG KFT. bemutatkozása. Gyimóti Dezső ügyvezető igazgató jövőbe mutató elképzelései egy kis biztatást adtak az erdészeti útépités jövőjét illetően.

Az Erdőfeltárási Szakosztály Elismerő Oklevelét nyújtottuk át Fónagypál Géza okl. erdőmérnök igazgatónak az erdőfeltárási területén kifejtett kiemelkedő több évtizedes munkájáért. A kitüntetett tájékoztatást adott az építésvezetőség gépeltartósságáról, amely nem teszi lehetővé a piaci megjelenést, vagyis az építésvezetőség jövője az EGERERDŐ RT.-nél is bizonytalan.

A tartalmas szakosztályülést a Somló nevezetességeinek megismerése tette teljessé, ahol Peer László erdészeti igazgató tartott hangulatos ismertetést a környék nevezetességeiről. Az itt szerzett élményeket egészítette ki a bakonybéli Erdők Házában tett látogatás, amely szépen mutatja be az erdőgazdálkodás és a természetvédelem közös törekvéseit. A szakosztályülés sikeres megrendezéséért köszönetünket fejezzük ki Matyasovszky Albert vezérigazgatónak, Balogh József műszaki osztályvezetőnek és Sipos Péter erdészeti igazgatónak.

Résztevők létszáma: 28 fő

2003. március 5 Budapesten

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2003. március 5-én tartotta Budapesten évkezdő szakosztályülését. A résztvevők meghallgatták a 2002. év tevékenységéről szóló beszámolót, majd elfogadták a 2003. év terveit. A szakosztály javaslatot tett egyesületi kitüntetésekre. Beszámoló hangzott el a SAPARD Irodákhoz benyújtott pályázatokkal kapcsolatos tapasztalatokról, valamint a várható eredményekről. Javaslatként hangzott el, hogy az erdőfeltárást és a mezőgazdasági területek feltárását együttesen kellene kezelni és integrált feltáráshálózatokat kellene kialakítani. A mezőgazdasági utakkal együtt épülő erdészeti utak esetében a pályázat is sikeresebb lehetne.

Tájékoztatás hangzott el arról, hogy az FVM-hez benyújtott pályázatokban meg kell nevezni a felelős műszaki vezetőt. A felelős műszaki vezető jogosultsággal rendelkező erdőmérnök lehet, akinek igazolni kell szakirányú végzettségét, valamint egy minimális gyakorlatot. A vita közben ismételten felvetődött az évek óta problémát jelentő szakértői és tervezői jogosultság kérdése.

Résztevők létszáma: 17 fő.

2003. október 8-9 Kisalföldi Erdészeti Rt.

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2003. október 8-9 között szakosztályülést tartott a Kisalföldi Erdészeti Rt. Göbös majori Ökoturisztikai Központjában. Az ülés résztvevőit dr. Magas László vezérigazgató köszöntötte és tájékoztatást adott az erdőgazdaság munkájáról és az erdőfeltárási helyzetéről. Az erdőgazdaság síkvidéki területein ahol kedvező szemeloszlású és kötött-ségű talajok találhatóak a sekély termőréteg alatt, mechanikai stabilizációs, illetve kavicsolt utakat építettek. A bányatörvény megjelenése után azonban az erdőgazdaság nem művelheti szabadon anyaggyűjtőhelyeit a korábban gyakorolt módon. Az útépités alapanyagát idegen anyaggyűjtőhelyről kell beszerezni, ami az útépitéseket és útfenntartásokat megrágtatta. A Duna körzetében az ártereken és a szigeteken a faanyagot uszályokkal vízen szállították. A bősi vízlépcső megépítésével a Dunának és mellékágainak vízszintje annyira lecsökkent, hogy az uszályos szállítást felváltotta a tehergépkocsi. A sűrű mellékág hálózaton azonban több hidat kellett megépíteni és a feltáráshálózatot az ártér, az árvédelem és a gátak figyelembevételével kellett kialakítani. A dombvidéki területeken a feltáráshálózatot továbbra is erdészeti utak alkotják. Az elmondottakat a Rábaközi Erdészet területén a helyszínen is bemutatták. Kocsis László erdészeti igazgató vezetésével megtekintették a kavicsolt földműre épített vékony aszfalt pályaszerkezetű utat, a kavicsolt úthálózatot és egy felhagyott anyaggyűjtőhelyet.

Az első napi program befejezésekként a GRADEX Mérnöki és szolgáltató Kft. képviselői tartottak előadást a geoműanyagok felhasználásáról az erdészeti útépitéseknél. Sipos László ügyvezető bemutatta a GRADEX KFT. tevékenységét. Szengöföszky Oszkár ügyvezető egy gondolatébresztő előadásban hívta fel a figyelmet a mélyépítési problémákra. Dr. Zumpf András marketingigazgató a geoműanyagok felosztását ismertette. Rövid történelmi áttekintésben kitért arra, hogy Magyarországon elsők között használtak geotextiliát az Északhansági Erdészet területén épült Krisztina bereki út töltésének alapozásánál az akkori Erdőterv tervei alapján és irányításával. A rézsű és erózióvédelem, valamint a támfalépítés lehetőségeiről ismét Szengöföszky Oszkár tartott előadást. Bemutatta, hogy geocella használatával egyszerűen és gyorsan lehet mederátjárókat építeni, ami nagyban megkönnyíti a kisebb vízfolyásokon való átkelést. Végül dr. Lőrincz János általános igazgató a töltésalapozás és ágyazaterősítés elméleti alapjait világította meg. A résztvevők megállapították, hogy az egyre nehezebb terhelési viszonyok között épülő erdészeti utaknál a jövőben nőhet a geoműanyagok szerepe. A felhasználást azonban szakszerű tervezésnek kell megelőzni, majd gondos ellenőrzés mellett kell azokat beépíteni, hogy a kívánt előnyöket ki lehessen használni.

A szakosztályülés második napján az Délhansági Erdészet erőfeltárást ismertette Bakk József erdészeti igazgató és Németh László erdőmérnök. Kavicsolt útjaik eddig jól bírták a forgalom terhelését, azonban a járműszerelvények megjelenésével a utak állapota rohamosan romlik. A korábbi útfenntartási megoldásokat nem lehet folytatni, mert a saját anyaggyűjtőhelyeket nem lehet a korábbiakhoz hasonló módon művelni. A felhagyott anyaggyűjtőhelyeket egyébként rekultiválják és vizes élőhelyeket, pihenőhelyeket alakítani ki

belőlük. A szakmai programok mellett mindkét erdészetnél helytörténeti ismertetéseket is tartottak. Jó volt érezni azt, hogy mindkét erdészetnél a kollégák mennyire kötődnek szülőföldjükhöz és milyen büszkék annak történelmére. Mindennapi munkájuk mellett végzett helytörténeti kutatásaik is a múlt megőrzését szolgálják. A szakmailag értékes és jó hangulatú programokért a szervezőknek köszönetünket fejezzük ki.

Résztevők létszáma: 32 fő.

2004. március 12.
Budapest

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2004. március 12-én tartotta Budapesten évkezdő szakosztály-ülését. A résztvevők meghallgatták a 2003. év tevékenységéről szóló beszámolót, majd elfogadták a 2004. év terveit.

Goldberger Péter a GOLI Mg. és Szolg. Kft. ügyvezetője előadást tartott a SOIL 2000 talajstabilizáló vegyszerről. A vegyszeres talajstabilizáció erdészeti tapasztalatairól Práger István, Papp Nándor és dr. Kosztká Miklós ismertette tapasztalatait. A szakmai vita eredményeként kialakult az az álláspont, hogy az adott vegyszer elsősorban nem a kötött talajok tulajdonságait változtatja meg, hanem az főként az átmeneti talajokat teszi vízzel szemben ellenállóvá. Fontos, hogy a vegyszer használhatóságáról előzetes laboratóriumi vizsgálattal kell meggyőződni. Tudatosítani kell azt is, hogy a földmű építés szabályait mindenképpen be kell tartani. A vegyszer nem alkalmas az elnedvesedett földmű kiszáraitására. Az ilyen talajokra továbbra is a meszes talajstabilizálás, vagy kezelés a hatásos.

Résztevők létszáma: 14 fő.

2004. augusztus 26.
Sopron

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2004. augusztus 25-én ünnepélyes szakosztályülésen emlékezett meg a 2004. évben 80. születésnapjukat ünneplő kollégákról, akik a magyar erőfeltárást és az erdészeti útépitést világviszonylatban elismertté tették. A szakosztályülés köszöntötte dr. Herpay Imre nyugalmazott egyetemi tanárt, aki elméleti kutatásaival megalapozta a talajstabilizációk hazai elterjedését az erdészeti útépités területén. Oktatóként erdőmérnök generációkat nevelt fel. Az Erdőmérnöki Kar dékáni címét két cikluson keresztül viselte. Fő törekvése ebben az időszakban az erdőmérnökképzés korszerűsítése volt. Az OEE elnöke volt 1979-1990 között, amikor az erdőgazdálkodás elismertségének emelését tűzte ki céljai közé. Szilágyi József nyugalmazott osztályvezető erdőmérnöki pályafutása Somogyhoz kötődik. Az erdészeti útépités területén úttörő munkát végzett a talajstabilizációk gyakorlati elterjesztésében. Haják Gyula nyugalmazott főtanácsos az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztését a főhatóságoknál betöltött különböző munkakörökben támogatta. A hazai erdőfeltárást és erdészeti útépitést a FAO/ECE/ILO vegyesbizottságában képviselte. A bizottság által 1972-ben Sopronban megrendezett erdészeti utak építése és fenntartása témájú konferencia elnöke volt. Zágonyi István nyugalmazott főmérnök az erdőfeltárást korszerűsítésénél bábáskodott. A dinamikus mérnökegyéniség az erdőgazdálkodás műszaki hátterével az ágazaton kívül is több műszaki létesítmény megvalósításában vett részt. Az erdőfeltárást már korai szakaszában felhívta a figyelmet az erdészeti útfenntartás fontosságára a figyelmet. A szakosztályülésen Kosztká Miklós egyetemi tanár méltatta az ünnepeket. A különböző indíttatású fiatalok életútjának

alakulását Modrovich Ferenc iskolateremtő egyénisége alapozta meg. A párhuzamos életutak bemutatása után összegezésében megállapította, hogy azok együttesen szolgálták a magyar erdőgazdálkodást és erdőfeltárást és emelték azt a hivatás magaslatára. Az ünnepeltek munkássága bizonyította, hogy az erdőmérnök méltó helyet foglal el a műszaki mérnökök, a kultúrmérnökök sorában.

Az Erdészeti Múzeumban (Fotó: Ormos Balázs)

Dr. Kosztka Miklós egyetemi tanár szakosztály elnökének ünnepi megemlékezése Haják Gyula, Herpay Imre, Szilágyi József, Zágoni István köszöntése 80. életévük alkalmából az OEE Erdőfeltárási Szakosztályának ünnepi ülése 2004. augusztus 25. a NymE Múzeumában.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves meghívottak!

Szakosztály tagjai!

Nagy tisztelettel köszöntöm az ünnepi szakosztályülésen az idei évben 80. életévüket betöltő tagjait: dr. Haják Gyulát, dr. Herpay Imrét, dr. Szilágyi Józsefet és Zágoni István erdőmérnököket.

Egy rendhagyó, egyszeri és megismételhetetlen ünnepi szakosztályülésre gyűltünk ma össze.

Ünnepi szakosztályülésre, mert az erdőfeltárást és az erdőgazdálkodást nagy egyéniségeit szeretnénk köszönteni. Egyszeri, mert ritkán adatik meg, hogy egy szakma, egy hivatás jelentős és meghatározó személyiségei ugyanazon évben ünneplik születésük 80 éves évfordulóját. Megismételhetetlen, mert a 80 éves kerek évforduló csak egyszer fordul elő az életben. Rendhagyó, mert nem újszerű megoldásokról, nehézségekről cserélünk gondolatokat, hanem éljük alakulását elemezve megpróbáljuk áttekinteni a 20. század eseményeit, életük és a magyar erdőgazdálkodás eseményeit.

Miért alkalmas ez a szakosztályülés arra, hogy a 20. század főbb történéseiről gondolkozzunk? Mert ez az a korosztály, amelyik:

- a 20. század kezdetének történéseiről első kézből kapott ismereteket szüleiktől,

- az első világháborút követő nemzeti tragédiát követően születtek meg és kezdetben tudat alatt, később egyre érettebben tudatosulhatott bennük a csonkaország törekvése a fennmaradásra,
- részesei voltak a 2. világháború időszakának,
- tanulmányaik alatt gyakorlatot végeztek a visszacsatolt területeken, a Kárpátokban,
- lehetőségük volt olyan – divatosan szólva iskolateremtő egyéniségektől az egyetemen, illetve később a gyakorlatban szakmai ismereteiket megszerezni, akik maguk is dolgoztak az elcsatolt részek jelentős erdőterületein.

Ők azok, akik ezekre a szilárd szakmai és erkölcsi alapokra építve vitték tovább a magyar erdőgazdálkodás ügyét.

Az ünnepeltek (Fotó: Ormos Balázs)

Ritka a szakmai égbolton a csillagok olyan együttállása, amikor a különböző indíttatású pályán haladók egy közös lencsén keresztülhaladva egyforma felfogású és meggyőződésű szakemberekként párhuzamos életpályát befutva közösen emelik fel egy-egy szakma színvonalát a hivatás magaslatára.

Hogyan futottak ezek a pályák? Hol találkoztak és hogyan szolgálták a magyar erdőgazdálkodást és benne az erdőfeltárás ügyét?

Miért lett erdőmérnök Szilágyi József? „A bátyámnak gimnáziumi osztálytársa volt Király Gáspár, aki később az Erdőtervenek lett a főmérnöke. Ő, amikor a Felvidék visszakerült, a Jászói Prépostságnak lett az erdőgondnoka. Állandó levelezésben állt bátyámmal és hihetetlenül gyönyörű dolgokat hírelt munkájáról, jövedelméről. Ennek alapján kérdezte a bátyám, mit szólnál hozzá, legyél erdőmérnök. Én meg természetimádó voltam gyerekkorom óta, örömmel jelentkeztem felvételre és minden további nélkül fel is vettem. (Eredetileg kertészmérnök akartam lenni. Rokon szakma és később csináltam is.) Aztán irány Sopron. Bejelentkeztem Tárczy-Hornoch Antalnál, aki akkor a Műegyetem egy kihelyezett részének a Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya- Kohó és Erdőmérnöki karának vezetője volt.” Két varázslatos só: Felvidék, Erdőterv. A felvidék varázsa sarkallat arra, hogy az erdőt mélyebben megismerje az az ember, aki addig a szülőfalujában, a föld végén álló 12 akácfa tekintette erdőnek.

Szóval önára jelentkeztem beiratkozásra. Felugrott: elkéstél. Nem írlak be. Képzelted mit éreztem. mondtam én mindent. Hivatkoztam arra, hogy beteg voltam, messziről jöttem, háború van, meg minden. Nem érdekel! Utólag tudtam meg, hogy állítólag unokaöccsét írta be helyettem. Elmentem a „debreceni” menzára, akkor már

létezett. Egy maszek étkezde volt a liceumi pálya mellett, közel az egyetemhez. Nagyon letörtén tipródtam, mi lesz mit csináljak? Ott ebédelték öreg firmák, a Madas testvérek, a két Bobok, meg talán Pankotai Gábor is. Mi bajod van balek? Elmondtam. Menj Modrovich professzorhoz, ő az erdészeti kar dékánja. De úgy kezd a beszédet, hogy ezen már úgysem lehet segíteni. Hát el is mentem, még aznap délután fogadott. Ahogy elkezdte mondkámat és elpanaszoltam bánatomat, vette a telefont. Beszélgetés, majd később már kiabálás volt hallható. Végül levágta a telefonkagyló és azt mondta: menjen beiratkozni! Tárczy-Hornoch csak annyit kérdezett, ki volt az a gazember, aki magát (akkor már magázott) Modrovich-hoz küldte? Mondtam többen, öreg firmák.) És itt két iskolateremtő egyéniség neve jelenik meg: Modrovich professzoré, aki az erdőmérnöki diplomát a Magyar Mérnöki Kamara által elfogadott kutúrmérnöki rangra emelte, valamint Pankotai Gáboré, aki az erdészeti útépitést iskolateremtő egyénisége volt.

Ünneplők (1) (Fotó: Ormos Balázs)

Milyen indíttatással kezdte Herpay Imre a tudományos pályát, aki szakmai életét MÁV szakaszmérnöként kezdte? „A kutatómunkára való felkészülésem tanársegédi kinevezéssel vette kezdetét (1951. december 15.) A tanszék 1947-ben elhunyt vezetője Modrovich Ferenc előadásában felhívta a figyelmünket a közönséges, illetve a javított földutakra és az ezek alapját képező talajmechanikára. A nélkülözhetetlen laboratóriumi eszközöket is beszerezte. Ezen az örökségen elindulva a talajstabilizációk és az útpályaszerkezetek terén kezdtem el kutatásaimat. Ezek lényege az volt, hogy a világirodalomban fellelhető eredményeket a hazai erdőgazdálkodás körülményeire adaptáljam a korábbi kutatások kiegészítésével. Meg voltam győződve arról, hogy olyan erdőművelést, amelyről a hazai erdészek álmodoznak, csak sűrű úthálózzal lehet megvalósítani, sűrű úthálózatot pedig csak olcsó utakból lehet építeni. Ennek a célnak az elérését szerettem volna támogatni.”

Ismét megjeleni Modrovich professzor neve, akinek szellemisége lehetett az a kohó, amely az erdőmérnök generációkat összeolvastotta, illetve az a lencse, amely az arra érdemes hallgatók életpályáját párhuzamossá tette.

A 2. világháborút követő fáínség lecsengett, megindult az erdőgazdálkodás fejlődése.

Az útépitések fontosságát Szilágyi József tapasztalatai is megerősítették: „Szép lassan azért csak felfejlődött a technikai vonal és rá kellett döbbsen, hogy itt tartamos gazdálkodás útépités nélkül nem lehet. Voltak persze ellenzők. Sose felejttem el az egyik okos javaslatot. Veszünk Szatalinyeeket, azok pótkocsikkal mindent kiszállítanak, hiszen láncfalpasok és nem kerülnek annyiba, mint az útépités. Csakhogy, az első sáros, tavaszi reggelen a csodagép egy pótkocsival úgy elsüllyedt a simonfai tetőn, hogy egy orosz T-30-ast kellett bérelnünk, egy üveg

vodkaért, hogy ki tudjuk húzni. A tankvontató egy pillanat alatt kirántotta a nehéz gépet. Vezetője csak azután itta meg a vodkát, de egyhajtásra. Ez volt a bizonyíték arra, hogy nem megy a Sztalinyeces figura, mert még jó időben is tönkreteszti az erdei földutakat és ha a földút felázik, vége van, hiába rendelkezik lánc tappal.”

Ezek a gondolatok sajnos még máig sem veszítették el időszerűségüket sokszor még ma is felbukkannak ezek a nézetek.

Az erdőfeltárás szempontjából jelentős esemény, hogy 1953-ban megalakul az Erdészeti Építővállalat. Itt helyezkedik el a Vértesi Erdőgazdaságban és a Fejér megyei Erdőgazdasági Egyesületben műszaki beosztásokat betöltő Haják Gyula, a kaposvári 3. sz. főépítésvezetőségen Szilágyi József, ahol Zágoni István a főmérnök. Zágoni István 8 évet tölt el az erdőfeltárás területén, később a fűrészipar fejlesztésében ért el kiemelkedő eredményeket.

Ünneplők (2) (Fotó: Ormos Balázs)

Hogyan fejlődött tovább az erdőfeltárás a gyakorlatban? Szilágyi József így emlékezik: „Aztán csak sikerült felfejlődni annyira, hogy amikor 1960-ban itt volt a vándorgyűlés (Kaposváron) akkor már be tudtam mutatni egy kísérleti szakaszt, amelyiknek mészpor és helyszíni talaj keveréke adta az alapját. Akkor indultak be kísérleteink. Hogy ez honnan adódott? Kisbárapáti külterületén volt egy 300 méteres szakasz, Nyár végén tiszta por volt a földút. Ebbe a magába porított talajba kevertük bele a mészport. Volt egy lajt kocsis, azzal szépen megöntöttük. De mivel tömörítsünk? Szerencsére a közútiak főmérnöke is szintén erdőmérnök volt és kíségtett egy traktor által vontatható stabil, vízzel töltött hengerrel, s ezzel hengereltük az utat.

Igen ám, de ha a meszes talaj vizet kap, tönkremegy. Szeptember volt, félve néztem az időjárás-jelentést, mikor jönnek az őszi esők. Ez a barátom segítette ki azzal, hogy 12cm vastag zúzottkővet kiékelve még az esők előtt bitumennel lezáratta, s tavasszal örömmel tapasztalhattam, hogy a szakasznak semmi baja, pedig innen is, onnan is jöttek rá szekerek, teherautók. Innen gondoltam, hogy lehet valamit keresni ebben a témában.

Azután a következő évben már üzemszerűen kezdtük el csinálni. Nagyon sokat segített az ERDŐTERV, az Egyetem meg mindenki, akihez fordultunk, mert valahogy a szakmabeliek is becsülték azt, hogy újat akarunk.”

Hogyan történt abban az időben a pályaszerkezetek tervezése? „A 60-as évek elejéig – egy-két kivételtől eltekintve- az erdőszeti útépítésben minden talajstabilizációt és u.n. könnyű burkolatot én terveztem. – emlékezik Herpay Imre. – Ezt már nem lehetett tovább folytatni, mert az oktató munkától vette volna el az időt, a munkák kutatási jellege is csökkent. Ekkor határozta el az Erdőgazdasági Tervező Iroda, hogy talajmechanikai laborató-

riumot létesít. a labor berendezésénél közre működte, személyzetének munkáját szaktanácsadással két évig támogattam.

Ehhez a korszakhoz tartoznak az erdészeti utak pályaszerkezetnek felépítésével és méretezésével kapcsolatos munkáim is, illetve a jármű és pálya kölcsönhatásának vizsgálata.”

Ki biztosította mindezekhez a hátteret? Az Haják Gyula volt, aki ekkor már az OEF Műszaki fejlesztési Főosztályán főmérnökként irányította és ellenőrizte a Dél-dunántúli állami erdőgazdaságok magas- és mélyépítési beruházásait.

Ünneplők (3) (Fotó: Ormos Balázs)

A gyakorlat Szilágyi József vezetésével tovább kísérletez. „Aztán tovább további kísérletekbe kezdtünk, mert nagyon megérte. Egy tizedéért építettünk 1 km utat, igaz nagyon kényes technológia mellett. Ha a keverék több vizet kapott, akkor gumizott, ha keveset, nem kötött, szóval nagy odafigyeléssel ott kellett lenni szinte éjjelnappal. Ért is olyan vád, hogy én csak az utakkal foglalkozom. Azzal foglalkoztam, mert az volt a legfontosabb. Na, akkor kezdtük el a kohósalakot is alkalmazni. Vagonban kaptuk, kiváló útépitő anyag volt. Ez a kokillák aljáró, vastag, mésszel kötött, kőkemény anyag volt, a kohózatban keletkezett. Ingyen kaptuk. Ezzel is elkezdtük az alapot készíteni és kiválóan bevált. Igen, de sajnos az ipar elkezdte a kohósalakot granulálni, pici szemcsékké dolgozták és attól kezdve az ipar vitt fontosabb célokra, nagy pénzekért.”

A meszes talajstabilizáció és a kohósalakkó felhasználásában az erdészeti útépités megelőzte a közúti ágazatot. Az erdészeti útépitési tapasztalatok és kutatási eredmények jogosították fel Herpay Imrét, hogy azokat a mezőgazdasági utakra is kiterjessze. Felhívta a figyelmet arra, hogy”A mezőgazdasági és erdészeti – közös néven gazdasági utakkal szemben támasztott követelmények mások, illetve nagyságrendekkel különböznek a közúttal szemben támasztott igényektől. A gazdasági út nem közút kicsiben, hanem a közúti elemekből alkotott más szerkezet.”

A gazdasági utak építési költségeinek csökkentése elsőrendű cél. Mivel a pályaszerkezet ára meghatározó, ezért fontos, hogy a forgalom a talaj teherbírása és a felhasznált építőanyagokból használati értékében megfelelő, de reálisan olcsó pályaszerkezetek épüljenek. Ezt a pályaszerkezetek tudatos tervezésével érhetjük el. A tervezés fő lépése a pályaszerkezet méretezése. Felmerült a kérdés, hogy az ismert méretezési eljárások mennyire alkalmasak a gazdasági utak pályaszerkezetének méretezésére?

„Hasonló folyamat játszódott le az NDK-ban (Német Demokratikus Köztársaságban) is, ezért létrejött egy együttműködési szerződés az NDK mezőgazdasági minisztériuma és a MÉM (Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium) között. Ennek keretében az NDK-ban kettő, hazánkban egy kísérleti út épült más-más altalajon. Mindegyik 30-40 szakaszból állt, amelyeknek anyaga és szerkezete eltérő volt. Ezeket a forgalmat ellenőrzöttén mi állítottuk el, közben mértük az alakváltozásokat és a romlás folyamatát. A cél egy közösen kidolgozott méretezési utasítás volt, melynek kihatása sok milliárdos lett volna. Az eredmény nem csak a szükséges beruházási költségek csökkentése, hanem az olcsó utakból sűrűbb úthálózat létrehozása, amely a gazdálkodás minőségi javításához nélkülözhetetlen. A két ország szellemi és anyagi kapacitásainak egyesítése a kutatás költségeinek 30-40%-os csökkentését tette volna lehetővé. Az egész tárcaszintű kutatás koordinátor magyar részről én voltam.” emlékezik vissza Herpay Imre. „A magyar kísérleti út elkészült, a terhelő forgalom elindult, amikor a MÉM érdektelenségre hivatkozva a támogatást megvonta és hagyta elveszni az addig elköltött pénzt. Az NDK-ban a munkákat befejezték, de súlyos kár érte őket a tőlünk várt részeredmények kiesésével.” Az erőgazdasági gyakorlati tapasztalatokat figyelembe véve a magyar kísérleti úton épültek csak granulált kohósak és pernye kötőanyagú szakaszok, amelyek a NDK partner várakozásával ellentétben jelentős forgalmi terhelést viselt el meghibásodás nélkül.

Ünnepeltek és a szervezők (Fotó: Ormos Balázs)

Haják Gyula, aki ebben az időben a MÉM Erdészeti Hivatalában dolgozott, műszaki fejlesztési és irányítási munkakörben, hasznos tanácsaival és az erdőfeltárás folyamatos támogatásával segítette és segíti napjainkban is az erdőfeltárás fejlesztését. 1970-1984 között hazánkat képviselte a FAO/ECE/ILO Erdészeti Vegyesbizottságban. Egyik szervezője volt az 1972 nyarán megrendezett erdészeti utak építése és fenntartása symposiumnak, amelynek egyben elnöki tisztét is betöltötte. Ez a konferencia jelentősen növelte a magyar erdőfeltárás nemzetközi elismertségét.

Zágoni István különböző vezető beosztásokba dolgozott és segítette az erdőgazdálkodás és a faipar műszaki fejlesztését. Ő hívta fel a figyelmet már 1956-ban arra, hogy „új útjainkat építjük, de a megépítettek a hátunk mögött leromlanak. Ennek okát abba látta, hogy „útjaink fenntartására bár szokványos és szervezetlen költség felhasználás volt, nem tudjuk kimutatni, hogy milyen összeget milyen eredménnyel fordítunk útjainkra. Megállapítja: „az úrfenntartás szervezete nincs kiépítve.”

Az életutakat párhuzamba állítva megállapíthatjuk, hogy azok együttesen szolgálták a magyar erdőgazdálkodást és az erdőfeltárást. Az erdőfeltárási területén egymást kiegészítő és támogató életutakat Herpay Imre munkássága az erdőfeltárási szűkebb szakterületét meghaladja. Kutatásait kiterjedtek a fakitermelés teljes folyamatának elemzésére. A tudományos munka mellett erdőmérnök geberációkat tanított meg az erdészeti útépitési ismeretekre olyan színvonalon, hogy az erdőmérnöki diplomát a közúti szakterületen is elismerték. Pankotai Gáborral közösen írt Erdészeti Szállítástan című tankönyvük évtizedekig volt az erdészeti útépitéssel foglalkozók alapműve. Kimagasló oktatómunkája mellett széleskörű az oktatásfejlesztési és tudományszervezési tevékenysége is. Ennek elismeréseként 1978-1984 között az Erdőmérnöki Kar dékáni tisztségét is betöltötte. Szakmai közéleti unkássága is komoly befolyást gyakorolt az erdőgazdálkodás hazai és nemzetközi elismertetésére. OEE tag 1949 óta, a hosszú ideig volt a helyi csoport titkára. Az Erdőfeltárási Szakosztály egyik alapító tagja, de több szakosztályban is aktívan tevékenykedik. Az OEE elnöke 1979-1990 között. Ünnepi szakosztályülésünkön megköszönjük 80. születésnapjukat idén ünneplő kollégáinknak a munkáját, további jó egészségekben eltöltött boldog éveket kívánva.

A méltatást követően köszöntőt mondott Ormos Balázs az OEE titkára és prof. dr. habil. Mérsáros Károly az Erdőmérnöki Kar dékánja.

A szakosztályülés második részében Kosztká Miklós elemezte az erdőfeltárási új peremfeltételeit és az erdőmérnök szerepét. A kérdéskört három irányból az erdészeti útépités műszaki háttere, a jogszabályi háttér és az erdőmérnöki szerep oldaláról közelítette meg. Az erdészeti útépitések támogatásának 1990-1993 közötti szüneteltetésének eredményeként az erdészeti útépitő szervezetek tönkrementek, a műszaki háttér megszűnt. Az új útépitések hiánya miatt megszűnt a tervezés iránti igény, a korábban erdészeti utak tervezésével foglalkozó szakemberek más területen keresték boldogulásukat, az erdőfeltárási szellemi háttere leépült. Az erdőfeltárási ismételt megindulása teljesen új peremfeltételek között következett be. Megszülettek különféle szintű jogszabályok, amelyek nem szabályozzák az erdészeti ügy teljes fogalmkörét. A hiányos szabályozás miatt a megvalósuló létesítmények műszaki színvonala esetenként komoly kifogások tárgyát képezhetik. Nehézséget okoz, hogy a jogszabályok értelmezése és érvényesítése az illetékes hatóságoknál jelentősen eltér. Külön elemezte az erdőmérnök múltbeli és jövőbeni szerepét az erdőmérnöki diploma által nyújtott képesítések változásán keresztül. Az erdőmérnöki diploma jelenleg EUROMÉRNÖKI diploma, vagyis az európai mérnökök szövetsége ezt a diplomát elfogadta olyan műszaki diplomának, amelyben jelentős a biológiai és közgazdasági ismeret. A diplomát a Magyar Mérnöki Kamara tagjai igényelhetik a kamarán keresztül. Ez a szervezet jogosult egyben a különféle jogosultságok kiadására, amennyiben a szakmai minisztérium a kamarai törvénynek megfelelően rendelkezik a jogosultságokhoz kötött tevékenységek összeállításáról. Ennek a miniszteri rendeletnek a megszületése mintegy 10 éve várta magára. Hiánya nagyban befolyásolhatja az erdőmérnöki diploma további értékét. A felsőoktatás erőltetett (2004 augusztusában megkezdett és 2006. szeptemberében megindításra tervezett kétszintes képzés), központosított jellegű átalakításának eredményeként a kultúrmérnök jellegű erdőmérnökképzés megszűnhet. A folyamatot támogatók érvelése szerint Nyugat-Európában is megszűnt az erdőmérnökképzés a műszaki jellege. Az érveket támogathatja az, ha a kultúrmérnöki tevékenységre vonatkozó jogosultságok beszűkülnek. Sokkal fontosabb lenne erdőmérnöki diplománk jellegét megvédeni és a Nyugat-Európában felszabaduló piacokra EUROMÉRNÖKI diplománkra alapozva, diplomásainknak munkalehetőséget teremteni. A 2006-ban induló erdőmérnökképzésből legkorábban 2010-ben kikerülő BsC, illetve 2012-ben kikerülő MsC fokozattal bíró erdőmérnökök fogadására a hazai szakmai köröknek is fel kell készülni.

A szakosztályülésen a résztvevők megismerhették az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéken folyó fejlesztéseket. Dr. Péterfalvi József egyetemi docens bemutatta a térinformatikára alapozott dinamikus hálózattervezési módszert, amely az erdőfeltárást befolyásoló igények kezelését teszi lehetővé. A semleges vonal felkereső modul a hálózati variációk gyors kimunkálását segíti. Markó Gergely egyetemi adjunktus látványos előadásban mutatta be az általa

kifejlesztett számítógépes úttervezési rendszert, amely az úttervezés monoton munkáitól szabadítja fel a tervező idejét, lehetőséget adva az elmélyültebb mérnöki munkára. A résztvevők megismerhették a digitális útdatbank kialakítását, amely egy útfenntartási rendszerrel kiegészítve az égetően szükséges, tudatos útfenntartás tervezésének alapja lehet. A fejlesztések végső célja egy olyan logisztikai rendszer kialakítása, amely a készletgazdálkodás, az áruforgalom, a kereskedelem, a közönségkapcsolatok hatékonyságának növelését segíti elő.

Az ülés befejezéseként az ünnepeltek kaptak szót, akik beszámoltak életük egy-egy eseményéről, illetve megfogalmazták életük főbb tapasztalatait. A szakosztály vezetője eközben átadta az ünnepre emlékeztető emléktárgyakat. Köszöntőt mondott: dr. Rácz József nyugalmazott egyetemi docens, Tarjáni Antal, Gerely Ferenc erdőmérnökök. Fábián Gábor erdőmérnök Székely Éva (Anglia) Élet vagy halál (Alkudozások) című versével köszöntötte 80 éves kollégáit.

Az Erdőfeltárási Szakosztály, valamint az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék köszönetet mond azoknak a támogatóknak, akik az ünnepélyes szakosztályülés megrendezését anyagiilag támogatták. Külön köszönetet mondunk az Erdészeti Múzeum megbízott igazgatójának Varga Tamás erdőmérnöknek és munkatársainak, hogy a szakosztályülésnek méltó helyet biztosítottak.

Résztvevők létszáma: 41 fő.

2004. október 14-15. ZALAERDŐ RT.

A ZALAERDŐ RT. 2004. október 14-15. között három éven belül másodszor fogadta az Erdőfeltárási Szakosztály tagjait és rendezte meg a szakosztály ülését. Az erdőgazdaságot és annak feltárási tevékenységét Horváth Ferenc vezérigazgató helyettes, termelési igazgató mutatta be. Ismertette beruházási stratégiájukat, amelyben jelentős szerepet kap a feltáróhálózat bővítése. A hosszú távú terveknek köszönhetően a beruházások előkészítése, beleértve a hatósági engedélyek beszerzését és a támogatások iránti kérelem elkészítését is az erdőgazdaságnál nem okoz jelentős fennakadást és problémát.

Az ülés további részében a résztvevők megismerkedtek a meszes talajstabilizáció építésének legújabb eredményeivel, valamint megvitathatták a korábban megszerzett tapasztalatokat. A bevezető előadásban dr. Kosztká Miklós egyetemi tanár válaszolt az útépitési kőanyagok és kötőanyagok kiválasztásának műszaki, közgazdasági és környezetvédelmi szempontjait. Összegezeként megállapította, hogy továbbra is érvényes az a klasszikus alapelv, amely szerint törekedni kell a helyi anyagok felhasználására. A kőanyagban szegény vidékeken ez az anyag a talaj, amit talajstabilizáció formájában lehet felhasználni. Előadása végén bemutatta egy elázott, kötött talajú földmű hatását a pályaszerkezet teherbírására. Az elnedvesedett földmű hatásából származó teherbírás csökkenést kizárítással, meszes kezeléssel lehetett volna orvosolni. A mész útépitési felhasználásáról Péterné Marosy Katalin kereskedelmi igazgató (CARMEUSE MÉSZ KFT.) tartott részletes ismertetést. Ismertette a mész hatását az agyagra és a kötött talajok a talajfizikai jellemzőinek változására, valamint ezek kedvező hatását a földmű és pályaszerkezet teherbírására. Részletesen kitért az építés technológiájára. Bemutatta azokat a legújabb gépeket, amelyekkel a talaj fellazítása és a talaj keverése hatékonyan megvalósítható. Hangsúlyozta, hogy a legújabb gyártási eljárással előállított mész aktivitása a korábban gyártottakhoz képest jelentősen megnőtt, ami az elnedvesedett talajok első lazítását

nagymértékben megkönnyíti. Előadása végén bemutatott egy önköltségszámító programot, amellyel a különböző pályaszerkezet variációk építési költsége összehasonlítható.

Az erdészeti útépítésben szerzett tapasztalatokról dr. Herpay Imre, dr. Szilágyi József, André Béla, dr. Rácz József, Lutonszky Zoltán számolt be. A meszes talajstabilizációval kapcsolatos részletkérdésekről Papp Krisztina piacfejlesztési felelős és Udvardi Norbert területi vezető adtak további felvilágosítást. A résztvevők megállapították, hogy a korábbiakhoz képest jelentősen megváltozott a meszes talajstabilizáció építésének műszaki háttere, megváltoztak a felhasználható mész tulajdonságai, a teljes építési folyamatot egy témagazda kezeli; mindez pedig a korábban nehézségeket okozó problémák megoldását is jelenti. A szakmai vita délután a Csömödéri Erdei Vasúton folyt tovább. A Lenti Erdészethél Keszi László erdészetigazgató mutatta be az erdészetet, az új kisvasúti állomást és a kiállítóhelyet.

A második napon a résztvevők megtekintették az 1960-as évek végén mészstabilizációs alappal megépített Rigyác-i feltáróutat, amelyen a jelentős forgalom ellenére komoly hibák máig sem alakultak ki. A tagság bejárta az átadás előtti állapotban lévő Györerdei utat, amelyet a Jágerréti úton közelítettek meg. A Györerdei út építésénél felhasznált kőanyagot a Jágerréti úton szállították nagy teherbírású tehergépkocsikkal. A gondos építésnek köszönhetően a jelentős forgalomterhelés nem okozott jelentős károkat a Jágerréti úton.

A Márki vadászházban Hopp Tamás erdészetigazgató ismertette a Bánokszentgyörgyi Erdészet feladatait. A szakmai program a bucsutai Bükki-kúti út megtekintésével zárult. Megköszönjük a ZALAERDŐ RT-nek, hogy a szakosztályülés megrendezését támogatta. Külön köszönetünket fejezzük ki Papp Nándor építési előadónak és Montskó Sándor gépesítési előadónak, hogy fáradságot nem kímélve ismét egy szakmailag értékes, jó hangulatú szakosztályülést szerveztek.

Résztvevők létszáma: 31 fő.

2005. február 2 Budapest.

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2005. február 2-án tartotta évkezdő szakosztályülését Budapesten. A szakosztályülés résztvevőinek a T-ROAD KFT. munkatársai Csalótzky Károly igazgató és Zöld Ákos műszaki vezető adott tájékoztatást egy új pályaszerkezet felújítási technológiáról, a hidegremix eljárásról. A hidegremix eljárás lényege, hogy a felújításra szoruló, elhasználdott pályaszerkezet saját anyagából, kevés kőanyag valamint kötőanyag hozzáadásával új pályaszerkezetet hoz létre. A hidegremix eljárás megvalósítható a helyszínen, vagy keverőtelepen. A helyszíni hidegremixet egy egy menetes géplánc végzi. A meglévő pályaszerkezet felületére elteríti a kőváz pótlására szükséges kőanyagot és az előírt mennyiségű kötőanyagot. Az elterített anyagokat és a meglévő pályaszerkezetet együtt 25-30 cm vastagságban felmarja és homogenizálja. A laza keveréket a gép terítőpadja elteríti, előtömöríti. A végső tömörséget hengerléssel kell biztosítani. A keverőtelepi hidegremix eljárást akkor célszerű választani, amikor a helyszíni eljárás nem használható. Ekkor a felmárt anyagot az útépítés közelében felállított mobil keverőgéphez szállítják és ott történik meg az anyag keverése, amit a tükörbe visszashállítanak és beépítenek. A hidegremix eljárás előnye, hogy a régi pályaszerkezet agyagát felhasználva, kevés új anyag és kötőanyag hozzáadásával, melegítés nélkül, új pályaszerkezetet hoz létre.

Az ülés második részében Markó Gergely egyetemi adjunktus és dr. Péterfalvi József egyetemi docens bemutatták az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéken fejlesztés alatt lévő, térinformatikai alapokon álló erdészeti útadatbank első változatát. Az útadatbank teljes változatában az útfenntartási tervezések és nyilvántartások mellett alkalmas lesz hosszútávú ütiügyi elemzésekre, szállításszervezési tervezések támogatására is. A résztvevők ezután meghallgatták a 2004. év tevékenységéről szóló beszámolót, majd elfogadták a 2005. év terveit.

Résztvevők létszáma: 25 fő.

2005. október 6-7. NYÍRERDŐ RT.

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2005. október 6-7. között a NYÍRERDŐ RT. Baktalórántházi és Fehérgyarmati Erdészetének területén tartotta ülését. Az ülés vezető témája az erdészeti logisztikai problémák, valamint a természetvédelem és erdőfeltárás kapcsolatának bemutatása és megvitatása volt.

Az Ófehértói Logisztikai Központot Bíró Imre erdészeti igazgató mutatta be. A logisztikai központban a homoki területekről beérkező akác faanyag tárolása, osztályozása és elsődleges feldolgozása történik. Célja a logisztikai alapelveknek megfelelő vevőkiszolgálás megteremtése. Ennek egyik feltétele a folyamatosan biztosított alapanyag ellátás, ami a homokos terület feltáráshálózatán nem okoz jelentős problémát. Az elsődleges feldolgozás a hozzáadott értéket növeli. Ebben messzemenően támaszkodnak a vevők igényeinek kielégítésére. Az igények felderítése mellett nagy súlyt helyeznek arra, hogy a saját ötleteikkel felkeltsék a piac érdeklődését az akác faanyagból készített eszközök, tárgyak használata iránt. A példamutató rendezettségű logisztikai központ és az ott folyó munka nagyban hozzájárulhat az akác faanyagból készült termékek elterjesztéséhez és népszerűsítéséhez.

A Fehérgyarmati Erdészetet és annak szállítási-logisztikai problémáit Szalacsi Árpád erdészeti igazgató és Tóth János igazgatóhelyettes ismertette a Lónyi erdőtömbben. A korábban megismert homoki területtel ellentétben a beregi területen a kötött talaj az uralkodó. A magas talajvíz, a gyakori belvíz és a viszonylag sok csapadék járhatatlanná teszi a földutakat. A kitermelt faanyagot ezért csak erre alkalmas időben lehet a területről kiszállítani. A szakosztály javaslata szerint megoldást jelentene, ha egy burkolt fő feltárásiútra kiszállítóutak csatlakoznának. A földutak kialakításakor nagy gondot kell fordítani a felület víztelenítésére. Ezért a keresztmetsztést 5-6% között kell kialakítani, a felszínt pedig folyamatosan keréknyom mentesen kell tartani. A földútfenntartás vezérgépe a vontatott földgyalu lehet, amellyel a földmű felső rétegét kedvező víztartalmú időpontban ki lehet egyenlíteni. A karbantartás befejező lépése a tömörítés, amelynek elmaradása az eredeti állapotnál rosszabb állapotot idézhet elő. A jelentősen elnedvesedett felső talajréteget 2-3% őrölt égetett mészpor bekeverésével lehet javítani.

A Lónyai Vadászházban megtartott szakosztályülésen megvitatták a 39/2005. (IV. 27.) FVM rendelet, amely a mező- és erdőgazdálkodási, valamint az élelmiszer-ipari tevékenységhez kapcsolódó szakértői működés engedélyeztetésével kapcsolatos eljárásról szóló 61/1994. (XI. 8.) FM rendeletet módosítja. Ez a rendelet az erdőfeltárás és erdészeti útépités szakértői, valamint az erdőfeltárás, erdészeti utak tervezése szakterületek tervezői jogosultságát a Magyar Mérnöki Kamara (MMK) hatáskörébe utalja. Az itt kiemelteken kívül még számos, az erdő-

gazdálkodást érintő rész szakterület szakértői és tervezői jogosultságát helyezi a MMK jogosítási hatáskörébe, megszüntetve ezzel a kettős jogosítási rendszert.

Legyen meszes talajstabilizáció

A második napon lovasfogaton a Vámosatya-Bockereki erdészkerület erdőjárása közben az erdőfeltárás és természetvédelem kapcsolatát vitatták meg a résztvevők. Nagy Zoltán kerületvezető erdész ismertette az erdőgazdálkodás-erdőfeltárás és a természetvédelem kapcsolatát. Megállapították, hogy a természetvédelemmel foglalkozók az erdőfeltárással szemben különféle igényeket támasztanak, ezért az ország egyes területein is más-más igényekkel lépnek fel az erdészeti utak létesítésével kapcsolatban (pl.: nyiladékon legyen az út vagy a nyiladék me-rev vonalvezetését az út tervezésekor fel kell oldani). Ezeket az igényeket úgy az erdőgazdálkodók, mint az erdészeti útépítők megkísérik kielégíteni, de a nem egységes követelményrendszer azt nehezíti.

A szakosztály leróta kegyeletét a Bockereki erdészkerületben nyugvó erdészek sírjánál. Itt emlékeztek meg Zsilvölgyi László erdőmérnökről is, aki az erdészeti műszaki fejlesztések egyik kiemelkedő képviselője volt.

A szakmai szempontból értékes szakosztályülést a kulturális programok színesítették. A Máriapócsi Kegyetemplomban és a vámosacsai Árpádkori templomban tett látogatás változatossá tette a szakosztályülést. A szakosztályülést 24 fő részvételével tartottuk meg.

Résztvevők létszáma: 24 fő.

Máriapócsón

**2006. február 22.
Budapest**

1. Beszámoló a 2005. évről.
2. Munkaterv a 2006. évben. (Tervezett szakosztályülések.)
3. Javaslatok az egyesületi kitüntetésekre (Bedő Albert és Kaán Károly Emlékérem, Elismerő Oklevél, Szakosztály Elismerő Oklevele).
4. 2006. évi választások lebonyolítása. (Országos elnökségi tisztséget betöltők jelölése, szakosztály tisztújítása.)

**2006. szeptember 21-22.
Sopron**

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2006. szeptember 21-22.-én tudományos üléssel egybekötött szakosztályülést tartott külföldi résztvevőkkel. Az ülés első napját a résztvevők Sopronban töltötték az Erdészeti Múzeumban. A tudományos konferenciát köszöntötte az Erdőmérnöki Kar dékánja és az OEE elnöke. Az ülést Gerely Ferenc erdőmérnök szakosztályunk tagja vezette. Az ülésen a feltáráshálózatok tervezése, az erdészeti utak tervezése, az erdészeti utak építése, az erdészeti utak fenntartása és az erdészeti vízgazdálkodás témákat vitatták meg a résztvevők.

A tudományos ülésen elhangzott előadások:

P. Hruza: Javaslat az erdőfeltárás új szemléletű megközelítésére

P. Kotaskova-P. Hruza: Egy erdészeti úthálózat a Sumava Nemzeti Park Stozec-i erdőkerületben

J Skoupil-M Koupil: Számítógéppel támogatott erdészeti úttervezés Csehországban

K. Zlatuska: A föld utak fenntartásával kapcsolatos tapasztalatok Csehországban

R. Novotny: Néhány megjegyzés a folyadékok összennyomhatóságáról

P. Klč: Egy kijelölt hegyvidéki erdőterület erdészeti úthálózatának sűrűsége az Alacsony Tátorában

J. Zezulak-J. Dobias Rézsűállékonysági vizsgálat Bishop szerint Visual Studioban

J. Kykal: A haszonállat termelés gazdasági épületeinek jelenlegi állapota a telep és tájkép viszonyában

T. Pentek-D. Pičman-H Nevečerel: Az erdészeti utak tervezése, építése, fenntartása Horvátországban – problémák és javaslatok

P. Dvorsčák-M. Böhmer: Vízelvezető műtárgyak méretezési problémái az erdészeti utakon

P. Kupec: A dél morvaországi hullámtéri erdők potenciálfüggvényének kiértékelése

J. Lőrincz: Georácscsal erősített talajtámfal

K. Papp: Meszes talajkezelés az erdészeti útépítésben

P. Primusz: A megengedett tengelysúlyok növekedéseinek hatásai az erdészeti úthálózatok pályaszerkezetein

G. Markó: A mészstabilizáció alkalmazhatósága az erdészeti útépítésben

Z. Gribovszki: A part menti vegetáció vízforrásokra tett hatása rövid időléptékben

J. Péterfalvi: Az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztése az Erdő- és Fahasznosítási Regionális Egyetemi Tudásközpontban

J. Péterfalvi: Térinformatikára alapozott erdészeti útügyi információs rendszer kialakítása

M. Kosztká: Az útépítési anyagok kiválasztása a pályaszerkezet tervezés folyamatában

A szakosztályülés második napját a ZALAERDŐ ZRT. Bánokszentgyörgyi Erdészeténél töltöttük el. A külföldi résztvevők megismerkedtek a zalai feltárás egyik fontos szállítóeszközével a Csömödéri Erdei Vasúttal és annak történetével. Az épülő Púposhídi II. osztályú erdészeti úton a kötött talajon folyó útépítés nehézségeit ismerhették meg a résztvevők. Különlegességet jelent itt az úton megépített georácscsal erősített talajtámfal, amely az erdészeti útépítés területén egyedülálló megoldás. Az út építése a kedvezőtlen talaj és időjárási viszonyok között is példászerűen folyt. A következő szakmai program a Györedői kísérleti út megtekintése volt. A kísérleti út célja megvizsgálni a meszes talajstabilizáció használhatóságát az erdészeti útépítésben. Az úton kilenc pályaszerkezet variáció épült meg és egy kontroll szakaszt alakítottak ki. A mész hatását az elázott, kötött talajra a helyszínen végzett bemutató tette hatásossá.

A nemzetközi részvétellel megtartott, tudományos üléssel egybekötött szakosztályülés jó alkalom volt a tapasztalatok kicserélésére és a kapcsolatok kiépítésére. Köszönetünket fejezzük ki a ZALAERDŐ ZRT-nek és munkatársainak, akik lehetővé tették a terepi bemutatók megszervezését.

**2007. február 23.
Budapest**

1. Tájékoztató az EMVA (Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap) pályázatok erdőfeltárást és erdészeti vízgazdálkodást érintő részéről. (Vízgazdálkodási Szakosztállyal közösen megtartott programot.). A tájékoztató Lapos Tamás főtanácsos tartotta meg.

2. Beszámoló a 2006. évről.
3. Munkaterv a 2007. évben. (Tervezett szakosztályülések.)
4. Javaslatok az egyesületi kitüntetésekre (Bedő Albert és Kaán Károly Emlékérem, Elismerő Oklevél, Szakosztály Elismerő Oklevele).
5. Megemlékezés Zsilvölgyi László erdőmérnökről. A megemlékezést Wágner Tibor erdőmérnök tartotta.

2007.október 17-18.

Az erdőgazdálkodás és az erdőfeltárás börzsönyi jellegzetessége

Az erdőhasználati Szakosztállyal közösen tartott szakosztályülés résztvevői a következő témákat vitatták meg:

Érdemes-e a rakodások költségét megtakarítani és a fuvarozó vállalkozókat támogatni az út leromlásának árán?

Mi a túlterhelés hatása az erdészeti utakra?

A feltáráshálózat, mint az erdőgazdálkodás logisztikai alapja.

A feltárási koncepciók műszaki paraméterei.

Az erdőfeltárás alapfogalmai.

Kultúr programon

2008. március 25.
Budapest

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2008. március 25-én Budapesten tartotta ülését. Ezen az ülésen a résztvevők elfogadták a 2007. évről szóló beszámolót, összeállították a 2008. évi munkatervet, megvitatták a 2008. évi kitüntetési javaslatot és elfogadták az OEE 2008. évi programját.

A ülés további részében dr. Kosztka Miklós ismertette azokat az elképzeléseket, amelyekkel az EMVA (Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap) pályázatok megalapozhatók és az elbírálásnál szempontként jelentkezhetnek. (Az előzetes felkérés ellenére az FVM képviselője nem tudott az ülésen részt venni.) Tájékoztatása szerint a támogatás elnyerésének elvi alapja az, hogy a támogatásban részesülő út egy tudatosan kialakított hálózat része legyen, biztosított legyen az elkészült út későbbi fenntartása, a pályázott építési költség reális értékek között mozogjon. A pályázattal elnyert költségek kifizetésének feltétele pedig a terv szerint, megfelelő minőségben megépített út, amelyet független szakértőnek (műszaki ellenőrnek) kell bizonyítani. A Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet (GEVI) Erdőfeltárási Tanácske megbízást kapott arra, hogy a feltáráshálózat tervezésére, az erdészeti útépitések műszaki ellenőrzésére irányelveket, a költségvetés ellenőrzésére módszert dolgozzon ki. Az elkészült tanulmányokat dr. Kosztka Miklós, dr. Péterfalvi József és dr. Markó Gergely ismertette.

A feltáráshálózatra vonatkozó elképzelés szerint az elbíráláskor az a pályázat indul előnnyel, amelyben a megvalósításra tervezett út része egy olyan feltáráshálózatnak, amely a természetközeli, többcélú, többtulajdonosú erdőgazdálkodás feltételeinek megfelelően kialakított, valamint a vidékfejlesztési szempontokat is figyelembe veszi. A támogatott út ezzel egy összefüggő szemlélettel kialakított hálózat része lesz, amely a további fejlesztéseknek alapja és nem gátja, csökkenti a feltáráshálózat kialakítása által okozott konfliktusokat az erdőben, lehetővé teszi a tulajdonviszonyoktól és a mezőgazdasági ágazatok határaitól független, komplex szemléletű hálózatfejlesztést és útépitést. Ezzel megelőzhetők és elkerülhetők az engedélyezés időszakában kialakuló szakmai viták arról, hogy az út megépítése szükséges-e, annak ott és akkor kell-e megépülni. Az újonnan kidolgozott „Erdészeti feltáráshálózatok tervezési irányelvei” kézikönyv formájában foglalja össze azokat az alapelveket és eljárásokat, amelyekkel a feltáráshálózat tervezője érvelhet a hálózat kialakítása mellett és amelyekre támaszkodva korszerű módszerekkel a hálózatot megtervezheti, valamint a hálózati variációkat elemezheti és összehasonlíthatja.

A költségvetések realitásának elbírálására olyan módszert kellett kidolgozni, amely lehetővé teszi a teljes építési költség ellenőrzését és annak tételes elemzését is. Javasatainkat a „Normatív költségek az erdészeti útépitésben” című tanulmányban foglaltuk össze. Számos elkészült erdészeti út árajánlatát elemezve arra a megállapításra jutottunk, hogy az erdészeti utak építési költségét befolyásoló - bonyolult összefüggésrendszerrel alkotó - feltételek miatt nem lehetett megállapítani sem jellemző építési költséget, sem tételekre lebontott egységárakat. A beszerezhető adatokból azt sem lehetett megállapítani, hogy az egységárak milyen műszaki tartalmat képviseltek, milyen építési minőség megvalósítását tették lehetővé. A rendelkezésre álló tapasztalati adatok arra sem voltak elegendők, hogy régióként reális építési költségeket alakítsunk ki. A támogatások szempontjából azt a költségvetést kell reálisnak elfogadni, amely biztosítja a terv megvalósítását a tervben előírt mennyiségi és minőségi szempontok teljesítésével. A vizsgált utak árajánlatait összevetve egy költségvetés készítő program által készített költségvetés áraival arra a megállapításra jutottunk, hogy a műtárgyak és a felépítményi szerkezetek költségei jól fedik egymást, jelentősebb eltéréseket a földmunkák egységáraiban tapasztaltunk. A vállalkozók ezekben a tételekben tudtak árengedményt tenni, ami

azonban nem biztos, hogy a terv szerinti megvalósuláshoz vezetett. Tapasztalatainkat és megállapításainkat elemezve javaslatunk szerint a pályázatokban szereplő, építési költségeket a tervező által elkészített tervezői költségvetéssel kell összevetni. A tervezői költségvetéseket egy elfogadott és egységárait folyamatosan karbantartott költségvetés készítő programmal kell elkészíteni, amelyet a beruházó és a tervező közösen választ ki.

A támogatással megépített utaktól a támogató megköveteli, hogy azon a tervezett élettartam alatt a biztonságos és gazdaságos közlekedés fenntartható, és az út állapotának megőrzése reális útfenntartással biztosítható legyen. Ennek előfeltétele, hogy az út megfelelő építési minőségben készüljön el. Az építési minőség ellenőrzésére és elbírálására vannak előírások, amelyeknek egy része az erdészeti utak esetében túlzottak; de hiányoznak olyanok, amelyek az erdészeti útépités sajátosságai miatt máshol nem szerepelnek. A vitás helyzetek elkerülése érdekében elkészült az „Erdészeti utak építésének műszaki ellenőrzése” című kiadvány, amely rögzíti a minősítés szempontjait és a minőség elbírálását.

A rendszeres és tudatos útfenntartást az erdőgazdaságoknál meglévő rövid és hosszú távú útfenntartási tervekkel, az ezekkel összhangban lévő műszaki tervekkel valamint a pénzügyi elszámolásokkal lehet alátámasztani.

A tervezett intézkedések nyomán a résztvevők ismét felvetették azt a kérdést, hogy ki jogosult az erdészeti utak és a feltáráshálózatok tervezésére. Dr. Kosztka Miklós tájékoztatta a résztvevőket, hogy a tervezői és szakértői jogosultságokat a Magyar Mérnöki Kamara (MMK) bírálja el és adja meg. Erdőmérnöki tervezői jogosultsággal (ER-T jelű) végezhető tevékenységek: erdőfeltárás, erdészeti utak tervezése; erdészeti vízgazdálkodási létesítmények tervezése; erdészeti térinformatika és erdei térképezés; erdészeti termőhelyfeltárás és térképezés; erdők és zöldterületek tervezése, tájrendezés; szennyvízelhelyezést szolgáló faültvények tervezése. Az erdőmérnöki szakértői jogosultsággal (ER-SZ jelű) végezhető 17 tevékenység közül kiemelve a műszaki jellegűeket: erdőfeltárás és erdészeti útépités; erdészeti vízgazdálkodás; erdőingatlan-nyilvántartás és rendezés; szennyvízelhelyezés fásított területen; erdészeti környezetvédelmi hatásvizsgálat és felülvizsgálat; erózió, defláció és biológiai terhelések elleni védelem. A tervezői és szakértői jogosultságok rögzítése egyben azt is jelenti, hogy ezekben a témákban a terveket és a szakvéleményeket csak jogosultsággal rendelkező szakember készítheti. A különféle hatósági eljárásokban ezt a tényt az illetékes hatóságoknak ellenőrizni kell, a jogosulatlan tervezővel készített munkákat a hivatalos eljárásból ki kell zárni. A jogosultság kiadásának feltétele a szakirányú végzettség (okl. erdőmérnök), és a megfelelő kredit értékű szaktárgy teljesítése, valamint 5 év szakmai gyakorlat. A feltétel részleteit az MMK Erdészeti és Agrár Tagozatának Minősítő Bizottsága dolgozza ki.

Az Erdőfeltárási Szakosztály tagjai szorgalmazzák, hogy az átdolgozás alatt álló „erőtörvényben” rögzítsék továbbra is az erdészeti képesítéssel végezhető tevékenységek körét hasonlóan más szakterületekhez szabályozásához. Javasolja továbbá a Szakosztály, hogy az erdőfeltárás és erdészeti útépités hatósági eljárása szabályozásának kidolgozásába vonjon be a Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet Erdőfeltárási Tanszékének tagjait. Ez biztosítja, hogy a tervezők részéről felmerülő észrevételek és javaslatok is megjelenjenek a szabályozásban.

Résztvevők létszáma: 24 fő.

2008. június 25
Pécsvárad

Ioncserén alapuló talajstabilizáció. (Útépítési bemutató az Erdőfeltárási Szakosztály ülésén.) Régi törekvés az erdészeti útépítések területén a pályaszerkezet építési költségeinek csökkentése. Ennek egyik lehetősége, hogy a pályaszerkezet alaprétegét a helyi talajból készítsük el a talaj típusának megfelelő talajstabilizáció formájában. Másik lehetőségünk az, hogy a földmű felső rétegét javított földműként alakítsuk ki. Ekkor a földművet olyan állapotba hozzuk, ami az útépítés szempontjából kedvező és teherbírása is egy elfogadható értékére emelkedik. A megnövelt teherbírású földművön jelentősen vékonyabb pályaszerkezettel lehet az azonos végső teherbírást (élettartamot) biztosítani. Ennek eredményeként megtakarítást érhetünk el a drága, értékes kőanyag felhasználásában, ami különösen a nagyobb szállítási távolságból származó anyagoknál jelentős építési költségcsökkentést is eredményez. A földmű javítására szintén alkalmasak a különféle talajstabilizációk.

A hagyományosnak tekinthető talajstabilizációk (mechanikai, cementes, meszes, bitumenes) mellett régóta folynak törekvések arra, hogy vegyszerek talajba juttatásával változtassák meg a talajok kedvezőtlen tulajdonságait. A vegyszerek használatával azt érhetjük el, hogy egy egyszerű kémiai folyamattal, általában ioncsere hatására a talajszemcse vízburka lecsökken, ami tömörítés hatására lehetővé teszi a szemcsék közötti távolságok csökkenését. A tömörebb állapot kialakulása miatt megnőhet a talaj teherbírása, csökkenhet vízérzékenysége (kapilláris vízemelés, elnedvesedés iránti érzékenység, hidrofób tulajdonságok erősödése stb.)

Vegyszeres talajstabilizációval Nyugat-Európában az 1960-as évek második felében kezdtek foglalkozni és az 1970-es évek elejétől ezek az anyagok megjelentek a hazai útépítések területén is. Az erdészeti útépítésben az első tájékoztató vizsgálatokat az ERDŐTERV-ben és az Soproni Egyetem Szállítástani Tanszékén 1971-ben végezték, 1973-1974 között megszületett egy kísérleti út terve is. Ennek megvalósulása feltehetően pénzügyi okok miatt nem valósult meg. Ugyanebben az időben a Közlekedéstudományi Intézet (KTI) is foglalkozott a témával és néhány vegyszeres stabilizációval épült úton helyszíni megfigyeléseket végzett. A nem egyértelmű hatások miatt a vegyszeres stabilizáció témája a későbbiekben hol erősebben, hol visszafogottabban került napirendre attól függően, ahogy egyre újabb vegyszerek jelentek meg a piacon, illetve a régi vegyszereket újabb forgalmazók ismét felfedezték.

A T-RRP elnevezésű talajstabilizáló vegyszer felkeltette DeFonTec Kft. érdeklődését és norvégiai sikeres tanulmányútja alapján – amelyen az erdészeti útépítésben járatos szakember is részt vett - célszerűnek látta, ha egy bemutató útépítést szervezzen. A Mecseki Erdészeti ZRT. a Pécsvárad Erdészeti területén adott helyet a bemutató útépítés megvalósítására, valamint felkérte az OEE Erdőfeltárási Szakosztályát, hogy a bemutatóra egy szakosztályülést szervezzen.

A bemutató útépítést Káldy József vezérigazgató azzal a feltétellel támogatta, hogy a megjelentek megalapozott véleményt mondjanak a vegyszer használhatóságáról. Az útépítés lebonyolításának szervezési munkáit Ripszám István erdészetvezetőre bízta. Az Erdészeti, a DeFonTec Kft. a Szakosztály és a Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet Erdőfeltárási Tanszéke (EFELT) között fenntartott folyamatos kapcsolat és egyeztetés után az a megállapodás született, hogy a korábban kijelölt, a norvég licenctulajdonos által megvizsgált és jóváhagyott talajon ne csak a technológiát mutassák be, hanem azon az útépítésben szokásos teherbíróképesség mérések is történjenek meg.

A T-RRP útépitési technológiát bemutató szakosztályülést 2008. június 25-én tartották meg. Az ülés első felében a Pécsváradi Művelődési Házban Káldy József vezérigazgató üdvözölte a megjelenteket, röviden bemutatta az erdőgazdaság törekvéseit, majd ismertette az erdőgazdaság erdőfeltárási problémáit. Ripszám István erdészvezető röviden szolt az útépités helyének kiválasztásáról és a további programról. Farkas Tibor a DeFonTec Kft. ügyvezetője bemutatta cégük tevékenységét és beszámolt a sikeres norvégiai tanulmányútjuk tapasztalatairól. A T-RRP talajstabilizáló vegyszer hatásmechanizmusát és a technológiát Terje Mickhelsen úr a TECKMAS cég vezetője az anyag licenc tulajdonosa ismertette. Kitért azokra a sikeresen megépült NATO kezelésben lévő katonai földutakra, amelyek Norvégiában megvalósultak. Johannes Hein fejlesztő mérnök az építés közbeni egyszerű ellenőrzési módszerekről tartott előadást. Az ülésen részt vett Alex Lofatu úr is, aki birtokolja a Közép-Kelet-Európai értékesítés kizárólagos jogát és rendelkezik a technológia megvalósítását biztosító gépsorral.

Eszmeccsere

Az építés folyamatát a Mészkenecsei Vadászházhoz vezető Fővölgyi erdészeti feltáróútból kiágazó Vadászcsárdai földút kezdeti szakaszán mutatták be. A földút nyomvonalában mintegy 500 m hosszón a humuszt eltávolították és a felszínt egyenletes felületűre alakították ki. Az előkészítésre rendelkezésre álló idő rövidsége miatt árkok nem készültek, a vízvezetést egy héttel később, utólag építették meg. Ez az építés folyamatában nem jelentett különösebb fennakadást.

Baráti beszélgetés a bemutató után

A kísérleti útszakasz talajának talajfizikai jellemzőit a táblázat mutatja be:

Talajfizikai jellemzők		Kezeletlen talaj
Kötöttségre jellemző tulajdonságok		
Plasztikus határ	$W_p\%$	18,7
Folyási határ	$W_l\%$	32,3
Plasztikus index	$I_p\%$	13,6
Folyási index	$I_l\%$	9,1
Szemeloszlás jellemzői		
Homok %	$d > 0,1 \text{ mm}$	52
Homokliszt %	$0,1 > d > 0,02 \text{ mm}$	38
Iszap+agyag	$D < 0,02 \text{ mm}$	10

Az építés munkaműveletei a következők voltak:

- A talajmaró vezérgép 30 cm mélyen fellazította a talajt.
- Az előírásoknak megfelelően hígított vegyszert egy folyékony vegyszer adagolásra alkalmas berendezés közvetlenül a talajmaró elé juttatta az előírt mennyiségben, biztosítva a pontos adagolást és a homogén keverék megvalósítását.
- A talajmaró másodszori járatása a homogén keverék kialakítását segítette elő.
- A keverék elkészítése után rövid idővel megtörtént a tömörítés, kezdetben vibráció nélkül, később a vibráció bekapcsolásával.

- Utolsó lépésként a felület érdesítésére három egymást követő szakaszba UNZ 8/11 zúzalékot, bányameddőt, zúzott építési törmeléket terítettek és tömörítettek.

Az úton kialakítottak egy kezelés nélküli és egy zúzott építési törmelékből álló kontroll szakaszt, az összehasonlíthatóság érdekében.

Az építés utáni első szemrevételezéssel még nem lehetett megnyugtató véleményt kialakítani. A vegyszer talajba juttatásához és egyenletes elosztásához ugyanis a koncentrátum formájában kiserelt vegyszert vízzel jelentősen hígítani kell. A követelményeinket kielégítő vízmennyiség valójában jelentősen meghaladta a tömörítéshez szükséges optimális tömörítési víztartalmat, ami miatt a hengerlés közben fellépett a gumizás jelensége. Ennek lehet az oka az is, hogy az építés után elvégzett teherbírásmérések még nem mutattak jelentős teherbírási növekedést.

A T-RRP vegyszer használatáról pillanatnyilag megalapozott véleményt mondani még nem lehet. Az EFELT vállalta, hogy laboratóriumi vizsgálatokkal megpróbálja kimutatni a vegyszer hatását, amennyiben a vizsgálatokhoz szükséges vegyszert megkapja, illetve folyamatos teherbírásmérésekkel és helyszíni megfigyelésekkel értékeli a kísérleti szakaszok állapotát. Összefoglaló véleményt kialakítani és ajánlást adni a vegyszer használatára a tapasztalatok leszűrése után lehet.

2008. október 27-28 Huszárokelöpuszta

ÜNNEPI MEGEMLEKEZÉS ÉS ÚJ FEJLESZTÉSI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA AZ ERDŐFELTÁRÁSI SZAKOSZTÁLY ÜLÉSÉN.

A hazai erdőfeltárás jelentős évfordulóiról emlékeztek meg az Erdőfeltárási Szakosztály tagjai 2008. október 27-28.-án Huszárokelöpusztán a BAKONYERDŐ Erdészeti és Faipari Zrt. területén. Az erdőgazdaság jogelődjénél ugyanis 1957-ben kezdődött el a „saját rezsiz” erdészeti útépités, amelynek 50 éves évfordulójáról emlékeztek meg – kissé megkésve - a résztvevők. Ebben az időszakban az erdészeti ágazat előtt nyilvánvalóvá vált, hogy az idegen kivitelezők által megépült erdészeti utak nem felelnek meg a kívánalmaknak, ezért saját mélyépítő részlegeket hoztak létre. Dr. Ecsedy Sándor az akkori erdőgazdaság műszaki osztályvezetője a házilagos kivitelezés indokoltságát a következőkkel indokolta: „A korszerű erdőgazdálkodáshoz szükséges épület és építmény beruházási és fenntartási munkák végrehajtása a kivitelezővel szemben különleges követelményeket támaszt. Ez a körülmény az idegen kivitelezőnek szervezeti felépítése, más jellegű felkészültsége és a munkahellyel szemben támasztott igénye, valamint a munkák volumenének tekintetében nem felel meg. Ennek következménye, hogy az erdőgazdasági munkák vállalásától idegenkednek, a kivitelezés során a határidőket és költségvetés értékét tartani nem tudják, az elvégzett munka minősége pedig legtöbb esetben kifogásolható.” A megemlékezés időszerűségét adta az is, hogy a 2. világháború után 1947-ben épült meg az első makadám burkolatú út a Nyugat-Bükkben a Bánvölgy feltárására 3,0 km hosszban, Jáhn Rezső kivitelezésében. Ezt az időpontot tekinthetjük a korszerű és tudatos erdészeti útépités kezdetének, tehát –szintén kissé megkésve- joggal emlékezhetünk meg az erdészeti útépités 60 éves évfordulójáról.

Az ünnepi vacsora előtt dr. Kosztká Miklós egyetemi tanár elemezte az elmúlt 60 év eseményeit. Az 1990-ig tartott „aranykor” időszakában az állami támogatások, a folyamatos műsza-

ki fejlődés és fejlesztés, a korszerű útépítési módszerek jellemezték az erdészeti útépítést. Ennek egyik legmagasabb szintjét az jelentette, amikor a erdőgazdaság a saját keverőtelepen előállított meleg aszfaltot saját aszfalt terítőgéppel építette meg, illetve a helyi talajok felhasználását jelentő stabilizációk építése terjedt el. Az 1990-1993 közötti időszak az összeomlás időszaka volt, amikor az erdészeti útépítések pénzügyi támogatása megszűnt, ezért nem épültek erdészeti utak, a saját kivitelező részlegek munka hiányában leépültek, az erdészeti utak tervezői más területen keresték a boldogulásukat. Összességében az erdőgazdálkodás gyakorlatában hirtelen leépült az erdészeti útépítés addig felépített szellemi és anyagi jellegű tőkéje. Ebben az időszakban az erdészeti útépítés ügyét az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya és az Erdőfeltárási Tanszék tartotta fenn. 1993 után az erdészeti útépítések támogatása újszerű pályázati-formában ismét megindult, ami teljesen megváltozott körülmények között az erdészeti útépítés lassú megindulásához vezetett. Az új peremfeltételeknek megfelelő erdészeti útügyi rendszer kialakítására szintén az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya tett több – kevesebb sikerrel javaslatokat a jogalkotók felé, az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéken folyó műszaki fejlesztések pedig az erdészeti utak tervezését, építését, fenntartását tették korszerűvé, valamint megteremtették a tudatos vagyongazdálkodás alapját jelentő erdészeti údatbank alapját.

Az erdészeti útépítés 60 évét átfogó elemzés után Balogh József műszaki osztályvezető foglalta össze a BAKONYERDŐ Erdészeti és Faipari Zrt.-nél folyó erdészeti útépítés 50 éves történetét. Az erdőfeltárási kezdeti időszakában, a második világháború végéig az erdei vasutak jelentették az erdőfeltárást. Az erdőgazdaság területén öt vasútüzem működött. A második világháborút követően az egész világon a tehergépkocsi szállítás vált uralkodóvá. Ennek jelentőségét felismerve a Magyar Állami Erdők Üzemi Központja 1949-ben négy útépítő ki- rendeltséget hozott létre. Ezzel kezdetét vette az erdőterületek úthálózattal történő feltárása. Az 1952. év elején önálló Erdőgazdasági Építőipari Vállalat alakult. Építésvezetőségei foglalkoztak az egész országban az erdészeti burkolt utak kivitelezésével. A Zrt. jogelődje a Magasbakonyi Erdőgazdaság 1957-ben vette át az útépítések kivitelezését az Építőipari Vállalattól. A Zrt. másik jogelődjénél a Keszthelyi Erdőgazdaságnál is megtörtént az útépítések kivitelezésének átvétele. A Bakony térségében Építésvezetőségi, a Balaton-Felvidéken Műszaki Erdészeti szervezetben történt a munkavégzés. A két gazdaság 1970-ben egyesült. 1988-tól két telephelyen, de egy szervezetben történt az építési kivitelezés. Az Építésvezetőség 1992-ben Kft.-vé szerveződött. Az építő szervezet(ek) rendelkeztek lánctalpas erőgépekkel, gréderekkel, saját szállító és rakodó gépparkkal, úthengerrel és a bányaműveléshez szükséges berendezésekkel. Az Erdőfeltárási Alaptervek készítése 1956-ban kezdődött meg. A Magas-Bakony (37.400 ha) Erdőfeltárási Alapterve 1959-ben, a Balaton-felvidéké (59.600 ha) 1960-ban, a Balaton-felvidéki régióé (valamennyi szektoré 140.000 ha) 1972-ben készült el. A Balaton-felvidéki Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság úthálózat fejlesztési terve 1982-ben született meg. Eszerint az addig megépült 224 km úthálózatot további 232 km hosszú vonallal kell bővíteni. A feltárási alaptervek elkészültével a saját kivitelező szervezetek létrehozásával nagy lendülettel épült a feltáráshálózat. 1982-ig évente 9-10 km út épült. 1983-tól a folyamat lényegesen lelassult, így évente átlagosan csak 5-6 km út készült el. Az alkalmazott technológiák változatosak voltak. Épültek itatott burkolatok, felületi bevonatok, és aszfalt burkolatok, cementes talajstabilizációk, tözeges területen a töltésalapozásra Fibertex geotextilt használtunk. 2003 óta 30 km út épült, amelyek többsége kisebb erdőterületek feltárást oldják meg, főként síkvidéken, szerényebb műszaki tartalommal. Az erdőgazdaság átlagos feltártsága erdészeti utakkal 5,70 fm/ha, a közutakat is figyelembe véve 8,10 fm/ha. Bár az alaptervekben megfogalmazottak szerint még mintegy 100 km feltáróutat kellene építeni, mégsem ez a probléma. Jelenleg a meglévő úthálózat felújítása, illetve karbantartása vált rendkívül sürgőssé. A probléma átfogó értékelése érdekében 2007-ben felvettük a kapcsolatot az egyetem Geomatikai,

Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézetével, akik első lépésként elkészítették az útleltárt és a hozzá kapcsolva az utak szubjektív állapotfelvételét. 1986-ban az Erdőfeltárási Tanszék közreműködésével tartalmát tekintve hasonló tanulmány készült, amely javaslatot adott a felújításokra és karbantartásokra. Önkritikusan be kell ismerni, hogy a program csak részben valósult meg. 2008-ban elkészült a Huszárokölöpuszta- Farkasgyepű II. feltárási út behajlasméréssel alátámasztott állapotfelvétele. Az állapotfelvétel alapján felújítási terv készült. Pályázati lehetőséget keresünk és a felújítást pályázati forrás igénybevételével kívánjuk elvégezni (EMVA). A utak terveit diplomatervezők készítik, az építést korábban az Erdépszolg Kft. végezte. Jelenleg az útépitéseket és az állapot fenntartási munkákat vállalkozók végzik.

Az ünnepi megemlékezés zárásaként az Erdőfeltárási Szakosztály támogatta Fábrián Gábor okleveles erdőmérnöknek azt a kezdeményezést, hogy a Bakony feltárási útban, az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztésében elévülhetetlen érdemeket szerzett dr. Ecsedy Sándor okleveles erdőmérnök nevét Huszárokölöpusztán, vagy annak környezetében egy emlékmű örökítse meg.

Nyomvályú mérő az érdeklődők gyűréjében

A szakosztály ülés második napján a Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet Erdőfeltárási Csoportja bemutatta az állapotfelvétel és értékelés informatikára alapozott módszerét, az új állapotjelzők szerepét. Dr. Kosztka Miklós egyetemi tanár röviden ismertette az állapotfelvétel és értékelés elméletét. Dr. Péterfalvi József egyetemi docens bemutatta az informatikára alapozott szubjektív állapotfelvételi eljárást. Ennek lényege, hogy a mérőgépkocsiban ülő két értékelő személy a kátyúkat, repedéseket és keresztmetszeti torzulásokat kiterjedésük szerint méretcsoportokba osztják és azok helyét érintőképernyős adatrögzí-

téssel tárolják. A kiértékelő program ennek alapján kialakítja az út szubjektív állapotát jellemző J járhatósági értéket. A burkolat állapotának értékelése mellett a padkák, árkok és a rézsűk állapotát is értékeli. Primusz Péter doktoráns előadásában a nehéz ejtősúlyos dinamikus teherbírásmérést (FWD) ismertette. A hagyományos behajlásmérővel végzett teherbírásmérésnél és értékelésnél az ejtősúlyos berendezéssel gyorsabban, lényegesen több információt tartalmazó mérést lehet megvalósítani. A tárcsaközép függőleges elmozdulása a hagyományos behajlásnak feleltethető meg, de a tárcsaközéptől távolabb mért függőleges alakváltozásokból egy által kidolgozott kiértékelő programmal meghatározható a behajlási teknő görbületi sugara, amely a pályaszerkezet teherbírására, illetve a kifáradás előrehaladására lényegesen több információt nyújt. Az erdészeti utakon végzett összehasonlító mérések a kifejlesztett értékelési rendszerrel együtt biztató eredményeket szolgáltatottak, ezért a további kutatásokat fontos fenntartani. Dr. Markó Gergely egyetemi docens bemutatta az állapot komplex kiértékelésére kidolgozott programot. A program segítségével gyorsan és szemléletesen lehet az azonos útfenntartási beavatkozásokat igénylő szektorokat lehatárolni. A grafikusan megjelenő állapotjelzők tanulmányozása alapján a határok szubjektíven jelölhetőek ki, de mivel a program azonnal megjeleníti a jellemző mértékadó értékeket, a szektorhatárok grafikus mozgatásával azok végső kedvező helyzete gyorsan, objektíven kijelölhető.

Mi repülhet?

A pályaszerkezetek megerősítésének tervezésekor gyakran vitatott a kiegyenlítő réteg vastagságának mennyisége. Ezt a vitát el lehet kerülni, ha a torzult keresztshelvényekről pontos képet tudunk adni és a tervezést ennek alapján elvégezni. A torzult keresztshelvények gyors felvételét teszi lehetővé a dr. Markó Gergely által vezetett fejlesztő csoport által megalkotott profilográf. A lézeres távmérővel és dőlésmérővel felszerelt műszer 2 cm-ként rögzíti a ke-

resztszelvény felületét, amelyből a kiértékelő program a torzult keresztszelvényt azonnal felrajzolja. A megerősítés tervezésekor erre a felszínre kell a kiegyenlítő réteget, vagy a marás mélységét egy kiegyenlítő vonallal megtervezni, amire az erősítőréteg már azonos vastagságban megépíthető. A kiegyenlítő réteg pontosabb tervezésével csökkenthetők az építési költségek körül kialakuló viták.

A sűrű műszaki program lazításaként a szakosztály Tímár György erdészeti igazgató vezetésével bejárta a Roth Gyula tanösvényt. Az érdekes erdőművelési kísérletek eredményei mellett megismerkedhettünk az erdőfeltárás és erdőművelés kapcsolatával, látható volt a feltárást korábban jellemző erdei vasút ma is látszó földműve, amelynek egyes szakaszait kiszállító útként még ma is használnak. Köszönetünket fejezzük ki Horváth László vezérigazgató úrnak, aki a szakosztályülés megtartását támogatta, Diósi Gyula vezérigazgató helyettesnek a szakosztály fogadásáért és az erdőgazdaság tevékenységének a bemutatásáért, valamint Balogh József műszaki osztályvezetőnek a fáradságot nem ismerő szervezéséért. Az ünnepélyes és tartalmas szakosztályülésen 35 fő vett részt.

A beszámolót készítették: Balogh József és dr. Kosztka Miklós

2009. március 20. Pilisi Parkerdő Zrt.

„Erdészeti feltárás és kapcsolódó létesítmények a Pilisi Parkerdő Zrt-nél” címmel az Erdőfeltárási Szakosztály ülést tartott 2009. október 13-14-én a Pilisben, a Visegrádi-hegységben és a Gerecsében.

Már az ülés meghirdetett címében is érzékeltetni lehetett, hogy a rendezők nem a szorosán vett erdőfeltárási eredmények bemutatásával akartak foglalkozni, hanem mindazokat a törekvéseket kívánták a résztvevőkkel megismertetni, amelyeket nem lehet megvalósítani megfelelő erdőfeltárás nélkül.

A bevezető előadást Csépanyi Péter termelési és természetvédelmi főmérnök tartotta az Apátkúti Vadászházban. Előadásában ismertette a Parkerdő Zrt. történetét, amelynek motorja mindig a folyamatos fejlesztés volt és ezt a hagyományt jelenleg is elsőrendű célnak tartják. Az erdőgazdaság hármasként megvalósítását tűzte zászlójarára: közjóléti szolgáltatás nyújtása a nagyváros és a helyben lakók részére, a természetközeli erdőgazdálkodás megvalósítása, valamint a környezeti nevelés tevékenységük minden területén.

Az erdőgazdaság filozófiája szerint az erdőgazdálkodásnak a természet közelséget, az egészséges élet támogatását, a parkerdőt az emberért, a megújuló nyersanyag biztosítását és az aktív erdészeti-erdőgazdálkodási kommunikációt kell szolgálni.

A Parkerdőgazdaság a közjóléti és természetvédelmi feladatok mellett nagy súlyt fektet az előzőeknek megfelelő fatermesztési módszerek megvalósítására. A hagyományos véghasználatok során az erdőfelújítás 70%-ban természetes mageredetű, ez az arány tovább már nem növelhető, mivel a mesterséges erdőfelújítást elsősorban akácok, fenyvesek átalakításakor, illetve nem a termőhelynek megfelelő anyaállomány véghasználatát után jön szóba. A folyamatos erdőborítással kezelt erdőterületek nagysága sem elhanyagolható, cca. 5.000 ha szálalóerdőt, és cca 5.000 ha faanyag termelést nem szolgáló vágáskor nélküli erdőt kezel a Parkerdő. Mivel a szálalóerdőkbe általában 5 évenként egyszer vissza kell térni a szükséges szálalások elvégzése érdekében, ezért rendkívül fontos a tudatosan megtervezett és kialakított

állományi (durva) és termőterületi (finom) feltáráshálózat tudatos kialakítása. Több erdészetenél (pl. Pilisszentkeresztzi Erdészet, Budapesti Erdészet, Visegrádi Erdészet) az erdőnevelés és erdőhasználat egységes szemléletű megvalósítását az által érik el, hogy egy-egy összefüggő területet - a hagyományos műszaki vezetői rendszer helyett - erdőgondnok kezel. Ezzel egy kézbe kerül az erdőművelés, erdőhasználat és a finom feltárás ügye, ami megteremti annak lehetőségét, hogy konfliktusok nélkül, összehangoltan valósulhassanak meg az egyes, sokszor ellentmondó igényeket támasztó tevékenységek.

A Pilisi Parkerdő Zrt. elismert közjóléti tevékenységének bemutatása mellett kitért annak nehézségeire is. Ezek közül az egyik legnagyobb problémát jelenti az évente keletkező 8-9 ezer m³ szemét összegyűjtése és elszállítása. Az érthetetlen szemétkerakások eredményeinek eltávolítására fordított költségeket célszerűbben lehetne más, értelmes célokra felhasználni.

Ezt a szemet az erdőbe szánták! (Fotó: Kálmán Miklós)

Sorompóval lezárt út (Fotó: Kálmán Miklós)

Az erdőgazdaság szélesebben vett erőfeltárási tevékenységéről Kálmán Miklós beruházási és műszaki osztályvezető tartott összefoglaló előadást. A közjóléti célból megnyitott erdészeti magánutak használatát az erdőgazdaság korlátozásokkal engedélyezi. A problémát nem a gyaklogos turisták jelentik, hanem a nagyon mozgékony és jelentős sebességre képes kerékpáros-

ok. Az erdészeti magánúton jelentkező veszélyekre ezért ismertető táblákon hívják fel a figyelmet. A nagyközönség elől elzárt utakat sorompóval zárják le. Az erdőgazdaság bányászati joggal rendelkezik, ami alapján egy kőbányát működtet. A közjóléti létesítmények (kilátók, pihenőhelyek, erdei tavak és műtárgyaik stb.) növekvő száma miatt azok üzemeltetése és állapotfenntartása is egyre több figyelmet igényel.

Az erdészeti magánút használatának feltételeit szabályozó tábla. (Fotó: Kálmán Miklós)

A terepi bemutatók első állomásán az Apátkúti völgyzárógátas tározó rehabilitációs munkáit ismertették a résztvevőkkel. A gátszelvényhez tartozó 15,4 km² vízgyűjtő területet egy 50 m hosszú gát zárja le, kialakítva így egy 0,368 ha vízfelületet. Az üzemvízszintnél tárolt vízmennyiség 5720 m³. A tó jelentős közjóléti és természetvédelmi értéket képvisel, ezért folyamatos fenntartásáról - a természetvédelemmel egyetértésben - időszakos kotrásokkal gondoskodni kell. Ennek oka, hogy a patak igen heves vízjárása miatt a vízgyűjtőből jelentős mennyiségű hordalék rakódik le a tóba. A tó rohamos feltöltődésének késleltetése érdekében a vízfolyás több szakaszát, különösen a fenékküszöbök környékét rendszeres kotrással tartják karban.

A Társaság által folytatott folyamatos és tudatos útfenntartás eredményeit a pilisi aszfaltos utak fenntartásánál lehetett tanulmányozni. A burkolat fenntartásra (erősítés, aszfaltburkolat készítés, kátyúzás), padka és árokrendezésre a 2006. évben 94,3 millió forintot fordítottak, amelynek egy részét a tulajdonos támogatás formájában a Társaság részére biztosította. Az elvégzett munkákat értékelik, amely alapján az erdőgazdaságnál alkalmazható későbbi útfenntartási műveleteket meg lehet határozni.

A 2002-től százalással kezelt középkorú és idősebb bükkösök egybefüggő területe 1559 ha. A beavatkozások visszatérési ideje 5 év. A százalóerdőben folyó gazdálkodást a terepen Csépanyi Péter termelési és természetvédelmi főmérnök valamint Boros Attila okl. erdőmérnök, erdőgondnok mutatta be. Mindketten hangsúlyozták, hogy az erdőművelési munkák közben rendkívül fontos a célnak legjobban megfelelő finom feltáróhálózat kialakítása a megjelenő újulat és a talaj védelme érdekében. Ezeknek a közelítőnyomoknak azonban csak akkor van értelmük, ha azok kiszállító úthoz, illetve feltáróúthoz csatlakoznak. A Pilisi Örökerdőben a Kakas-hegyi tömb egy része a szaggatott terepviszonyok, illetve feltáratlansága miatt hosszú

távon még nem alkalmas a tájképi és természetvédelmi szempontból is előnyös szálalóerdő gazdálkodásra. Az ellentmondás feloldása érdekében tervezte meg Gerely Ferenc a Kakashegyi feltáróhálózatot. A II. osztályú erdészeti út paraméterivel megtervezett, négy útból álló hálózat összesen 5667 méter hosszú. A nehéz hegyvidéki terepen komoly mérnöki feladatot jelentett a tervek elkészítése, amelyet csak nagy tapasztalattal rendelkező erdőmérnök képes az erdőgazdálkodás igényeit is figyelembe véve elkészíteni. A feltáróhálózat megvalósulása után ezen a területen is megkezdhető a bizonyítottan kedvező szálaló erdőgazdálkodás.

Mindenki figyel (Fotó: Primusz Péter)

A szurdokvölgyi vizes élőhely kialakításakor a korábban létesített, mára azonban szerepét betölteni nem tudó korábbi hordalékfogó kiváltását célozza. A vizes élőhely kialakítása érdekében a Dara-patak Szurdokvölgy elnevezésű szakasza fölött hordalék- és vízvisszatartó kisműtárgyat, e szakasz alatt fenéklépcsőket alakítottak ki. A hordalék- és vízvisszatartó erdészeti kisműtárgy tervezésekor követelményként fogalmazták meg, hogy az

- alkalmas legyen a hordalék jelentős visszatartására,
- a gát mögött tartós vízfelület alakuljon ki,
- a nagyobb árhullámokat károsodás nélkül viselje el,
- a gát sem méreteivel, sem szerkezetével ne tűnjön ki a környezetéből, az helyi anyag felhasználásával épüljön meg.

A 0,80 m koronaszélességű, 0,80 m hasznos magasságú terméskögát mögött 45 m hosszú, 400 m² vízfelület alakul ki az építés befejezése után.

A Dara-patak Szurdokvölgy elnevezésű szakasza alatt a berágódott keskeny meder lehetőséget nyújtott kettő darab sziklalépcsőkhöz hasonló fenéklépcső kialakítására. A betonba rakott terméskő fenéklépcsők kialakításakor a következő igényeket kellett figyelembe venni:

- a tervezett fenéklépcső hasznos magassága mindössze 0,40 m lehet,
- a falazat nagyobb része a felszín alatt legyen,
- az árapasztók inkább vízterelő szerepet töltsenek be.

Az építés közbeni állapotban megtekintett kisműtárgyak bizonyítják, hogy a természet iránti alázattal, komplex szemlélettel megtervezett erdészeti vízgazdálkodási létesítmények együttesen szolgálják a természetközeli, többcélú erdőgazdálkodás és a természetvédelem közös törekvéseit.

Mindenki figyel? (Fotó: Primusz Péter)

A szakosztály tagjai nagy érdeklődéssel tekintették meg az erdőgazdaság tulajdonában lévő, a Lassenberger Kft. fővállalkozásában, de a Szegedi-Gép Kft. állandó alvállalkozásában működtetett Bajna II. mészkőbányát. A bánya működését Nagy János okl. bányamérnök, bányászati szaktervező, felelős műszaki vezető ismertette. A bányatelken még kitermelhető mintegy 600 ezer m³ ásványi nyersanyagot acélgyártási alapanyagként, útépitési alapkőként, aszfaltkeverék készítésénél és építőként lehet felhasználni. A külfejtéses bányaművelés szintosztásos jövesztéssel valósul meg. A robbantás villamos indítású robbanóanyag felhasználásával történik. A lerobbantott nagyobb kötömböket batározják, majd előtörés céljából mobil kötőőre adjál fel. Itt leválasztódik a meddő és a 0/50, vagy 0/100 szemnagyságú mészkő. Az utántörő

berendezéssel állítják elő a 0/3 mm, 3/12 mm, 12/20 mm szemmagyságú frakciókat, amelyeket a bányaudvarban, depóban tárolnak. Az értékesítés a depókból történik.

Bajna 2. mészkőbánya. (Fotó: Kálmán Miklós)

A szakosztály tagjai kegyelettel tekintették meg a Pusztamaróti emlékhelyet, amely történelmünk egyik letragikusabb eseményének helyszíne. Az emlékhelyhez fűződő történetet Tóth Zoltán erdészetvezető ismertette. A mohácsi csatavesztés után a Gerecse egyike jól védhető völgyében, Marót község térségében gyűltek össze a csatából elmenekülő harcosok, valamint a törökök dúlása elől menekülő lakosság. A törökök az ellenállásnak ezt a bázisát fel akarták számolni, de a szekérvárral körülvett település három napig ellenállt a pusztító áradatnak. A törökök Budáról hozott ágyúkkal törték meg az ellenállást és mintegy 25 ezer embert mészároltak le. A kegyetlen csatára emlékeztet a ma is „Emberölő völgy”-nek nevezett völgyben felállított monumentális emlékmű, amelyet Kovács György fertőhomoki szobrászművész alkotott. Az egykori falu helyén kialakult Pusztamarót az 1970-es években néptelenedett el, mára csak a temető jelzi, hogy egykor itt település létezett.

A Szakosztály kegyelettel emlékezett meg a 2009. augusztus 15-én elhunyt Szilágyi József gyémántdiplomás erdőmérnökről, a hazai erdészeti útépités és erdőfeltárás kiemelkedő egyéniségéről, az Erdőfeltárási Szakosztály lelkes támogatójáról, a Zselicség ismerőjéről, egy rendkívüli emberről, akit mindenki becsült és szeretett.

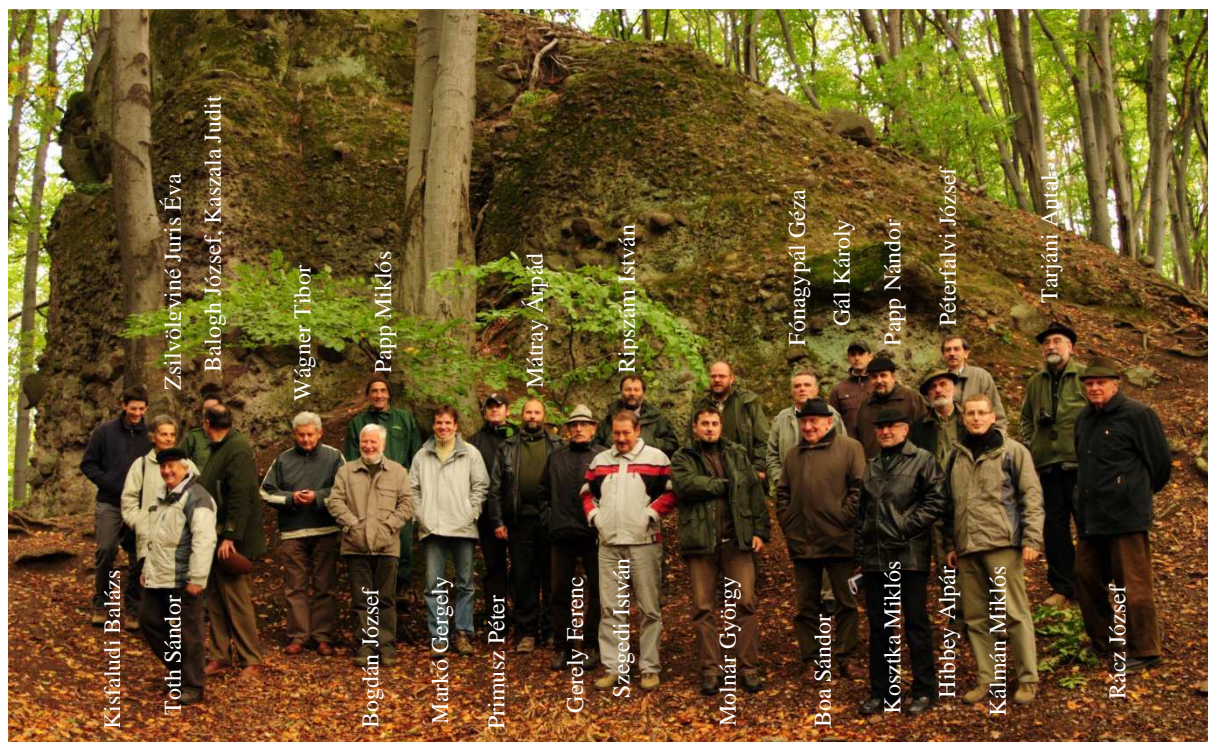
Az első nap végén a Gyarmatpusztai vadászházban Zambó Péter vezérigazgató köszöntötte a Szakosztályt. Tájékoztatót adott a Parkerdő Zrt. gazdálkodásáról, annak eredményeiről és nehézségeiről.

A szakosztályülésen résztvevő 35 fő köszönetét és elismerését fejezi ki a tartalmas program szervezőinek, különösen Kálmán Miklós beruházási és műszaki osztályvezető kollégának, aki a programok szervezése és lebonyolítása mellett egy igényes írásos anyag összeállításával tette maradandóvá a kétnapos programot.

A szakosztályülésen résztvevő 35 fő köszönetét és elismerését fejezi ki a tartalmas program szervezőinek, különösen Kálmán Miklós beruházási és műszaki osztályvezető kollégának, aki

a programok szervezése és lebonyolítása mellett egy igényes írásos anyag összeállításával tette maradandóvá a kétnapos programot.

Az Erdőfeltárási Szakosztály a Zsvány-sziclánál. (Fotó: Kálmán Miklós)

**2009. november 24.
Nyugat-magyarországi Egyetem. Erdőmérnöki Kar**

Dr. Kosztka Miklós Erdészeti utak építése; Erdészeti útépités című tankönyv ünnepélyes bemutatása.

Az OEE 125 éves hagyományt újít fel azzal, hogy az erdőmérnöki szaktudományok körébe tartozó tankönyvek kiadását felkarolja.

Ezen a helyen is megköszönjük a támogató intézmények, erdőgazdaságok és személyek önzetlen segítségét.

Horváthné Sándor Erzsébet méltatása az Erdészeti Lapok-ban

Egyetemi tankönyv az erdészeti útépitésről

Dr. Kosztka Miklós: Erdészeti Útépités

Erdészeti utak építése

Kiadja az Országos Erdészeti Egyesület, Budapest, 320.o.

Az **Országos Erdészeti Egyesület** feladatának tekinti az értékek megőrzését és új értékek teremtését. Ezeknek a törekvéseknek megfelelően elhatározta, hogy felújítja azt a hagyományt, miszerint az egyesület felkarolja a szakkönyvek kiadását. Ennek az adta az időszerűségét, hogy éppen **125 éve** adta ki az Egyesület **Deák Ferenc Alapítványa** Szécsi Zsigmond *Erdőhasználat* c. tankönyvét, amelyre Dr. Kosztka Miklós *Erdészeti utak építése* c. könyvének kiadásával emlékeznek. A Deák Ferenc Alapítvány könyvkiadási célját mára az Egyesületünk által **2001-ben** létrehozott **Erdészcsillag Alapítványa** folytatja. Ezeknek a törekvéseknek megfelelően kerülhetett kiadásra az *Erdészeti útépités* című, *Erdészeti utak építése* alcímet viselő tankönyv.

Címlap és hátsó borító (Tervezte: Primusz Péter)

Hasonló tárgyú tankönyv 1965-ben jelent meg a Pankotai-Herpay szerzőpárostól *Erdészeti szállítástan* címmel, amely az erdőfeltárás és erdészeti útépités teljes témakörét felölelte. Kifejezetten az erdészeti útépitéssel foglalkozó tankönyv korábban nem született Magyarországon, éppen ezért a most megjelenő könyv hiánypótló mű.

Elsősorban erdőmérnök hallgatók, illetve erdőmérnökök használatára szánta a szerző, hiszen az erdészeti magánutak építési sajátosságai különböznek az állami útépitéstől. A közútépitők csak kellő megfontolással használhatják az eltérő műszaki irányelvek és szabványok miatt ezt a művet, mint ahogy ezekre a szerző az Előszóban fel is hívja a figyelmet. Ebben a fejezetben rögzíti azokat a fontos alapelveket is, amelyeket az erdészeti útépitőknek minden esetben el kell sajátítani azért, hogy az erdő életközösségét a lehető legkisebb mértékben kelljen igénybe venni a műszaki beavatkozással, és az okozott tájsebeket a természet mielőbb begyógyíthassa.

A tankönyv az erdészeti utak építésének teljes területét felöleli, a földművek, a műtárgyak, az útépitési anyagok és a pályaszerkezetek témaköreitől kezdve a pályaszerkezet tervezésén keresztül az

útfenntartásig. Mivel a mélyépítésben a tervezést és a kivitelezést nem lehet egymástól elválasztani, ezért ezeket összefüggéseiben tárgyalja, részletesen kitérve az építési technológiákra is.

Az *erdészeti utak alépítményei* című fejezet első részében részletesen ismerteti a földművek tervezését, építését, az erdészeti utak építésénél használható munkagépeket és azok által megvalósított technológiát. Leírja a földművek romlásának folyamatát, és bemutatja azok elleni védekezések alapelveit. A fejezet második része tárgyalja az erdészeti utak műtárgyait. A támasztófalak tervezésének leírásakor az erdészeti útépítésben elterjedt súlytámfalak tervezési lépései mellett ismerteti a vasalt talajtámfal és a georáccsal erősített talajtámfal tervezését is, amelynek elterjedése környezetbarát megoldás lehet az erdészeti gyakorlatban is. A kishidakkal foglalkozó fejezetben az erdészeti útépítés hagyományait követve a legegyszerűbb megoldásokat ismerteti. Kitér a monolit vasbeton lemezhidakra, röviden említi az egyszerű gerendatartós hidakat, amelyeket leginkább ideiglenes áthidalásokként lehet használni, főként a kiszállító utaknál. Érinti az előregyártott elemekből építhető hidak kialakítását is, amelyek építése az erdészeti útépítés gyakorlatában az építésszervezési nehézségek miatt nem terjedt el. A hidak mellett azonban részletesen foglalkozik a csőáteresztőkkel és egyéb vízátervező létesítményekkel, amelyeknek jelentős szerepe van az erdészeti útépítésben, mert ezek szakszerű elhelyezése csökkentheti az út alatti termőterület kiszáradását, valamint csökkenti az erózióveszélyt is. Kiemelendő itt a kis átmérőjű csövek felhasználására tett javaslat és megoldás, ami lehetővé teszi a bevágási oldalon lévő árkok vízének sűrűbb átvezetését, költségtöbblet nélkül. E fejezet utolsó részében alapfogalmi szinten összefoglalja a műtárgyak alapozásának kivitelezését is.

Az *Útépítési anyagok* kal foglalkozó fejezet első részében részletezi azokat az alapelveket, amelyek alapján az erdészeti útépítésben felhasználható alapanyagokat célszerű kiválasztani. A kőnemű útépítési alapanyagok tárgyalásakor részletesen ismerteti a kereskedelmi forgalomban beszerezhető és a műszaki irányelvekben rögzített választékokat, valamint azok minősítését. Annak ellenére, hogy ezek ára az építés helyszínén az erdészeti útépítés számára majdnem megfizethetetlen, mégis hasznos ismereteket foglal össze azért, hogy az erdészeti útépítésben használt alacsonyabb minőségű és ezért olcsóbb anyagoktól elvárható műszaki teljesítményt mérlegelni lehessen. A kötőanyagok közül az erdészeti útépítésben általánosan elterjedt bitumen választékaival foglalkozik részletesebben, de ismerteti a mész és a másodlagos ipari nyersanyagok felhasználásának lehetőségeit is. A cement felhasználását viszonylag röviden mutatja be, mert annak jelentősége alárendelt az erdészeti útépítésben.

Az *Erdészeti utak pályaszerkezetét* bemutató fejezet is az általános ismeretekkel és az alapelvekkel kezdődik. Ezzel megalapozza a pályaszerkezeti rétegek tulajdonságainak és viselkedésének ismeretét valamint a pályaszerkezetben elfoglalt helyének indokait. A fejezet első részében az erdészeti útépítésben jelentős szerepet játszó talajstabilizációkkal foglalkozik. A klasszikus alapelvek mellett kitér a műszaki irányelvekben megfogalmazott kritériumokra is, amelyek azonban az erdészeti útépítésben estenként túlzó követelményeket támasztanak. Az aszfaltok között bemutatja az erdészeti útépítésben klasszikusnak számító aszfaltmakadámokat, de megfelelő részletességgel ismerteti a tömör aszfaltok készítését és beépítését is. Ezek a drága, de kiváló minőségű anyagok a tőlük elvárható telje-

sítményt csak akkor tudják az árukkal arányosan teljesíteni, amennyiben azokat a technológiai előírásoknak megfelelően készítik el és építik be. A fejezet összefoglalja az útfenntartásban használható vékony rétegeket. Bemutatja a pályaszerkezet helyszíni hideg keveréssel történő újrahatszósításának lehetőségét is, amit a jövő várható útfelújítási módszerének tekinthetünk, a teljesen tönkrement pályaszerkezetek esetében.

A *Hajlékony pályaszerkezetek tervezését*-t rendszerbe foglalva tárgyalja, rámutatva a méretezés, a felépítés tervezés és az útfenntartási összefüggésekre. A teherbírásra történő méretezés módszerénél részletesen az AASHO nagyminta kísérlet eredményein alapuló módszert ismerteti, amely az erdészeti útépitésben megfelelő eredményeket adott. Nagy hangsúlyt fektet a tervezési forgalom és a földmű teherbírásának a pályaszerkezet méreteire és élettartamára gyakorolt hatásainak ismertetésére. Részletesen kitér a pályaszerkezetek megerősítésének tervezésére. Bemutatja a klasszikusnak számító Benkelman–tartós behajlás mérésre alapozott módszer mellett a legújabb mérési eljárást jelentő nehéz ejtősúlyos teherbírás mérő berendezést is. Ez a legkorszerűbb berendezés a behajlási teknő geometriai jellemzőinek elemzése alapján jelentősen több információt nyújt a meglévő pályaszerkezet teherbírására vonatkozólag. A fejezet befejező része a pályaszerkezet-gazdálkodás témáját dolgozza fel, bemutattva az új pályaszerkezetek tervezése, a megerősítések és az útfenntartási állapotfenntartó beavatkozások közötti összefüggéseket.

A könyv 320 oldalon tárgyalja az erdészeti utak építésének témáját. Az ízlésesen kivitelezett borító felkelti a könyv iránti érdeklődést. A kettős cím arra enged következtetni, hogy az Erdészeti útépités témájában esetleg még egy további mű megjelentetését is tervezik. Különösen fontos a hátsó borítólapra elhelyezett két Kaán Károly-idézet, amelyek az erdészeti útépitések jelentőségére hívják fel a figyelmet. A megértést 230 ábra, a tájékoztatást 38 táblázat segíti. Az ábrák egységes megjelenésűek, egyszerűek és kifejezően mutatják be a lényegét. A könyvek megjelenésére igényes olvasó találhat néhány nem szokványos szerkesztési megoldást, ami annak tulajdonítható, hogy a szerkesztést feltehetően a szerző maga végezte, csökkentve ezzel a kiadás költségeit, ami egy egyetemi tankönyv esetében nem elhanyagolható tétel. Azt, hogy a tankönyv elérhető áron vásárolható meg minden érdeklődő számára, az Országos Erdészeti Egyesület nagyvonalú hozzáállása, és a támogatók – akik neve a belső borítólapra olvasható – nagyvonalú adományai teszik lehetővé.

„Összefoglalva kijelenthető, hogy az erdészeti útépités egy sajátos dolog, amellyel a legújabb technika sem bír, mert az, az erdőben csődöt mond. Az útépités során az erdőbe be kell menni, speciális tudást és felkészültséget igényel ez a munka. Erről szól a könyv.” (Gerely Ferenc)

A könyv megvásárolható az OEE budapesti központjában, valamint Sopronban a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézetében. A könyv ára: 1000.- Ft.

Sándor Erzsébet

Új, hiánypótló tankönyv az Erdőmérnöki Karon

Szerző: CSIHA TÜNDE NOÉMI - 2009. november 26., csütörtök 12:49

Újabb igényes tankönyv született a Nyugat-magyarországi Egyetemen. Dr. habil. Kosztka Miklós Erdészeti útépítés - erdészeti utak építése c. könyvét a napokban mutatták be az Erdőmérnöki Karon. A kétrészes tankönyvet (amelynek most második kötetét vehetik kézbe az oktatók és a hallgatók, és amelynek hamarosan az első része is napvilágot lát), azok forgathatják haszonnal, akik az erdőfeltárás, az erdészeti utak tervezése, illetve építése területén kívánnak tájékozódni.

Fotó: Dr. Markó Gergely

A könyvbemutatón Prof. Dr. Náhlik András, az Erdőmérnöki Kar dékánja, az erdőmérnök képzés történetéről nyújtott rövid áttekintést. Összegzésében kitért arra is, hogy a kar választás előtt áll: döntenie kell arról, hogy a képzés területén a műszaki színvonal megtartására törekedjen-e, vagy az ökológiai-biológiai irányultságát erősítse, tegye hangsúlyosabbá. A szakma és a kar vezetése, ahogyan az oktatók is, a műszaki színvonal megőrzését mindennél fontosabbnak tartják, hangsúlyozta, a kar ezért az elitképzés irányába szeretne elmozdulni. Arra is nagyon nagy szükség van, folytatta, hogy az áthallgatás lehetőségét kihasználva minél több erdőmérnök hallgató megszerezze a közgazdász, illetve a jogi végzettséget is, hogy később felelős pozíciók betöltésével a legfelsőbb szinteken is képviselni tudják a szakma és a kar érdekeit. A könyv méltatása után dékán úr a szerzőnek gratulált. A könyvet kiadó Országos Erdészeti Egyesület részéről Ormos Balázs főtitkár, a Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet részéről pedig Dr. habil. Péterfalvi József intézetigazgató méltatta a könyvet és ajánlotta a szakma képviselői, az oktatók és a hallgatók figyelmébe. A könyv megjelenését az Erdészcsillag Alapítvány támogatta.

- Legutóbb 1965-ben jelent meg tankönyv az erdőfeltárásról, Erdészeti szállítástan címmel, amely az erdészeti feltárás és erdészeti útépítés teljes témakörét felölelte.

Kifejezetten az erdészeti útépítéssel foglalkozó tankönyv korábban nem született Magyarországon, éppen ezért ez most hiánypótló mű. Elsősorban erdőmérnök hallgatók, illetve erdőmérnökök használhatják, hiszen az erdészeti útépítés sajátosságai különböznek a közútépítéstől. Közútépítők csak kritikával használhatják az eltérő műszaki irányelvek és szabványok miatt. A tankönyv az erdészeti útépítés teljes területét felöleli, a földművek-, a műtárgyak-, az útépítési anyagok- és a pályaszerkezetektől kezdve a pályaszerkezet tervezéséig és az útfenntartás témaköréig. Mint ilyen, az erdészeti útépítés területén egyedülálló, Magyarországon hasonló tankönyv még nem jelent meg - mondta kérdésünkre Dr. Kosztka Miklós professzor.

Ormos Balázs: Könyvbemutató Sopronban

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztálya 2009. november 24-én Sopronban, a Nyugat-magyarországi Egyetem Rektori Tanácstermében tartotta ünnepi ülését. Az összejövetelen mutatták be Dr. Kosztka Miklós egyetemi tanár, a szakosztály elnöke által írt tankönyvet, melynek címe: Erdészeti utak építése.

A rendezvényen képviseltette magát az Egyetem és az Erdőmérnöki Kar vezetése, a szakosztály tagjai és az elmúlt hónapban megalakult OEE Soproni Hallgatói Helyi csoport tagjai. Egyesületünket Ormos Balázs a szakosztály tagja, főtitkár képviselte.

Dr. Kosztka Miklós szakosztály elnök megnyitója után Dr. Nahlik András az Erdőmérnöki Kar dékánja beszélt arról, hogy milyen jelentőségű a megjelent tankönyv a műszaki képzésben, a 200 éves erdészeti felsőoktatásban. Wilkens Henrik Dávid az első erdészeti tanár már Selmecbányán felismerte a műszaki képzés fontosságát. A bányászoképzésből vezette a műszaki képzést és egy darabig a bányászattal együtt futott. Wagner Károly erdésztanár tantervi reformja vezette be az építést, a géptan, a geodézia, a víz- és útépítés oktatását. Ekkor alakult ki a műszaki képzés gerince. 1894-től használhatták az erdészek a mérnök megnevezést. 1991-től euromérnöki diplomaként ismerték el az erdőmérnöki diplomát, ezért is kötelességünk tartani a mérnöki képzés színvonalát, jelentette ki a Dékán. A kreditrendszer bevezetése során a hallgatók hanyagolták az „A” tárgyakat, melyek az osztatlan képzésben voltak. A műszaki képzés oktatása vonatkozásában voltak ütközések a karon belül, meg kell-e tartani a műszaki színvonalat vagy egy biológiai irányultságú képzés legyen. A műszaki irányba dönt el a jövő képzése. A szakma is elvárja, hogy szakmérnököket képezzenek, a továbbképzést kitörési pontnak tartja. Üdvözölte a tankönyv megjelenését, mely tovább öregbíti a kar műszaki képzését.

Ormos Balázs elmondta, hogy az Egyesület feladata az értékek őrzése és teremtése. Éppen 125 éve adta ki az Egyesület Deák Ferenc Alapítványa Szécsi Zsigmond Erdőhasználattal c. tankönyvét, mely hagyományt Dr. Kosztka Miklós Erdészeti utak építése c. könyv kiadásával ünnepeljük. A Deák Ferenc Alapítvány könyvkiadási célja a ma működő, az Egyesületünk által 2001-ben létrehozott Erdészcsillag Alapítványba foglaltuk. Természetes, hogy ez az alapítvány is támogatta a tankönyv létrehozását, mely tankönyvet az Országos Erdészeti Egyesület adott ki.

Dr. Péterfalvi József intézetigazgató méltatta a könyv jelentőségét, köszönetet mondott Ormos Balázsnak a kiadásban vállalt menedzselésért, azért hogy könyvé érett az oktatási anyag az intézet minden dolgozója sokat tett. Megemlítette, hogy szükséges az informatika által nyújtott ismeretanyag, de egy könyv száz év múlva is levehető a könyvespolcra.

Dr. Kosztka Miklós szerző a különböző szakkönyveken keresztül mutatta be az erdészeti útépítés oktatásának történetét. Ismertette a könyv tartalmát és a fejezetek szükségességét. A könyv címe azért Erdészeti utak építése, mert tervben van egy következő könyv kiadása is mely az erdészeti utak tervezéséről fog szólni. Megköszönte a könyv kiadásában szerepet vállaló személyeknek és a támogatóknak a támogatást. (Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, Országos Erdészeti Egyesület, Erdészcsillag Alapítvány, Geomatikai Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet, Bakonyerdő Zrt., Pilisi Parkerdő Zrt., Szombathelyi Erdészeti Zrt., Északerdő Zrt., Nyírerdő Zrt., Zalaerdő Zrt., Gradex Mérnöki és Szolgáltató Kft., Megyeri Közmű- és út és mélyépítő Kft.)

Dr. Varga Szabolcs ünnepnek tartotta az útépítési könyv megjelenését. Átadta Dr. Péterfalvi József intézetigazgatónak Perlaki Ferenc erdőmérnök könyv és jegyzet adományait, aki korábban az útépítési tanszék adjunktusaként dolgozott. Felszólalásában hangsúlyozta, hogy legyen mérnök, aki Sopronban diplomát szerzett, ha nem is műszaki területen dolgozik.

Gerely Ferenc méltatta a könyv megjelenését. Elmondta, hogy az erdészeti útépítés egy sajátos dolog, a legújabb technika sem bír vele, mert az erdőben csődöt mond. Az útépítés során az erdőbe be kell menni, speciális tudást és felkészültséget igényel a munka. Erről szól a könyv.

Dr. Rácz József a tanszék egykori docense, külön méltatta a könyv jelentőségét, kiemelve szakmai, tartalmi és esztétikai értékeit, a szerző gondos, mérnöki munkáját.

A tankönyv a támogatók és az Egyesület hozzájárulása eredményeként 1000 Ft. összegért megvásárolható Sopronban a tanszéken és Budapesten az Egyesületnél.

A kötetlen beszélgetés során a jelen lévő három szakosztály elnöke (Erdőfeltárás-Dr. Kosztka Miklós, Erdei Sportok-Gerely Ferenc, Erdészeti Erdei Iskola-Ormos Balázs) felvetették annak gondolatát, hogy a napjainkban egyre többször a kerékpárosok részéről igényként felvetődő erdei kerékpározás ügyét közösen igyekezzenek megoldani egy országos kerékpáros hálózat kialakításával. Ez a hálózat érintené az erdészeti erdei iskolákat, a vendég- és vadászházakat, az erdészeti emlékhelyeket. Az ügy érdekében már jó kezdeményezés indult a Mecseki Erdészeti Zrt.-nél.

Az Országos Erdészeti Egyesület támogatásával születhetett meg a dr. Kosztka Miklós: Erdészeti útépítés, Erdészeti utak tervezése című tankönyve is, teljessé téve az erdőfeltárás és az erdészeti útépítés témáját feldolgozó szakirodalmat.

Címlap és hátsó borító (Tervezte: Primusz Péter)

**2010. február 19.
Budapest**

Az erdőfeltárási Szakosztálya 2010 évi első ülését február 19-én tartotta Budapesten. Az ülés fő napirendi pontja a 2010. évi egyesületi választások előkészítés volt, amelyen javaslatot kellett tenni az egyesületet vezető személyiségeire és a meg kellett választani a Szakosztály új elnökét és titkárát. A határozatképtelenség miatt berekesztett első ülést követő megismételt második időpontra meghirdetett ülést a megjelent 18 fő részvételével már határozatképesé lehetett nyilvánítani. Az ülésen elhangzott a 2009. évről elkészített beszámoló, valamint a 2010. év munkaterve.

A szakosztály elnöke ezután több, érdeklődésre számot tartó témáról adott információt. Bejelentette, hogy Haják Gyula tagtársunk - aki 1955 óta volt tagja az Erdőfeltárási Szakosztálynak - írásban benyújtotta lemondását tagságáról. A levél felolvasása után a jelenlévők értékelték Haják Gyula tevékenységét az erdőfeltárásban és az erdészeti útépítésben. Megállapított

ták, hogy egész szakmai életútján keresztül kiemelkedően szolgálta szűkebb szakterületét. Tanácsaival és észrevételeivel, emberi magatartásával az erdőmérnöki tekintélyt és annak erkölcsi súlyát növelte. Mindezekre tekintettel a tagság javasolta és egyhangúan elfogadta, hogy Haják Gyula okleveles erdőmérnöknek, az Erdőfeltárási Szakosztály egykori titkárának, aki az erdőfeltárási és az erdészeti útépités hazai és nemzetközi hírének növelésében vállalt múlhatatlan szerepet, 55 éves szakosztályi tagsága alkalmából az Erdőfeltárási Szakosztály örökös tagja címet kapja, azzal a kitételrel, hogy megjelenését az üléseken továbbra is megtiszteltetésnek veszik.

Bpént, 2010.02.15.

Kedves Miklós!

Köszönettel megkaptam a febr. 19-i ülésre szóló meghívót.

Tekintettel arra, hogy az OEE életében kezdetül, illetve kezdetül veszi egy 4 éves ciklus, így velem, hogy ez az időpont a legalkalmasabb arra, hogy különböző személynél okok, no meg a nem sokára elérendő 86 éves korom miatt, lemondjak a szakosztályi tagságomról. Az embernek tudnia kell, hogy mikor határozza el magát, mármint sem köztömbös lépés megtételére...

Összintén szívvel megköszönöm az aldosos vezetői munkásságodat a Szakosztály elém, mely testületnek 1955 óta tagja és másfél évtizedig titkára is voltam.

További eredményes munkát és jó egészséget kívánok Neked és a Szakosztály tagjainak,

baráti öleléssel

Haják Gyula

Haják Gyula levelének másolata

A szakosztály tagjai tájékoztatást kaptak arról, hogy a 2009-ben hozott döntésnek megfelelően, az akkor kitüntetésre javasolt személyt 2010-ben terjesztettük az Elnökség elé. Így kellő

idő állt rendelkezésre a javaslat előkészítésre. A megjelentek döntöttek arról is, hogy a javaslat eredményességének függvényében a 2011. évi előterjesztést az őszi ülésen teszik meg.

Az Erdőfeltárási Szakosztály világos képet szeretett volna kapni a hazai erdészeti úthálózat hosszáról. Ennek érdekében körlevelet küldött az erdőgazdálkodóknak és megkereste a tulajdonos képviselőjét, hogy a birtokukban lévő adatokat saját működési területükről adják át a szakosztály részére. A hiányosan beérkezett válaszok alapján az erdészeti úthálózatunk hossza kerekén 2900 km. Gerely Ferenc tagtársunk ismeretei szerint úthálózatunk ennél hosszabb, mert azoknál az erdőgazdaságoknál, akik választ nem adtak, ismeretei szerint rendelkeznek utakkal. Vállalta, hogy a tulajdonostól a hálózat valós hosszára vonatkozó adatokat megszerzi.

Az erdőmérnökök beilleszkedése a hazai mérnöktársadalomban a Magyar Mérnöki Kamarán (MMK) keresztül valósulhat meg. Ez a szervezet fogja össze a tervezéssel és szakértéssel foglalkozó mérnököket, ez a szervezet adja ki a szakértői és tervezői jogosultságokat is. Ezek a jogosultságok végeredményben az egyes szakterületek védelmét is jelentik a kontárok és a szakismeretekkel nem rendelkezők működése ellen. Mivel az erdőmérnök tevékenysége több területen határos a kimondottan mérnöki tevékenységekkel, ezért az 1996. évi LVIII. tv. az erdőmérnökök tevékenységét is a MMK alá sorolja. A „kamarai törvény” megjelenése óta a jogosultság és jogosítás kérdésében vita van a MMK és az FVM között. Az erdőmérnök szempontjából ezen időszakban megtörtént kedvező és kedvezőtlen jogszabályi változások végére az FVM jelenlegi vezetése pontot tett az 1/2010. FVM rendelettel. Eszerint a minősítés jogát elvonta MMK hatásköréből, annak ellenére, hogy ebben a témában a MMK elnöke és az FVM államtitkára ennek ellenkezőjében állapodott meg.

Az erdészeti útépítésben, útfenntartásban kezdenek megjelenni a nem erdőgazdasági szervezet keretében működő kisebb vállalkozások (pl.: Jávorszarvas Kft.). Célszerű ezekkel a vállalkozásokkal felvenni a kapcsolatot, megismerni tevékenységüket és szükség esetén tájékoztatni őket az erdészeti útépítések követelményeiről. Ezzel egyre sürgetőbbé válik az erdészeti útépítések minősítési rendszerének elfogadása, mert a minőségi munka csak ennek alapján bírálható el. Az erre vonatkozó javaslatot „Az erdészeti utak építésének műszaki ellenőrzése” című kutatási jelentés címmel az Erdőfeltárási Tanszék 2007-ben az FVM részére átadta.

Dr. Péterfalvi József intézet igazgató beszámolt az Erdőfeltárási szakirányú továbbképzési szak szervezésének állásáról. Az engedélyeztetés az utolsó szakaszába érkezett, ezért annak indítását a Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet (GEVI) 2010. őszi félévére tervezi. Az engedélyek kézhezvétele után a szükséges információkat az Intézet honlapján teszik közzé. A négy féléves továbbképzés felöleli az erdőfeltárást, az erdészeti utak tervezését, az erdészeti utak építését, valamint az útfenntartás témaköreit. A továbbképzés teljes lehallgatása után a résztvevő diplomát kap. A blokkok lehallgathatók önállóan is, amiről a résztvevők igazolást kapnak, amit a MMK is elfogad továbbképzésnek. Javasolja a továbbképzés elvégzését mindazoknak, akik az erdőfeltárást gyakorlatával, vagy annak hatósági kérdéseivel foglalkoznak.

Tájékoztattott arról is, hogy dr. Bezzegh László az intézet volt professzora, az EMK egykori dékánja halálának 20. évfordulója alkalmából az Intézet szobrot kíván állítani más professzor szobrai mellé az Egyetem Botanikus Kertjében. A szobor elkészítésének anyagi háttérét jelentős részben támogatásokból tudják megteremteni. Kéri, hogy mindazok, aki az erdőgazdálkodás és a földmérés területén elismert szaktekintély szobrának megvalósításához hozzájárulni kívánnak, azok az Egyetem, vagy az OEE számlaszámán adják le adományukat. Ezek nyilvántartása érdekében a szándékot jelezzék jpeterfa@emk.nyime.hu email címre.

Az ülésen megtörtént a szakosztály vezetésének megválasztása is. A szakosztály elnökének dr. Kosztka Miklós egyetemi tanárt, titkárának Kálmán Miklós műszaki osztályvezetőt választották.

Dr. Kosztka Miklós válaszlevele:

Országos Erdészeti Egyesület
ERDŐFELTÁRÁSI SZAKOSZTÁLY

Haják Gyula Úr
okl. erdőmérnök

Budapest
Magyari J. u. 8.
114.

Kedves Gyuszi Bátyám!

Még a szakosztályülés előtt köszönettel megkaptam kedves leveledet, amelyre különböző sürgető feladataim miatt csak most tudok válaszolni. Ezért elnézésedet kérem.

Ebben a levélben jelzed, hogy lemondasz szakosztályi tagságodról. Nagyon sajnálom ezt a döntésedet, mert ezzel a szakosztály egy aktív taggal vált szegényebbé. Mindig öröm volt meghallgatni tanácsaidat, észrevételeidet, amelyek az erdőfeltárás és az erdészeti útépités ügyének előre vitelét szolgálták. Ezek mindig megalapozott és támogató észrevételek voltak, aminek alapját az 55 év alatt felhalmozott tapasztalataid jelentették.

A szoros szakmai értékeid mellett meg kell említeni az emberi kapcsolatokban tanúsított viselkedési kultúrádat, amit minden időben és mindenkivel szemben gyakoroltál. Ezekkel a manapság ritka megnyilvánulásokkal is az erdőmérnök tekintélyének, erkölcsi súlyának növelését szolgáltad, amire ma már kevesek – mondhatni ilyen szinte talán senki – nem képes.

Elhatározásodat megértve és elfogadva leveledet felolvastam az ülésen. Döntésedet a szakosztály tagjai is sajnálattal vették tudomásul, több hozzászóló elismeréssel méltatta szakmai és egyesületi tevékenységedet. Ennek fényében a szakosztály tagsága úgy döntött, hogy részedre

az Erdőfeltárási Szakosztály örökös tagja

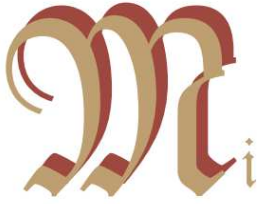
címet adományozza, amelyről szóló oklevelet egy későbbi időpontban fogja átadni.

Ez a cím különös kötelezettségekkel nem jár, de megtiszteltetésnek vesszük megjelenésedet üléseinken.

Sopron, 2010. március 5.

Jó egészséget kívánva, megkülönböztetett nagyrabecsüléssel üdvözöllek:

Dr. Kosztka Miklós
szakosztály elnöke

*az Országos Erdészeti Egyesület
Erdőfeltárási Szakosztályának tagjai
üdvözljük az Olvasót!*

Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya

Haják Gyula

*Úrnak,
okleveles erdőmérnöknek,
az Erdőfeltárási Szakosztály egykori titkárának,*

*elismerve az erdőfeltárási és az erdészeti útépités hazai és
nemzetközi hírének növelésében vállalt elvülhetetlen szerepét,
55 éves szakosztályi tagsága alkalmából az*

„Erdőfeltárási Szakosztály örökös tagja”
címet adományozza.

*Ezen oklevelet döntésünk bizonyítására és emlékezetére adjuk ki,
amelyet a Szakosztály elnöke és titkára aláírásával megerősít.*

Budapest, 2010. október

*Kálmán Miklós
titkár*

*Dr. Kosztka Miklós
elnök*

Díszoklevél az örökös tagságról

2010. október 27.
Wágner Károly Erdészeti szakkönyvtár

Élve az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségének javaslatával az Erdőfeltárási Szakosztály 2010. október 27-én ünnepi szakosztályülést tartott a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtárban, egyesületünk legnagyobb értékeit őrző gyűjteményében, a Riedl Gyula könyvtári hetek rendezvénysorozatához csatlakozva.

A szakosztályülés napirendje méltó volt a hely szelleméhez. A tagság elsőként Haják Gyula aranydiplomás erdőmérnököt köszöntette, abból az alkalomból, hogy az Erdőfeltárási Szakosztály egyik alapító tagjaként 55 éven keresztül vett részt a szakosztály életében és munkájában. Teljes életútjának, az erdőfeltárási és az Erdőfeltárási Szakosztály érdekében végzett önzetlen munkájának elismeréseként a szakosztály 2010. február 19-én tartott ülésén az Erdőfeltárási Szakosztály örökös tagja címet adományozta. Ennek megerősítésére jelen ülésünkön átnyújtottuk az erről kiállított oklevelet, a következő szöveggel:

„Mi az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztályának tagjai üdvözljük az olvasót! Az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya Haják Gyula Úrnak okleveles erdőmérnöknek, az Erdőfeltárási Szakosztály egykori titkárának, elismerve az erdőfeltárási és az erdőszeti útépités hazai és nemzetközi hírének növelésében vállalt múlthatatlan szerepét, 55 éves szakosztályi tagsága alkalmából az „Erdőfeltárási Szakosztály örökös tagja” címet adományozza. Ezen döntésünk bizonyítására és emlékezetére adjuk ki ezen oklevelet, amelyet a Szakosztály elnöke és titkára aláírásával megerősít. Budapest, 2010. október 27. Kálmán Miklós titkár, Dr. Kosztká Miklós elnök.”

Haják Gyula oklevele

Haják Gyula az Erdőfelfutási Szakosztály Örökös tagja

Haják Gyula életútját röviden dr. Kosztka Miklós ismertette, amelyből a résztvevők megtudhatták, hogy életpályája az erdészeti műszaki szakterülethez kötődött, amelyek közül kiemelkedő az erdőfelfutás és az erdészeti útépítés. Ezt a témakört nem csak hazai körökben, hanem széleskörű nyelvtudása miatt nemzetközi fórumokon is képviselte.

Mindezekről Gerely Ferenc, Horváthné Sándor Erzsébet, Fábíán Gábor is megemlékezett, akik részben munkatársai voltak, részben munkájuk közben alakultak ki kapcsolataik. Kiemelték példamutató emberi magatartását és fellépését, amivel meghatározóan hozzájárult az erdőfelfutás hazai és nemzetközi elismertségének növeléséhez. Az ünnepelt válaszában megköszönte a méltató szavakat. Felhívta a kollégák figyelmét arra, hogy nyelvtudás nélkül manapság már nem lehet az erdőmérnöki munkát hivatásszerűen végezni. Nyelvet tanulni nem lehet későn elkezdni, annak bármilyen korban érdemes nekifogni.

A felemelő pillanatok után egy szomorú eseményről, Balogh József okl. erdőmérnök a szakosztály egykori titkárának haláláról emlékeztünk. Az Országos Erdészeti Egyesületnek az 1970-es évek elején egyetemistaként lett tagja. Az Erdőfelfutási Szakosztály soraiba az 1980-ban választották tagnak. A szakosztály rendezvényeinek rendszeres és aktív résztvevője. Az erdőgazdaságnál rendezett utolsó 5 szakosztályülés (1982, 1988, 1993, 2002, 2008 években) szakmai vezetését magas színvonalon végezte. Ezeken a szakosztályüléseken mindig lehetősége volt a legújabb műszaki fejlesztés-kutatás eredményeinek bemutatására és megismertetésére.

Részvevők (1)

A közreműködésével szervezett egyik legjelentősebb ülés az 1982-ben, széleskörű szakmai összejövetelt eredményező ünnepi szakosztályülés volt, amelyen a résztvevők Bakonyoszlopon megemlékeztek a 2000. km erdészeti burkolt út megépítéséről. A kétnapos rendezvényen több mint 100 erdészeti szakember és útépítő vett részt. A 2000. km helyén kő emléktáblát avattak az első napon, majd másnap a Bakonybél - Szárazgerencei feltáró úton az 1950-es évek közepén "saját rezsi"-ben megépített út 0. km emlékkövét helyezték el.

A sajátos hangulatú bakonyi erdőfeltárási szakosztályüléseken a napi időszerű problémák megvitatásán túl mindig program volt a hagyományok felelevenítése, a korábban erdőfeltárással foglalkozó kollégákról szóló megemlékezések és az értékek átmentése. Az Erdőfeltárási Szakosztálynak 2002-2010 között titkára. Ebben a minőségében az ülések rendezésében is aktívan közreműködik. Ötleteivel és tapasztalatával jelentős szerepe játszik abban, hogy az Erdőfeltárási Szakosztály ülései mindig időszerű problémákkal tudnak foglalkozni.

A Bakonyerdő Zrt-nél, illetve jogelődjénél megépített utak terveit jelentős részben diplomatervi feladatként tervezte meg az erdőgazdaság számára. Így 40 km útterv elkészítésében működött konzulensként közre. Ezzel jelentősen hozzájárult az erdészeti felsőoktatás támogatásához, erdőmérnök generációk műszaki szemléletű neveléséhez, oktatásához. Munkakörében folyamatosan figyelte az erdőfeltárást és az erdészeti útügy területén folyó fejlesztéseket. A kutatás-fejlesztés legújabb eredményeit mindennapi tevékenységébe is beépítette. Javaslatára az elsők között született meg az erdőgazdaság rendszerszemléletű útfenntartási terve (1986-ban), illetve messzemenően támogatta az erdőgazdaság digitális

útadatbankjának kidolgozását (2008-ban), aminek alapján az erdőgazdaság a rövid és hosszú távú útfenntartási terveit hatékonyan és tudatosan tudja elkészíteni, továbbá a teljes útfenntartási rendszert működtetni. Kivitelezői tapasztalatai alapján szorgalmazta a számítógépes útervezés bevezetését is.

Résztevők (2)

Egykori diplomatervezőjeként dr. Péterfalvi József egyetemi docens, majd dr. Viharos Zsolt ny. vezérigazgató saját diplomatervezőjéről és későbbi munkatársáról emlékezett. A megemlékezések sorát követte a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtárban tett látogatás. A könyvtár hányatott történetét és a könyvtárat dr. Sárvári János a könyvtár őrje ismertette. Részletesen kitért korábbi székházunk történetére is, amelynek visszaszerzésére pillanatnyilag nincs sok esély, de visszaszerzése érdekében tovább folytatjuk ez irányú törekvéseinket, mert csak az veszik el, amiről önként lemondunk. A szakosztály tagjai nagy érdeklődéssel fogadták be az ismereteket, megismerve erdész múltunk egy szeletét azon igazság szellemében, hogy aki nem becsüli múltját, nem lehet a jövő építője. Az Erdészeti Információs Központban elköltött ízletes vaddisznópörkölt után nem volt időnk pihenésre, mert a házigazda Budapesti Erdészet vezetője dr. Boda Zoltán és Szabó Péter erdőgondnok kíséretében meglátogattuk a Nagy Hárs-hegy kilátót. Miközben gyönyörködtünk csodálatos panorámában, megismerhettük a nagyváros környezetében folyó erdőgazdálkodás nehézségeivel és örömeivel.

2011. február 24.
MTESZ Székház (408. terem) (Budapest II. Fő utca 68.)

1. Beszámoló a 2010. évről.
2. Munkaterv a 2011. évben. (Javaslatot kérek és vállalkozó erdőgazdaságot az őszi szakosztályülés helyszínére.)
3. Kitüntetési javaslatok megvitatása, javaslat bekérése a 2012. évre.
4. Időszerű kérdések megvitatása: az erdők éve, a fenntartható erdőgazdálkodás.

Tisztelettel kérjük, hogy a részvételi szándékot telefonon (20/9846012) vagy elektronikus levélben (kalman.miklos@pprt.hu) jelezni szíveskedjete, illetve aki postai úton kapta meg a meghívót és rendelkezik saját e-mail címmel azt kérjük szintén a kalman.miklos@pprt.hu e-mail címre megküldeni.

Melléklet: Csépanyi Péter és Bogdán javaslata egyesületi kitüntetésre

Sopron-Visegrád, 2016.01.27.

2011. október 13-14.
Szilvásvár

Gerely Ferenc: Az Erdőfeltárási Szakosztály terepi ülése

Szép időben jó program

2011. október 13-14-edikén tartotta az Erdőfeltárási Szakosztály terepi ülését Szilvásvár és Parád térségében.

Parádfürdői erdészetnél

A Szilvásvárad Erdészetnél volt a találkozó. Az Egererdő Zrt. képviselői a hajdani szociális épületből kialakított új erdészeti irodában fogadták a szakosztály tagjait. Urbán Pál és Dobre Csaba köszöntő szavait követően Grédics Szilárd erdészetvezető bemutatta az erdészetet, majd ismertette a futó Európai Uniós projektet. Ennek keretében megújult a Szalajka-völgy, az erdei vasút, a szabadtéri erdészeti múzeum. A vetített-képes ismertető után Kosztká Miklós, a Szakosztály elnöke tartott előadást az erdészeti útépítés gyakorlatában előforduló legkritikusabb geotechnikai problémákról, a talajmozgások miatti csúszásokról.

A résztvevők a pisztráng-ebéd elfogyasztása és hangulatos vonatozás után séta keretében tanulmányozhatták az igen színvonalas beruházásokat, és az elsők között nézhették végig az újonnan megnyílt erdészeti szabadtéri múzeumot. Szó esett a Bükk-fennsík hajdani feltárásáról, a megmaradt műszaki emlékekről. Megemlékeztek Jáhn Ferencről és Király Lajosról, akik a térség és az ország erdőgazdálkodásában jelentős szerepet játszottak. A terepi programok során Wágner Tibor szakosztály-tagtársunk helyi erdészettörténelmi ismereteit osztotta meg velünk.

Parádfürdői erdészetnél

Az estét és az éjszakát a szakosztály tagjai Felsőtárkányban töltötték. A Táltos fogadó hangulatos Vadásztermében az éjszakába nyúló beszélgetésen szó esett erdőgazdálkodásunk és azon belül az erdészeti kommunikáció és az erdőfeltárás aktuális kérdéseiről.

Másnap reggeli után a csapat elutazott a Parádfürdői Erdészet területére. Tóth László erdészetvezető köszöntője után megnézték a Somhegyi úton keletkezett csúszást, és szakmai véleménycsere keretében igyekeztek ötletet adni a probléma megoldásához. Mint minden hasonló esetben, az útban keletkezett károkért elsősorban a víz a felelős. Ezek a problémák gondos előrelátással és műszaki megoldásokkal elkerülhetők, de sokszor a költségek fedezete hiányzik. Mindenesetre költség-haszon elemzéssel egyértelműen eldönthető a beavatkozások indokoltsága. A következő programpont a Várbükki út felújítási munkáinak a tanulmányozása volt.

Az út állékonyságát veszélyeztető suvadás

Szilvásváradon 2011. október 13-14-én

Az Egererdő Zrt. feltárási úthálózata az egyik legfejlettebb az erdőgazdaságok között. Sajnálatos módon azonban megállapítani, hogy ez a komoly vagy az anyagi háttér szűkössége miatt egyre romlik. A rendszeres karbantartás hiányosságai és az amortizációs időtartam utáni felújítások elégtelenek. Ugyanez tapasztalható szinte valamennyi erdőgazdaságnál is. Az erdőfeltárási tevékenység ma mélyponton van, egyre gyakrabban találkozni szakszerűtlenséggel és igénytelenséggel. Ez pedig nemcsak pénzkérdés. Külső forrásként csak támogatás képzelhető

el, mivel a magyarországi erdők a gazdálkodást jellemzően korlátozó szabályozási környezetben nem tudják kitermelni a gazdaságilag és műszakilag indokolt beruházások fedezetét. Az ebből fakadó következmények természetkárosításhoz és végeredményben az erdővagyon értékének csökkenéséhez is vezetnek. Ugyancsak aggasztó, hogy a műszaki terveknek és munkálatoknak a hiánya, valamint az erre a területre specializálódott szakembergárda csökkenése a szakmai tudás és a gyakorlati tapasztalatok erodálódását is okozza. Meg kell menteni és őrizni amink van, és ebben elsődleges a tulajdonos felelőssége. Az erdészeti kommunikációban ki kell hangsúlyozni ezt a kérdést a döntéshozók célcsoportja felé irányított üzenetekben.

A lehetőségért és a programért köszönet a találkozó házigazdájának az Egererdő Zrt.-nek, elsősorban Kaszala Judit szakosztály tagtársunknak az odaadó és gondos szervező munkájáért.

Kosztka Miklós és Grédics Szilárd

2012. október 12.

Zambó Péter Úr
az OEE elnöke

Budapest
Budakeszi út 91.
1021.

Tisztelt Elnök Úr!

1994. március 30. - án választottak meg az OEE Erdőfeltárási Szakosztálya elnökének. Az ezzel járó feladatokat rendkívül fontosnak tartottam és igyekeztem mindig az erdőfeltárás ügyét képviselni, azért harcolni. Ugyancsak törekedtem arra, hogy a Szakosztályban kapott információkat beépítsem az oktatási anyagba, illetve az új ismereteket a szakosztályüléseken a gyakorlati szakemberek részére bemutassam. Nyugdíjba vonulásommal azonban a szakmai élettel a kapcsolatom fokozatosan megszakadt, ezért a szakosztály elnöki feladatait a korábbi lendülettel tovább ellátni nem tudom. Kellő megfontolás után ezért úgy döntöttem, hogy

2012. november 22. napjával az Erdőfeltárási Szakosztály vezetéséről lemondok.

Döntésemet azért is hoztam meg a választási ciklus közepén, mert ebben az évben történt meg az OEE tagrevíziója és ezzel együtt a Szakosztály tagságának megújulása is. Az új tagság, egy lendületes, tette kész fiatal vezetővel az élén újult erővel léphet fel az erdőfeltárás ügyének érdekében.

Kérem Elnök Urat, hogy lemondásomat fogadja el és az új vezető választását a 2012. november 22.-én tartandó szakosztályülésen az új tisztségviselők megválasztását engedélyezze.

Sopron, 2012. október 12.

Üdv az erdészeknek!

Dr. Kosztka Miklós
szakosztály elnöke

S.sz.	Tantárgyak	Tanszékek	Számonkérés			E	GY	ÖSSZ	Az órák száma félévenként							
			K	GY	SZ				óraszám			1		2		3
						E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	
1	Általános informatika	Erdőrendezés	1			6	4	10	6	4						
2	Térinformatika	Földm. és Távérzékelés	1			6	6	12	6	6						
3	Erdőfeltárás a természetközeli erdőgazdálkodásban	Erdőfeltárás és Vízg.	1			10		10	10							
4	Feltáráshálózatok tervezése térinformatikára alapozva.	Erdőfeltárás és Vízg.		1	1	4	6	10	4	6						
5	Hatósági és jogi ismeretek	Erd. pol. és Ökon.	1			10		10	10							
6	Kommunikáció	Erdőfeltárás és Vízg.	1			10		10	10							
7	Grafikus tervezési rendszerek	Informatika Központ	2			6	6	12			6	6				
8	Korszerű geodéziai mérések és eljárások	Földm. és Távérzékelés	2			4	6	10			4	6				
9	Erdészeti utak számítógépes tervezése	Erdőfeltárás és Vízg.		2	2	6	4	10			6	4				
10	Környezeti hatástanulmány	Környezettudományi Int	2			6	4	10			6	4				
11	Erdészeti utak tervezési irányelvei	Erdőfeltárás és Vízg.	2			10		10			10					
12	Piacgazdaság pénzügyi ismeretei (árképzés, tételrend)	Erdőfeltárás és Vízg.	2			10		10			10					
13	Talajmechanika	Erdőfeltárás és Vízg.	3			6	6	12					6	6		
14	Földművek és műtárgyak	Erdőfeltárás és Vízg.	3			10		10					10			
15	Útépítési anyagok, és a helyi anyagnyerőhelyek feltárása	Erdőfeltárás és Vízg.	3			8		8					8			
16	Vízépítési kisműtárgyak	Erdőfeltárás és Vízg.	3	3		6	4	10					6	4		
17	Pályaszerkezetek építése és tervezése	Erdőfeltárás és Vízg.			3	8	2	10					8	2		
18	Minőségellenőrzés az útépítésben	Erdőfeltárás és Vízg.	3	3		5	5	10					5	5		
19	Adatbázis kezelés	Erdőrendezés	4			10		10							10	
20	Erdészeti útfenntartási rendszer	Erdőfeltárás és Vízg.	4			8		8							8	
21	Feltáráshálózatok fenntartásának tervezése, az adatbank.	Erdőfeltárás és Vízg.		4	4	6	6	12							6	6
22	Útépítés, útüzemeltetés és állapotfenntartás gépei	Erdészeti Géptan	4			10		10							10	
23	Mérnökbiológiai létesítmények és fenntartásuk.	Erdőművelés	4			6	6	12							6	6
24	Diplomatervezés	Szaktanszék					10	10								10
Összesen			19	5	4	171	75	246	46	16	42	20	43	17	40	22
Félévenként összesen									62		62		60		62	

Erdőgazdaság	Évek																											
	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29			
Bakonyerdő				X																								
Északerdő																												
Nyírerdő	X																											
Ipoly Erdő			X																									
Kisalföld																												
Egererdő							X																					
Mecsek				X																								
Somogy																												
Vértes																												
Zala																												
Pilis					X																							
Tanulmányi																												
Szombathely																												
Gemenc																												
Mezőföld																												
Veszprém																												
Tanszék		X																										

Kimutatás a szakosztályüléseket rendező erdőgazdaságokról. (Wágner Tibor és Kosztka Miklós adatai alapján, tagság által javított változat)